



— ADVOKATBLADET —

NR. 9 2019 99. ÅRGANG

Advokat Theo Dretvik fra Steinkjer kjørte
elleve timer for en to timers rettssak.

MIL ETTER MIL ETTER MIL

... på *halvt* reisesalær



Nye bøker på Juridika



Universitetsforlagets jusstidsskrifter, fagbøker og ajourførte lovkommentarer ligger nå på Juridika.

Juridika
en tjeneste fra Universitetsforlaget

INNHold

Nr. 9 2019



JOBBREISER ER BLITT ET TAPSSLUK

Advokatbladet ble med da advokat Theo Dretvik kjørte fra Steinkjer til Brønnøysund og tilbake. – Jeg taper rett og slett penger på éndagssaker, fengslingsmøter og fengselsbesøk, forteller han. I januar kommer Justis- og beredskapsdepartementets evaluering av halveringen i reisesalæret, som ble innført i januar 2017.

TEMA SIDE 18

FASTE SPALTER:

- Bøker**
SIDE 40
- Lederens kommentar**
SIDE 49
- Debatt**
SIDE 50
- Advokatansvar**
SIDE 65
- Medlemsnytt**
SIDE 60
- Nytt om navn**
SIDE 61
- Sosiale medier**
SIDE 67



Forventer flodbølge

Thommessen-topp Sverre Tyrhaug tror legal tech vil flomme inn over advokatmarkedet som en flodbølge.

SIDE 15



Skyld og uskyld

Advokatforeningens tale med forslag til å styrke uskyldspresumsjonen, fikk god mottagelse.

SIDE 42



Løser stemme-vansker

Logoped Nina Helleland hjelper advokater å utvikle gode tale- og stemmevaner.

SIDE 58

SAGT I DETTE BLADET

– Man kan spørre; bringer det så mye godt med seg, å sitte i retten dag etter dag, og være part i en barnevernssak?

Ingebjørg Tønnessen, leder av Rettshjelputvalget, SIDE 10

– Da jeg begynte som advokat, var vellykkede forretningsadvokater også opptatt av å stille seg til rådighet for å hjelpe «enker og faderløse».

Forretningsadvokat Bjørg Ven i Haavind, SIDE 46

– Eiendomskattesaken var vanskelig, spesielt fordi den var så viktig for kommunen.

Påtroppende sivilombudsmann Hanne Harlem, SIDE 54

E-KURS FRA JUS

ENKELT OG FLEKSIBELT



NYE E-KURS

Påbyggingskurs i IT-rett

2 juridiske timer

Dette kurset er aktuelt for deg som jobber med IT-avtaler og vil lære mer om IT-rett. Kristian Foss (Bull&Co) er foredragsholder på både dette kurset og et innføringskurs i IT-rett. Begge kursene finner du på jus.no.

Advokatenes rolle i mekling

2 juridiske timer

Lær mer om hvordan du kan bruke utenrettslig mekling som metode for tvisteløsning, og hvordan du som advokat kan ta en konstruktiv rolle i prosessen! Foredragsholder er Ane Sofie Tømmerås (Fru Justisia – din advokathjelp).

Innføring i erstatningsrett

2 juridiske timer

Trenger du en oppfriskning i erstatningsrett eller er du ny innen rettsområdet? Her får du en gjennomgang av de tre grunnleggende erstatningsvilkårene. Foredragsholdere er Karoline Henriksen og Eivind Grande (Advokatfirmaet Henriksen Grande & Co).

VÅRE E-KURS:

Advokatens rolle i mekling
Fortrinn i arbeidsforhold

Krav til faste ansettelse

Nedbemanning og omstilling

Pensjon - viktige ting å huske på

Tariffavtaletolkning

Tale eller tie?

Oppgjørsoppdrag for advokater

Sentrale emner i prosjektoppgjør

Tilbakehold og deponering i overleveringsfasen etter avhl. og buofl.

Endringene i byggesaksdelen av pbl og byggesaksforskriften (SAK)

Hvitvaskingsloven

Ekspropriasjonsretten i et nøtteskall

Innføring i erstatningsrett

Advokatetikk – noen problemstillinger

Den gode prosess - advokatens ansvar med sivile rettsaker

Opprettelse av testament - feller og gode råd

Alternativ tvisteløsning

Arbeidsrett

Arbeidsrett

Arbeidsrett

Arbeidsrett

Arbeidsrett

Barnerett

Bolig- og eiendomsrett

Bolig- og eiendomsrett

Bolig- og eiendomsrett

Bygnings- og reguleringsrett

Compliance

Ekspropriasjons- og skjønsrett

Erstatningsrett

Etikk

Etikk

Familie-, arve- og skifterett

Vederlagskrav i ekteskap og samboerforhold

Offentleglova i et nøtteskall

Innføring i IT-rett og det lokale stammespråket

Påbyggingskurs i IT-rett

Lojalitet i kontraktsforhold

Obligasjonsretten på 2 x 45 minutter

Reglene om offentlig støtte – en 360 graders innføring

Den vanskelige samtalen

Den viktige kritikken

Finn Fokus - Strategier for bedre konsentrasjon og mer overskudd

Anskaffelsesrett i et nøtteskall

Offentlige anskaffelser - kvalifikasjonskrav

Varemerker – hva er du beskyttet mot?

Personvern etter GDPR

Aktørportalen og digitalisering av rettsaksarbeidet

Ansvar for overvannsskader på fast eiendom

Familie-, arve- og skifterett

Forvaltningsrett og statsrett

IKT-rett

IKT-rett

Kontraktsrett

Kontraktsrett

Konkurranse- og statsstøtterett

Ledelse

Ledelse

Ledelse

Offentlige anskaffelser

Offentlige anskaffelser

Patent-, varemerke- og designrett

Personvern

Sivilprosess

Tingsrett

JUS JURISTENES
UTDANNINGSSENTER

Se kursoversikt og påmelding på jus.no



REDAKTØR

Nina Schmidt
nina@advokatbladet.no
Mobil: 915 59 602

JOURNALIST

Henrik Skjevestad
henrik@advokatbladet.no
Mobil: 482 28 776

JOURNALIST

Thea N. Dahl
thea@advokatbladet.no
Mobil: 482 58 420

REDAKSJONSRAÐ

Halvard Helle (leder)
Ina Lindahl-Nyrud
Emanuel Feinberg
Silje Christine Hellesen
Ragnhild Lunner

Advokatbladet betinger seg rett til å arkivere og utgi stoff i elektronisk form. Redaksjonen forbeholder seg retten til å redigere og forkorte innlegg.

SEKRETARIETET

Den Norske Advokatforening
Kr. Augustsgate 9,
0164 Oslo
post@advokatforeningen.no
www.advokatforeningen.no
Telefon: 22 03 50 50

Merete Smith,
generalsekretær,
ms@advokatforeningen.no
Baard Amundsen,
kommunikasjonssjef,
ba@advokatforeningen.no

GRAFISK FORMGIVER

Mediamania.no

TRYKKERI

07 Media – 07.no
Telefon: 63 86 44 00

TIPS REDAKSJONEN

tips@advokatbladet.no
Kr. Augustsgate 9,
0164 Oslo



«Jeg koser meg med Advokatbladet i papirform, ikke kutt det ut»*

Advokatbladet går ved nyttår inn i sin hundrede årgang. Mye er endret siden Den norske Sagførerforenings medlemsblad første gang kom ut i september 1921.

Blar man i boken Våpendrager og Veiviser: Advokatenes historie i Norge - som ble gitt ut til Advokatforeningens hundreårsjubileum i 2008 - blir man minnet om hvor stor innflytelse advokater har hatt i samfunnsutviklingen. I Norges nyere historie har advokater markert seg i politikken på lokalt og nasjonalt nivå, som redaktører i mediene, og som svært kompetente næringslivsfolk.

Til å være en relativt liten organisasjon, som i dag har om lag ni tusen medlemmer, har Advokatforeningen en sterk posisjon i samfunnet, og spiller en nøkkelrolle i utviklingen av nye lover, i å fremme rettsstatlige verdier, og i å bevare en human strafferettspleie.

I 99 år har norske advokater holdt seg med et eget blad som har tatt opp saker av viktighet for advokatstanden og rettssamfunnet. Dagens redaksjon føler at bladets lange historie forplikter. Samtidig er det avgjørende at vi lykkes med å styrke Advokatbladet som et robust, digitalt produkt - samtidig som papirmagasinet får økt slagkraft.

Vi sendte for eksempel Advokatforeningens årstale direkte, en sending som samme kveld ble sett av over 1200 personer. Til sammenligning var det 160 mennesker tilstede i salen. I skrivende stund har over 1800 mennesker vært innom og lyttet til Jens Johan Hjorts tale om presset mot uskyldspresumsjonen.

Vi har hatt en formidabel vekst på Advokatbladet.no etter at vi begynte å publisere relevant og innsiktsfull journalistikk om og for advokatbransjen hver eneste dag. Til neste år satser vi mer på debatt, så send oss gjerne et innlegg. Og tips oss om en spennende nyansettelse, satsning, innsikt eller seier som andre advokater kan ha nytte eller glede av å lese om.

Takk til dere som tok dere tid til å svare på vår leserundersøkelse om

papirmagasinet. Den viser at nesten tre av fire medlemmer leser hver eneste utgave. Bare snaue seks prosent oppgir at de aldri leser papirmagasinet. 67,5 prosent av leserne bruker mer enn tjue minutter på bladet.

Dette er veldig oppløftende, og viser at bladet fortsatt er limet som binder advokatbransjen sammen.

2019 ble et år med store endringer for Advokatbladet. I februar fikk vi nye, tidsriktige nettsider, og i mars fornyet vi bladets utseende og innhold. Og mens vi på nett publiserer løpende nyhetssaker, skal bladet være et selvstendig produkt med eksklusive reportasjer og artikler. For oss er ikke papirmagasinet en plattform for gjenbruk.

Til neste år er det tjue år siden Advokatforeningens hovedstyre vedtok at Advokatbladet skulle redigeres etter Redaktørplakaten. Hovedstyret ønsket et uavhengig blad som kunne lage kritisk journalistikk om så vel utviklingen i bransjen som foreningen selv.

Det er redaktøren som ifølge Redaktørplakaten har det personlige og fulle ansvaret for mediets innhold. Dette er ikke nødvendigvis selvsagt, og Redaktørplakaten er under press.

Nylig foreslo for eksempel ledelsen i Finansforbundet at deres eget blad, Finansfokus, skulle kvitte seg med uavhengigheten, og at ledelsen selv skulle bestemme hva bladet skulle skrive om. Forslaget ble, med stort flertall, nedstemt av Finansforbundets landsmøte.

Heldigvis har det ikke dukket opp lignende forslag her i gården.



NINA SCHMIDT

Nina Schmidt

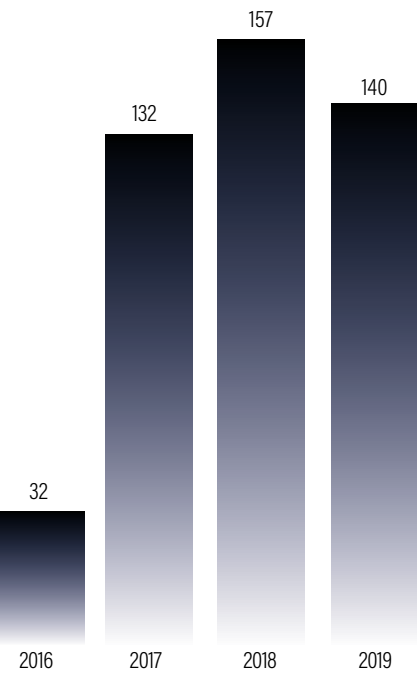
REDAKTØR
nina@advokatbladet.no
mobil: 915 59 602



*Fra leserundersøkelsen om papirmagasinet.

Stadig flere tar straffen i ND-program

Siden narkotikaprogram med domstolkontroll (ND) ble et landsdekkende alternativ i 2016, er det stadig flere som velger å delta. Pr. i dag er 247 domfelte inne i programmet.



Antall iverksatte dommer på landsbasis
Kilde: Kriminalomsorgen

NYTT OM FOLK

Den ferske Thommessen-partneren **Kristine Hyldmo Bjørnvik** skal lede firmaets nyopprettede tvisteavdeling. Bjørnvik kom til Thommessen fra en stilling som senioradvokat i Haavind tidligere i år, og har også jobbet fem år som internadvokat i Kværner. Thommessens tvistesatsing består av fem partnere og ti ansatte advokater og fullmektiger, melder Finansavisen JUS. De øvrige partnerne i gruppen er Henning Harborg, Andreas Meidell, Stig Berge og Eirik W. Raanes.

Kristine Hyldmo Bjørnvik



40

I Difis høstferske innbyggerundersøkelse kommer det fram at 40 prosent av respondentene mener det er vanskelig å forstå det offentliges vedtak i enkeltsaker. På den andre siden er det 31 prosent som mener de er enkle å forstå. Når det gjelder utformingen av lover og regler er respondentene like enig (38 prosent) som uenig (39 prosent) i at dette gjøres med et klart og forståelig språk.



NAV-kurs for advokater

kjølvannet av NAV-skandalen har regjeringen varslet at det vil opprettes en fri rettshjelp-ordning for dem som ønsker å klage på vedtakene fra NAV. Advokatforeningen vil bidra for å gjøre ordningen så effektiv som mulig, og arrangerer kurs 10. desember for advokater som kan komme til å arbeide med de nevnte klagene. Foreleserne er advokat Tom Sørum, advokat Olav Læg Reid, juridisk utreder i EFTA Håvard Ormberg og Siv Hallgren, advokat og leder av Gjenopptakelseskommissjonen. Kurset gir fem juridiske timer.

VISSTE DU AT...

Så langt i år er det investert 1,2 milliarder dollar i legal tech globalt, ifølge det amerikanske næringslivsmagasinet Forbes. De siste årene har legal tech-markedet nærmest eksplodert, og i fjor alene steg investeringene med intet mindre enn 718 prosent.

Sendte seksualiserte meldinger – beholder bevillingen

En advokat kalte en klient for «sexy flott deilig babe» på Facebook, og måtte fratre som forsvarer for en annen klient som følge av flørtete og delvis seksualisert tone dem imellom. Advokatbevillingsnemnden lar ham beholde bevillingen.

TEKST: THEA N. DAHL



mai fikk Advokatbevillingsnemnden en innberetning fra Disiplinærnemnden med forslag om tilbakekall av bevillingen til en advokat. Nemnden hadde felt advokaten for tre brudd på Regler for god advokatskikk (RGA) for «sin flørtende og tildvis seksualiserte kommunikasjon med klienten».

I fellelsen understreker nemnden alvorlighetsgraden i saken ved å gjengi eksempler på det de mener er uheldig kommunikasjon, og viser også til at advokaten hadde sendt et nakenbilde av seg selv til klienten, som han bistod i en barnevernssak.

På bildet var han avbildet naken bakfra mens han løp ut i vannet på en strand. Bildet hadde tittelen «jeg skylder deg et sexy bilde».

Advokat Anders Brosveet, som representerte advokaten, legger i et brev til Disiplinærnemnden vekt på at det er «vitterlig usant» at bildet har seksuelle overtoner, og at det er sendt syv måneder etter at klientforholdet var avsluttet.

Brosveet understreker at advokaten «rent faktisk ikke har hatt noen upassende relasjon til klienten», og poengterer at «å regulere kommunikasjonsformen mellom advokat og klient i slik grad at man ikke skal kunne være med på noens fleipete og utfordrende måte å kommunisere på, er ikke tjenlig for å oppfylle advokatstandens samfunnsoppgave».

REPRESENTERTE KJÆRESTEN

Disiplinærnemnden viser til en tidligere avgjørelse der advokaten ble felt for å representere sin egen kjæreste mot hennes ekssamboer, samt til en kjennelse fra Agder lagmannsrett hvor han måtte fratre som en klients forsvarer fordi han «ble vurdert å være inhabil på grunn av sitt nære personlige forhold til siktede».

Advokat Brosveet mener at den aktuelle fellel-

sen er «åpenbart gal, og gir uttrykk for en klart uriktig forståelse av en advokats anledning til å bistå nærstående».

OVERTRÅDT GRENSER

Både domstolen og disiplinærmyndighetene har reagert på advokatens kommunikasjonsform med to ulike klienter, og at «grensen for en vennskapelig relasjon til klienten er overtrådt i begge tilfellene», skriver Advokatbevillingsnemnden, og kaller kommunikasjonen upassende og kritikkverdig fra advokatens side.

Likevel er de ikke av «en slik karakter at han anses som uskikket, eller at han har mistet den nødvendige tillit som til enhver tid kreves for å kunne utøve advokatyrket».

At advokaten ikke har hatt motiv om å skaffe seg en seksuell relasjon, og at tonen i kommunikasjonen var preget av gjensidighet, gjør forholdet mindre graverende, mener nemnden.

Den vektlegger også at advokaten «har tatt selvkritikk og gitt uttrykk for at han i forlengelse av sakene har fått en klarere forståelse av advokatrollen og betydningen av kravene til uavhengighet». •



Anders Brosveet representerte advokaten.

Advokaten til klient:

Vurderer å begynne med uanmeldte hjemmebesøk for å sjekke kvaliteten på mennene som frekventerer boligen – og om de holder den kvaliteten de lover. Dette kalles klientstøtte.

Advokaten til klient:

Huff. Hadde du ikke vært klienten min så skulle jeg stilt opp som superelsker.



Advarte mot avsporing av domstol-debatt

Domstolkommisjonens leder Yngve Svendsen (til h.) innledet om hovedpunktene i kommisjonens rapport. Deretter ble det debatt med justispolitikere Petter Eide, Lene Vågslid og Ingunn Foss.

- Debatten om domstolenes fremtidige struktur må ikke reduseres til bare å handle om geografi.
- Kretsledere er bekymret for at det bare blir eldre advokater igjen i distriktene, dersom lokale domstoler forsvinner.
- Delte meninger om forslaget i Advokatforeningens kretser.

TEKST: NINA SCHMIDT FOTO: THEA N. DAHL

Når Stortinget for første gang på mange år inviteres til en stor diskusjon om domstolene, en av våre tre statsmakter, så må ikke debatten reduseres til en geografidiskusjon, da sporer vi helt av, sa Petter Eide (SV) i justiskomiteen.

Sammen med Lene Vågslid (Ap), leder av Justiskomiteen og Ingunn Foss (H), også hun i Justiskomiteen, var han invitert til Advokatforeningens kretsledermøte for å diskutere Domstolkommisjonens rapport med de tillitsvalgte og med Domstolkommisjonens leder, Yngve Svendsen.

– Vi bør ha et sterkere visjonært utgangspunkt for diskusjonen om domstolsstruktur. Vi har lav kriminalitet, høy tillit til rettsstaten, relativt god rettssikkerhet og ganske høy lov- og rett-moral i befolkningen. Dette må være utgangspunktet når vi skal diskutere hvordan vi skal lage en struktur som forsterker de positive verdiene. Domstolkommisjonen er ikke i nærheten av å ha dette utgangspunktet, men går rett inn i praktikalitetene. Det skuffer meg, sa Eide, til applaus fra salen.

Yngve Svendsen var ikke enig i kritikken.

– Visjonen fremgår jo allerede i første setning; formålet er å styrke rettssikkerheten, dette er det bærende elementet. Så er det spørsmål om hvordan man skal gjøre det. Om vi ikke gjør noe, risikerer vi å bli stadig mindre relevante for folk, sa Svendsen.

IKKE FLERTALL

Lene Vågslid (Ap) sa at det ikke er politisk flertall

for så drastiske grep som Domstolkommisjonen legger opp til.

– Det er lagt frem mange gode ideer som må diskuteres videre. Vi mener det var uheldig at man delte utredningen i to. Vi mener at utredningen som kommer neste høst, som omtales som hovedutredningen, bør være klar før noe sendes på høring, sa Vågslid.

Ingunn Foss (H) fryktet at forslaget ville tappe mange mindre steder for høykompetanse.

– Jeg oppfatter at dere mener at vi burde ha foreslått å opprettholde flere tinghus, men at det ikke er motstand mot hovedforslaget om større rettskretser. Antallet rettssteder og tinghus kan absolutt diskuteres. Spill det inn under høringen, sa Svendsen til forsamlingen.

Undersøkelser av tingrettens produktivitet og effektivitet, gjort av Domstolkommisjonen og Riksrevisjonen, viser at mange av de minste domstolene har lavets produktivitet og størst effektiviseringspotensial.

I årene fremover vil situasjonen bli forverret ifølge befolkningsprognosene, fremholdt Svendsen.

At særdomstolsutvalget anbefaler å samle barnefaglige spørsmål i enkelte tingretter, vil føre til en ytterligere reduksjon i arbeidsoppgavene til de små domstolene, påpekte han.

– Barnesakene utgjør en stor del av sakene, så mye som halvparten av tvistesakene, ved enkelte domstoler. Dette er store utfordringer som vi skulle gi svar på i vår utredning, sa Svendsen. •

”

Vi bør ha et sterkere visjonært utgangspunkt for diskusjonen om domstolsstruktur.

Frykter for rekrutteringen

En storstilt domstolsammen-slåing vil få konsekvenser for tilstedeværelsen av juridisk kompetanse i distriktene, mener flere kretsledere.



Juridisk kompetanse

MARIANNE TEISBAKK, leder, Vestfold krets

– Jeg stiller spørsmål ved at man ikke har sett på fordelene ved å ha mindre enheter. Rettssikkerhet er for meg ikke bare et spørsmål om tingretter, men tilstedeværelsen av juridisk kompetanse i befolkningen. Når domstolene forsvinner, blir det ikke noe tilfang av nye advokater.



- Finner oss ikke i det

TRUDE MARIE WOLD, leder, Midt-Hålogaland krets

– Jeg kommer fra et område der både tingretten og jordskifte-retten foreslås nedlagt. Vi finner oss rett og slett ikke i det! Jeg driver et lite firma, det blir helt umulig for meg å rekruttere. Jeg har ansatt tre advokater i begynnelsen av trettiårene, de hadde aldri kommet hjem til Vesterålen, dersom de visste at domstolen skulle legges ned.



Svekker rettssikkerheten

TONE LJOSÅ, LEDER, Oppland krets

– Vi har gjennomført en spørreundersøkelse blant våre medlemmer, og seksti prosent svarte at de mener forslaget fra Domstolkommisjonen i liten grad bidrar til å styrke rettssikkerheten, tjue prosent svarte «i noen grad» mens bare fem prosent svarte «i stor grad». Våre medlemmer er ganske klare på at det vil bli redusert tilgang på advokater, dersom domstolene legges ned.



Advokatene forsvant

OLE MAGNUS HEIMVIK, leder, Aust-Agder krets

– Jeg er ikke imot en viss strukturendring, men den må gjøres med nennsomhet. Det er nærmest ikke en advokat igjen i Grimstad og Tvedestrand etter at de ble slått sammen med Arendal tingrett i 2004. Dersom tingretter gjøres om til avdelinger, kan det ikke være opp til den enkelte domstolleder å rasjonalisere bort avdelingen.



Delte meninger

ROGER SPORSHEIM, kretsleder, Møre og Romsdal

– Å splitte utredningen i to, har gitt uheldige konsekvenser. Domstolstrukturen må ses i et bredere perspektiv. Er advokater blitt spurt om hva de mener om kvaliteten i domstolene? Jeg er ikke sikker på at kvaliteten er dårligere i mindre tingretter. I vår krets er vi sterkt uenige om kommisjonens anbefalinger, og kommer derfor ikke til å gi en samlet høringsuttalelse.



Store saker = sløsing

ARILD DYNGELAND, Hordaland og Sogn og Fjordanes representant i hovedstyret

Utgangspunktet for kommisjonens arbeid er klassisk næringslivstenkning. Skal kvaliteten heves, må advokatene få mer tid, og organiseringen må bli mer effektiv. Jeg sitter nå i en sak som går over 44 dager, der man har mange tiltalte, og der de tiltalte advokater må sitte i retten hele tiden. Den ene av sakene kunne ha gått over bare tre dager.



Gode fullmektiger

RUTH FRØLAND, leder, Romerike krets

– I barnesaker er det ikke uvanlig med tre innledende møter, pluss hovedforhandling. Derfor bør reisevei og tidsbruk telle med i vurderingen. Når det gjelder dommerkompetanse i barnesaker, er det min erfaring at dommerfullmektigene er ydmyke og grundige.

Rettshjelpputvalget: VIL HALVERE TIDSBRUKEN I BARNEVERNSSAKER

Det offentlige rettshjelpputvalget vurderer å foreslå en makstid i retten på syv timer i barnevernssaker, og å flytte ressurser fra domstolsbehandling til rådgivning.

TEKST: NINA SCHMIDT FOTO: THEA N. DAHL

Ingebjørg Tønnessen, dommer i Oslo tingrett, er leder av utvalget som utreder hele rettshjelpsordningen. Hun besøkte Advokatforeningens kretsledermøte i november for å fortelle om utvalgets arbeid. Utvalget skal levere sin utredning våren 2020.

Rettshjelpsordningen koster i dag om lag sju hundre millioner kroner årlig.

Beløpet som går til fritt rettsråd, det vil si saker utenfor domstolene, er blitt redusert, år for år. Mer enn to tredeler av rettshjelpmidlene går til barnevernssaker og foreldretvister, mens den siste tredelen går til saksområder som psykisk helsevern, utlendingssaker, arbeidsrett, husleierett og personskadeerstatning.

— Vi er nødt til å omfordele og prioritere. I utvalget snakker vi mye om hvordan vi kan bruke mindre penger på barnesakene. Dette betyr ikke at vi er mindre opptatt av barn, men at barns interesser også står på spill i de andre saksfeltene. Og man kan stille spørsmål om alle disse tvistene som omhandler barn, egentlig er så veldig bra for barna, sa Tønnessen.

Hun understrekte innledningsvis at hun uttalte seg på egne vegne.

FIREGANGEREN I NORGE

Norge bruker veldig mye mer penger på barnevern enn Sverige, Danmark og Finland.

— Fylkesnemnd-kostnadene i Norge er om lag tre ganger så høye som førsteinstans i Danmark og Sverige, og barnevernssaker i tingretten koster fire ganger mer i Norge enn i Sverige og Danmark, fortalte Tønnessen.

Også i tidsbruk er forskjellene svært store.

— Gjennomsnittet for en vanlig barnevernssak i Norge er litt over tolv timer i tingretten, altså litt over to rettsdager. I Danmark bruker de i snitt én time på rettsmøtet, mens snittet i Sverige er 1,8 timer.

Tønnessen medgir at hun ble overrasket over de lave tallene i våre naboland.

— I Danmark har de et muntlig møte i alle barnevernssaker. Foreldrene høres, men man har veldig sjelden vitner. Advokatene holder korte innlegg. Også i Sverige har de muntlige møter i alle barnevernssaker. Jeg tror at mye av rettshjelpskostnadene kan forklares med tiden i retten. Det er mindre forberedelser når det ikke skal være vitneførsel, og ikke lange innledningsforedrag og prosedyrer.

— FIN PROSESS

Utvalget diskuterer om det skal foreslå noen særlige regler etter tvisteloven kapittel 36 (saker om administrative tvangsvedtak i helse- og sosialsektoren) for å spare tid i retten.

— Et forslag er at sakene som hovedregel skal gjennomføres på én dag. Dette vil være en voldsom omskiftning for dem som håndterer barnevernssaker. Men fortsatt vil tidsbruken ligge veldig mye høyere enn de øvrige nordiske landene.

Tidspunktet er kanskje ikke så godt, med alle de norske barnevernssakene i EMD, medga Tønnessen.

— Men det er litt merkelig at prosessen oppleves som fin i våre naboland, at partene opplever at de blir hørt. Og man kan spørre; bringer det så mye godt med seg, å sitte i retten dag etter dag, og være part i en barnevernssak? Får du mer tillit til systemet da? Det er jeg usikker på.

Foreldretvister burde i langt større grad vært løst utenfor domstolene, mener Tønnessen.

— Det er mye som tyder på at rettshjelp i foreldretvister er prosessdrivende. Vi må derfor rigge ordningen slik at man får mer rettshjelp utenfor domstolene. For eksempel at du får et påslag i tiden du har fått, dersom du bringer saken inn for domstolene. Dette er spørsmål



Kretslederne ga tilbakemelding på forslagene til utvalgsleder Ingebjørg Tønnessen. – Å innføre egenandeler i fylkesnemndssakene, der det er barnevernet som går til sak, vil møte mye motstand, mente en.

vi fortsatt diskuterer i utvalget, så dette synspunktet er på min regning.

NULL-ALTERNATIV

Utvalget har fått pålegg om at ett av forslagene det kommer med, må være et såkalt null-alternativ, altså et forslag til ny rettshjelpsordning som ikke koster mer enn dagens ordning.

— Ett av de største problemene med dagens ordning, er inntektsgrensen på 246.000 kroner. Vi må oppjustere grensene, og sørge for å få på plass en reguleringsbestemmelse som sikrer at man ikke må gå til Stortinget hvert år for å øke beløpet. Noe må det være mulig å få til, sa Tønnessen.

Et null-alternativ er ikke en umulig økonomisk utfordring, sa hun.

— Er kravet om et null-alternativ frelse eller forbannelse? Jeg tror svaret er frelse. Om vi ikke kommer med et slikt alternativ, så vil forslaget vårt ende opp i en skuff. Et advokatkontor vi besøkte, mente at vi måtte heve oss over et slikt pålegg, at det ikke er rettssikkerheten verdig. Jeg kan forstå argumentet et stykke på vei, men tror likevel vi må gjøre det, sa Tønnessen.

SKAL KOSTE

Systemet må bli mer rettferdig, spesielt for dem som faller utenfor, mener Tønnessen.

— Dagens system er litt urettferdig den andre veien. Fattige personer blir behandlet veldig godt. De som først faller innenfor, har ikke så mange insentiver for å begrense sin bruk av advokat. De kan ta enda et forhandlingsmøte om de skal hente barnet klokka 16 eller 17. De kjenner ikke på begrensninger; at det koster å bruke advokat. Vi vurderer graderte egenandelsgrenser, større inntektsspenn, og en egenandel som må være proporsjonal med tidsbruken hele veien. Hver time skal koste, og innkrevingen av egenandelen må bli mer effektiv enn i dag.

Det er mye dårlig å si om systemet for stykkpris og medgått tid, mente hun.

— Vi tenker å foreslå et nytt system som skal være likt, med fornhåndsfastsatte tak, og med mer tid på rådgivningsstadiet, og mer generelt fastsatt tid på domstolstadiet. Mer tid på rådgivning, mindre tid i retten.

Utvalget har også diskutert om det skal mene noe om salærsatsen.

— Hvis vi skal mene noe om salærsatsen, kan vi fort risikere dissens i utvalget. For egen del synes jeg salærsatsen er for lav, men den er langt ned på min prioriteringsliste. Justis- og beredskapsdepartementet forventer at vi skal se på rettshjelpsloven, ikke salærsatsen. Det er uansett ikke utvalget som sitter på nøkkelen til pengebruken. •

”
Hvis vi skal mene noe om salærsatsen, kan vi fort risikere dissens i utvalget.

! **Rettshjelpputvalget**
Ingebjørg Tønnessen
(leder)

Merete Smith,
Advokatforeningen

Torgeir Røinås
Pedersen, advokat

Kjetil E. Telle,
forsker ved SSB

Magnus Aarø,
fylkesnemndsleder,
Møre og Romsdal

Kristian Andenæs,
professor emeritus,
UiO

Cathrine Moksness,
leder, Gatejuristen

Mange barnevernsklienter synes det er vanskelig å vite hvilke advokater som har forutsetninger for å ivareta deres interesser på en god måte, ifølge Bufdirs undersøkelse. Illustrasjonsfoto: Sonja Rauchbauer, Istockphoto



Vil ha egne barnevernsadvokater

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet vil ha faste barnevernsadvokater som oppnevnes i en periode for seks år, med mulighet for én gjenoppnevning. Vervet skal være personlig.

TEKST: THEA N. DAHL

Ien utredning om kompetansehevingstiltak i barnevernet, ser Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) på muligheten for å opprette en egen ordning for barnevernsadvokater etter inspirasjon fra strafferettens løsninger for faste forsvars- og bistandsadvokater.

«Prinsippet om fritt advokatvalg vil fortsatt gjelde, gjennom at partene står fritt til å velge en advokat som ikke er med i ordningen», heter det i utredningen.

Både Advokatforeningen, Sentralenheten for fylkesnemndene, Domstoladministrasjonen og Barneombudet har tatt til orde for å vurdere å innføre et system med faste barnevernsadvokater, ifølge utredningen.

BEDRE BETINGELSER

«Forutsatt at antallet antatte faste advokater holdes relativt begrenset, vil advokatene også sikres en viss mengde saker. Større saksmengde vil gi advoka-

ten både mer erfaring og en viss sikkerhet som tillater spesialisering», heter det i utredningen.

Advokatforeningen understreker i sitt innspill at det er nødvendig å sikre bedre rammebetingelser for den private parts advokat for å garantere «god rettssikker juridisk bistand».

— Det er et faktum i dag at jo mer advokaten jobber for en sak i fylkesnemnda, jo dårligere blir betalingen. Stykkpris-satsene sørger for det. Dersom advokater på barnevernsfeltet var trygge på at de fikk dekket det arbeidet de gjorde tidlig i saken, er det min mening at mange saker kunne ha blitt unngått. Da kunne advokaten bidratt til å unngå en skjevutvikling i saken, sier advokat og medlem av Advokatforeningens lovutvalg for velferdsrett, Ingrid Lauvås.

KOMPETANSESPRIK

Flere undersøkelser Bufdir har gjennomført viser at det er store forskjeller mellom advokatens kompetanse og personlige egen-

skaper i barnevernssaker, særlig hos den private parts advokat.

En ordning med faste barnevernsadvokater «vil kunne legge til rette for å sikre god kompetanse hos advokater som prosederer barnevernssaker», samtidig med at det vil «kunne styrke forvaltningskompetansen i tjenestene og bedre beslutningsgrunnlaget til fylkesnemnda og domstolene.» Det stiller Lauvås seg bak.

— Jeg mener tiltaket vil styrke kvaliteten på advokatbistand i barnevernssaker, sier Lauvås.

Bufdir mener at ordningen, som foreløpig kun er en anbefaling fra direktoratet, bør administreres av fylkesnemndene og Sentralenheten.

Advokatforeningen legger vekt på at uavhengige instanser er viktige for å ivareta den private parts tillit til både advokaten og systemet for øvrig.

— En må unngå at dette styres av den enkelte kommune, hvor vennskap og kjennskap kan påvirke, sier Lauvås. •



Ingrid Lauvås jobber som advokat i Euro-juris Haugesund, og er spesialisert innen barnevern, familie- og strafferett.



MENSWEAR
∞

Menswear Hegdehaugsveien
Hegdehaugsveien 36C
22 46 32 00

Menswear Lysaker
Lysaker Torg 10
67 58 19 50

Menswear Tjuvholmen
Tjuvholmen allé 10
22 83 88 09

Menswear Trondheim
Dronningens gate 28
73 52 84 00

menswear.no

Advokatforeningens forhandlingsutvalg på møte i Justisdepartementet sammen med Advokatforeningens ledelse. Fra v. Cathrin Myre Skram, Else-Marie Merckoll, Merete Smith, Trude Marie Wold, Martin Kaasgaard Nielsen, politisk rådgiver, og Jens Johan Hjort.



Krever 1530 kroner i salærsats i 2021

Etter å ha streiket for økt salærsats og hatt punktdemonstrasjon for å få forhandlingsrett, har Advokatforeningens forhandlingsutvalg fått nok. For 2021 setter utvalget høye og tydelige krav.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

- Salærsatsen må økes med 44,3 prosent til 1530 kroner pr. time.
- Halveringen av reisesalæret må reverseres.
- Innføring av tillegg for ubekvem reisetid.
- Endringer i stykkprisene knyttet til fri rettshjelp og straffesaker.
- Når advokater har jobbet 25 prosent mer enn stykkprisen tilsvarer, må de få betalt for medgått tid (i dag kan de søke om dette dersom de har jobbet henholdsvis 50 prosent mer i sakførselsaker og 100 prosent mer i rettsrådssaker).

Dette er kravene som Advokatforeningen har stilt overfor Justis- og beredskapsdepartementet for budsjettåret 2021.

Kravene ble sendt inn skriftlig i oktober, sammen med et elleve siders langt notat med forslag til endringer i stykkprisene. Foreningen sendte også over to rapporter; Rettshjelpsalæret 2019 — utviklingstrekk og sammenligninger, samt rapporten Reisesaler til besvær.

FORSTÅR FRUSTRASJON

Advokatbladet møtte forhandlingsutvalget rett etter budsjett-møtet med departementet. De var lite fornøyde.

— Om møtet var godt eller ikke, vet vi ikke før resultatet

foreligger når budsjettet for 2021 legges frem til neste år. Men vi fikk veldig tydelig frem at vi mener at nok er nok, sier Else-Marie Merckoll, leder av Oslo krets.

— Departementet gir Advokatforeningen skryt for å ha lagt frem et grundig stykke arbeid i forkant. Og de sier at de forstår at vi er frustrerte. De forstår, men ser ikke ut til å ville gjøre noe med det, sier Trude Marie Wold, kretsleder i Midt-Hålogaland krets.

Leder Jens Johan Hjort forteller at Advokatforeningen fikk et svarbrev på sin krav-spesifikasjon fra departementet i forkant av møtet.

PROVOSERT

— Det var ikke så mye substans i brevet, og noe av innholdet var relativt provoserende i formen. De sier for eksempel at utgangspunktet for stykkprisene skal være et gjennomsnitt, slik at man på de enkle sakene skal kunne tjene penger, og på de vanskelige sakene skal man kunne bruke noe av det man har hentet inn. I møtet beskrev vi hvordan hverdagen faktisk er, sier Hjort.

Cathrin Myre Skram, hoved-

styrerepresentant fra Møre og Romsdal krets, la i møtet frem en oversikt over hvordan hennes stykkpris-saker hadde fordelt seg de siste to årene.

— Av to hundre stykkpris-saker, var det bare i to saker at hun anslagsvis har jobbet mindre enn stykkprissatsen. De resterende 198 saker har hun jobbet mer. Så der svikter hele resonnementet, sier Jens Johan Hjort.

— Vi vet at veldig mange advokater jobber gratis i stykkpris-saker, sier Hjort.

AVSLO AVTALE

Advokatforeningen takket i oktober nei til å inngå en ny avtale om konsultasjoner om fastsettelse av salærsatsen.

«Advokatforeningens hovedstyre har vedtatt at vi ikke under noen omstendighet kan signere avtalen i sin nåværende form. Den foreslåtte avtale innebærer ikke reelle endringer slik forespeilet i Jeløya-plattformen og budsjettforliket for 2019», heter det i et brev fra Advokatforeningen til Justis- og beredskapsdepartementet.

— Det vi har fått til knyttet til en mulig avtale om dette, er ikke verdt papiret det er skrevet på, sier Hjort. •

— EN GULLALDER for alle som tilpasser seg

Det er Sverre Tyrhaugs spådom for advokatenes teknologiske framtid. Han og over 300 advokater, forretningsutviklere og innkjøpere var på plass da møteplassen TechTorget ble arrangert for første gang.

TEKST OG FOTO: THEA N. DAHL OG HENRIK SKJEVESTAD

Hvor advokater møter moderne IT-løsninger» - det er slagordet til den nye tekno-møteplassen for advokatbransjen. Bak initiativet står Advokatforeningen og TechTorget, som åpnet dørene til messen for første gang i høst. I løpet av fire timer i Gyldendalhuset kunne deltakerne slå av en prat med rundt femti utstillere, og delta på tjue forskjellige workshops og presentasjoner.

— I Advokatforeningen tenker vi at den beste måten å møte fremtidens teknologi på, er å ta i bruk dagens teknologi. Det er det vi har lagt til rette for i dag. Vår plan er å gjøre dette til et årlig arrangement, sa Advokatforeningens generalsekretær, Merete Smith, da hun åpnet torget.

FORBEREDELSE FOR FRAMTIDEN

Systemer for å registrere arbeidstid, for målrettet markedsføring, for risikostyring, dokumentautomatisering, compliance, fakturering, økonomistyring og håndtering av hvitvasking er eksempler på løsninger som ble vist frem.

— Det er så mange leverandører og det er vanskelig å få oversikt, samtidig med at man gjerne erkjenner at fremtiden kommer nå - og jeg er allerede for sent ute. Derfor har vi samlet leverandørene, sa en av initiativtakerne bak TechTorget, chief digital officer Peter van Dam i Simonsen Vogt Wiig.

På programmet var også innlegg med Thommessen-MP Sverre Tyrhaug om fremtidens advokatbransje.

— EN FLODBØLGE

— Alt kommer til å forvandles betydelig i årene som kommer, innledet Tyrhaug.

— Jeg tror det blir en flodbølge. Bølgen er uunn-gåelig, og vil treffe hele advokatmarkedet. Der ligger også muligheten. Dette vil bli en gullalder for de som tilpasser seg det som kommer, sa Tyrhaug.

Thommessen-partneren mener at eierbegrensningene i den norske advokatbransjen er et gode som kan forsvinne.

— Vi skal være glade så lenge det varer. Begrensningene

gene tar av utrolig mye av konkurrenttrykket. Vi må passe på at vi ikke lever i en beskyttet tilværelse, og være forberedt om begrensningene ryker, sa Tyrhaug.

Han tror uansett advokatbransjen i fremtiden vil presses til å gjøre ting langt mer effektivt enn i dag.

— Da må vi bli kjent med verktøyene som finnes, hva vi egentlig gjør i dag, hvilke prosesser vi driver med, hvorvidt disse er gode, og hvilke teknologier som kan hjelpe oss i arbeidet. Det er lett å snakke om AI, og det er spennende, men mye av AI-teknologien ligger langt frem i tid. Det er mye viktigere å finne ut hvilken teknologi som finnes allerede i dag.

Advokatbransjen har snakket om kunstig intelligens i ti år, men foreløpig har det skjedd lite, mente han.

— Kostnaden ved å gjøre ingenting har ikke vært høy nok. Du kan fungere utmerket som advokat i dag uten å bruke én krone på digitalisering, bortsett fra at du bør ha en PC og e-post. Dette kommer ikke til å fortsette i fremtiden. •



— Et godt samspill mellom leverandører av ulike løsninger er viktig, sa Peter van Dam, som var med å arrangere TechTorget



Managing partner Sverre Tyrhaug i Thommessen.



FULL TEKNO-OVERSIKT

– Et etterlengtet initiativ og et supert arrangement som kan forebygge tech-fobi!

TEKST: THEA N. DAHL OG NINA SCHMIDT OG HENRIK SKJEVESTAD

Hundrevis av advokater tok turen innom TechTorget for å gjøre seg kjent med hva som finnes av teknologiske løsninger for advokatbransjen.

– Dette er et veldig bra initiativ. Det er mange firmaer som mener de har noe interessant å tilby oss, og forbausende mange norske – hvilket er bra. Å finne ut hva som tilbys, hva det gjør og hva man trenger, kan være forvirrende, og kan kanskje virke skremmende, spesielt for de mindre firmaene. Jeg håper at et sted som dette kan hjelpe til med å gjøre tech-fobien litt mindre, sier Christian Bendiksen.

Han er partner i Brækhus, og forfatter av boken «Når AI møter jus».

UOVERSIKTLIG

Advokat Tine Engstrøm Wærsten, chief operating officer i Bull & Co, synes messen var et etterlengtet initiativ.

– Dette er en veldig fin anledning til å møte mange leverandører på ett sted, og snakke med flere på en gang. Det er et litt uoversiktlig bilde for oss som kjøper inn slike produkter. Det at vi får en arena hvor vi får tilgang til mange leverandører samtidig, er helt supert. Vi har kikket litt på løsninger for e-signatur, automatikk av kunde-kontroll og klientkommunikasjon, sier hun.

Advokat Irene Kildebo fra Drammen var på TechTorget for å se etter et profesjonelt dokumentsystem.

– Et system der du kan integrere klienter inn i sharepoint-løsninger, og som har timeregistrering, klientkontroll og hvitvaskingssjekk, og som oppretter dokumenter raskt, så du for eksempel kan få ut oppdragsbekreftelser, sier Irene Kildebo. Å få oversikt over hva som finnes av løsninger, er vanskelig, synes hun.

– Derfor er dette arrangementet veldig bra. Nå har jeg funnet et par alternativer som jeg har fått mer informasjon om, sier Kildebo. •



Generalsekretær Merete Smith og statssekretær Kristoffer Sivertsen.

- Kul compliance

Den teknologiinteresserte statssekretæren Kristoffer Sivertsen (Frp) i Justis- og beredskapsdepartementet fant også veien til messen.

– Dette er en fantastisk mulighet til å se hva som rører seg. Her får man gode innspill. Jeg har blant annet sett på et system som forenkler tinglysing og eiendomssalg, et prosjekt som startet i Justisdepartementet. Her er det også mye kult innen compliance og dokumenthåndtering, sa Sivertsen.

Han synes arrangementet var veldig inspirerende.

– Jo flere slike, jo bedre. Når man får en mulighet som dette, er det bare å gripe den. Her kan advokater se hvordan de kan effektivisere sin egen advokatvirksomhet, sier Sivertsen.



Knut-Magnar Aanestad viste frem en selvutviklet løsning.

Leier ut programvare

Tidligere sjef for innovasjon i Kluge, Knut-Magnar Aanestad, står bak en start-up som blant annet leier ut programvare til små firmaer som ikke har råd til å kjøpe egne løsninger.

Sammen med økonomen John-Even Øveraasen driver han selskapet Etain.

– Vi har laget løsninger som støtter arbeidsprosessene og effektiviserer dem, og som involverer klientene i større grad, forteller Aanestad.

Etain har nå åtte-ni store advokatfirmaer som kunder, og ett av de største finske.

– Vi lager også generiske løsninger som vi kan tilby å leie ut til mindre firmaer som ikke har råd til å kjøpe programvaren selv. Om de har en stor tvist, så kan de leie et tvisteverktøy fra oss som gjør det enklere og bedre å jobbe med tvisten, sier han.

TechTorget er et helt supert arrangement, mener Aanestad.



Jonas Abrahamsson og Magnus Moström var på sitt tredje Norgesbesøk med Lex247.

Selger «business intelligence»

Det svenske firmaet Lex247 tilbyr programvare som gir advokatene kontroll over tidsbruk, full mobilitet og sikkerhet, og nyttige analyseverktøy, forteller Magnus Moström og Jonas Abrahamsson fra Stockholm.

Såkalt «business intelligence» er en viktig del av verktøyet.

– Du kan dra ut analyser, og se hvor du er lønnsom, hvor det kastes bort tid, hvor det er behov for å trimme prosessene og hva som kan gjøres bedre.

– I advokatbransjen vet man faktisk ikke hva det koster å produsere i de ulike leddene, mens andre bransjer vet eksakt hva kostnadene er i alle ledd. Visse advokatfirmaer er veldig dyktige på dette, men mange har ikke kommet i gang. Men nå, som advokatbransjen begynner å bli mer konkurranseutsatt, må advokatene få oversikt og kontroll på kostnadene, ellers blir det vanskeligere å konkurrere. Det gjelder å regne rett pris. Det kan vi hjelpe med, sier Moström.



Avokaado tilbyr automatiserte dokumenter og kontrakter, sier Pilleriine Alter.

Ingen forkunnskaper nødvendig

Det estiske firmaet Avokaado tilbyr et system som lar advokatene automatisere dokumenter på egen hånd, uten programmering eller forkunnskaper, og har allerede kunder i Norge og Norden.

Det forteller Pilleriine Alter.

– Man kan automatisere de mest kompliserte juridiske dokumenter, og også lage sine egne maler. En av våre kunder har for eksempel automatisert sine aksjekjøpsavtaler for tre forskjellige land. Deres erfaring er at de nå kan behandle dokumentene på et mer sofistikert nivå, noe som gir bedre verdi for kundene, sier Alter.

– Advokatene kan bruke hjernekraften sin til mer verdifullt arbeid, i stedet for å gjøre repeterende oppgaver.

Word for advokater

Amerikanske Litera Microsystems tilbyr det de kaller livssyklus-behandling av dokumenter, forteller Mike Hrymak.

Firmaet har ulik programvare knyttet til dokumentbehandling som for eksempel korrekturleser, gjennomgår, skriver om, sammenligner, og screener dokumenter for metadata, forteller Hrymak.

Løsningen benyttes allerede av mange av de største advokatfirmaene i USA og UK, ifølge ham.

– Vi får programmet Word til å virke bedre for advokater. Word ble designet som et brevskriver-program, ikke for enorme, juridiske dokumenter. Vår programvare strømlinjeformer prosessen, og gjør den mer effektiv.

– Vi forbedrer advokatenes arbeidsprosesser, sier Mike Hrymak.





STEINKJER – BRØNNØYSUND – STEINKJER

EN MINUS-TUR *med mening*

Strafferettsadvokat Theo Dretvik (48) har hjerte for de svakeste i samfunnet. Med et halvert reisesalær og en domstol i hjembyen i stor fare for å bli lagt ned, frykter Dretvik det snart kan bli kroken på døren for virksomheten i Steinkjer.

TEKST OG FOTO: HENRIK SKJEVESTAD

STEINKJER / BRØNNØYSUND: Advokat Theo Dretvik (48) fra firmaet Libertus i Steinkjer reiser mye i jobben. Årlig legger han ned mellom 35.000 og 40.000 kilometer i bil, nesten alt i jobbsammenheng.

Hva får egentlig advokater til å reise i timevis for å bistå klienter langt hjemmefra — og det til halvert salærsats?

Advokatbladet fikk være med da Dretvik dro tur-retur Steinkjer — Brønnøysund — en 614 kilometer lang biltur langs svingete vinterveier - for å være forsvarer i en narkotikasak.

Hans klient, en ung mann som han har et forhold til fra tidligere, stod tiltalt i Brønnøy tingrett for oppbevaring av 30 brukerdoser amfetamin og for kjøring i ruspåvirket tilstand.

MIL ETTER MIL

Advokat Dretvik er en av de som reiser mye. Årlig legger han ned mellom 35.000 og 40.000 kilometer i bil, nesten alt i jobbsammenheng.

— Jeg bestemte meg for å bli strafferettsadvokat da jeg var fjorten år, men jobbet ni år som politiadvokat før jeg tok sjansen. Da jeg var nyetablert med to små barn var nok tanken på å skulle starte et eget firma litt skremmende, sier Dretvik til Advokatbladet.

I 2017 sa han likevel farvel til jobben som politiadvokat, og startet opp for seg selv. Som nypoppstartet advokat var han forberedt på å måtte jobbe en del.

— Det går med mange ikke-fakturerbare timer for å starte et nytt firma, sier Dretvik.

»

Brønnøysund



Brønnøysund: 17.43

ENDELIG: Fem timer etter avreise ankommer vi resepsjonen på Thon hotell Brønnøysund.

Brønnøysund: 18.24



KLARNER HODET: Dretvik rekker en løpetur før møtet med klienten på hotellrommet halvannen time senere. — Det er fint å få beveget seg litt når man har sittet stille i bil så lenge, sier advokaten.



Mandag: 15.05

VINTERLIG: — Her får gjerne lastebilene stopp om vinteren. Men det er bedre å kjøre her enn på kystveien. Man kan aldri stole på fergene, sier Dretvik idet idet vi stopper for en kort benstrekke ved fylkesgrensen



Mandag: 17.05

MOTIVERT: — Når jeg er på slike turer er jeg veldig effektiv. Det gjelder å komme seg fortest mulig opp, og fortest mulig tilbake. Det blir veldig få fancy middager.



Mandag: 12.43

FYLLER OPP TANKEN: — En el-bil ville nok sikkert vært fornuftig, men det passer ikke meg som kjører så mye i grisgrøndte strøk.



Mandag: 14.06

TID TIL Å TENKE: — På en dag som dette, med bar vei og oppholdsvær, kan det være greit å sette seg bak rattet og filosofere litt. Men å kjøre fem timer hver vei er langt. Man blir fort litt lei.



Steinkjer: 12.32

LANDEMERKE: Kollega Rune Østgård slår av en rask prat utenfor kontoret for dagens avreise. Landemerket Steinkjer kornsilo ligger like ved.



KLAR: Advokaten rekker en rask titt på e-poster og meldinger før den korte bilturen bort til Brønnøy tingrett.



I SITT ESS: – Jeg setter stor pris på å gå i retten. Det er da jeg trives best.



ALT-I-ETT: Domstol, kommunestyresal, og kino holder til i samme hus i Brønnøysund. Nå står tingretten i fare for å bli lagt ned.



GOD TONE: – Dere må huske å kjøre pent etterpå, man møter nesten alltid noe vilt på veien, advarer politiadvokat Kaja Agersborg Jørgensen.



KONTRASTER: – Som advokat, medlem i biker-klubb, tidligere politiadvokat, skitrener, og avtroppende fotballtrener, er Theo Dretvik en allsidig mann.



VELLYKKET: Aktor la ned påstand om seks måneders ubetinget fengsel. Da klienten tilstod alle forholdene, vedtok dommeren å utrede muligheten for narkotika-program med domstolskontroll. – Vi lyktes definitivt med planen vi la i går kveld, sier Dretvik.



TAKKNEMLIG: – Jeg stortrives som strafferettsadvokat, og gleder meg til jobben hver dag. Det er givende å jobbe med noen av de svakeste i samfunnet.



TILFREDS: – Det krevde en del forberedelser og dialog med klienten for å få saken inn i det sporet jeg ville. Klientmøtet før saken var avgjørende, slik at han fikk en forståelse for hva som var det fornuftige å gjøre, særlig med tanke på straffskyld, oppsummerer Dretvik.

Først nylig ble han kollega med Rune Østgård. De to advokatene trives i hverandres nærvær, og kranbler sjelden om hvem som skal ta hvilke saker.

– Etter at jeg slo meg sammen med Østgård har jeg kunnet spesialisere meg litt mer innenfor fagområdene jeg brenner mest for, som straff- og familierett. Å bistå de aller svakeste i samfunnet er det som ligger hjertet mitt nærmest, sier Dretvik.

TAPER PENGER

Til oppdrag i Trondheim, der han arbeider én til to ganger i uken i forbindelse

med tilrettelagte avhør eller rettssaker, tar han som regel toget.

Også turer til Namsos, eller fengselet i Mosjøen forekommer relativt ofte. Dagens tur går til Brønnøysund der Dretvik skal forsvare en klient i Brønnøy tingrett som står tiltalt for oppbevaring av narkotika, og kjøring i ruspåvirket tilstand.

På isete og svingete landeveier tar dagens tur til Brønnøysund minst fem timer – bare i ren kjøretid. Tid han kunne ha brukt på kontoret som han kun kan fakturere 520 kroner pr. time for.

– På en dags-rettssak, et fengslingsmøte eller fengselsbesøk taper jeg rett

og slett penger. I tillegg til er det verdifull tid jeg kunne ha vært på kontoret eller i nærområdet, sier Dretvik.

For å få tid til å legge en taktikk med klienten må han gjennomføre et ubetalt klientmøte kvelden før saken skal opp.

SALÆR-SJOKK

Reisefraværsgodtgjørelsen for advokater som yter fri rettshjelp ble halvert pr. 1.januar 2017.

– Jeg så at det skulle komme, men var faktisk så uvitende at jeg fikk sjokk da det ble innført så raskt. Det var virkelig en strek i regningen. Jeg

hadde jo basert meg på å farte mye rundt, særlig i oppstarten. Som fersk må man ta de oppdragene som kommer inn for å bli flink.

Justis- og beredskapsdepartementet mener det bør være mulig å jobbe noe på jobbreiser.

– Det er helt håpløst å få til. Når jeg tar toget til Trondheim kan jeg ikke ta frem dokumenter grunnet taushetsplikten. Når jeg sitter i bilen alene kan jeg ta innkommende samtaler, men får ikke notert noe, sier advokaten.

I dag unngår Dretvik i stor grad å påta seg nye klientforhold andre steder enn i hjembyen. Jeg

”
Når jeg tar toget til Trondheim kan jeg ikke ta frem dokumenter grunnet taushetsplikten.

Tirsdag:
13.27

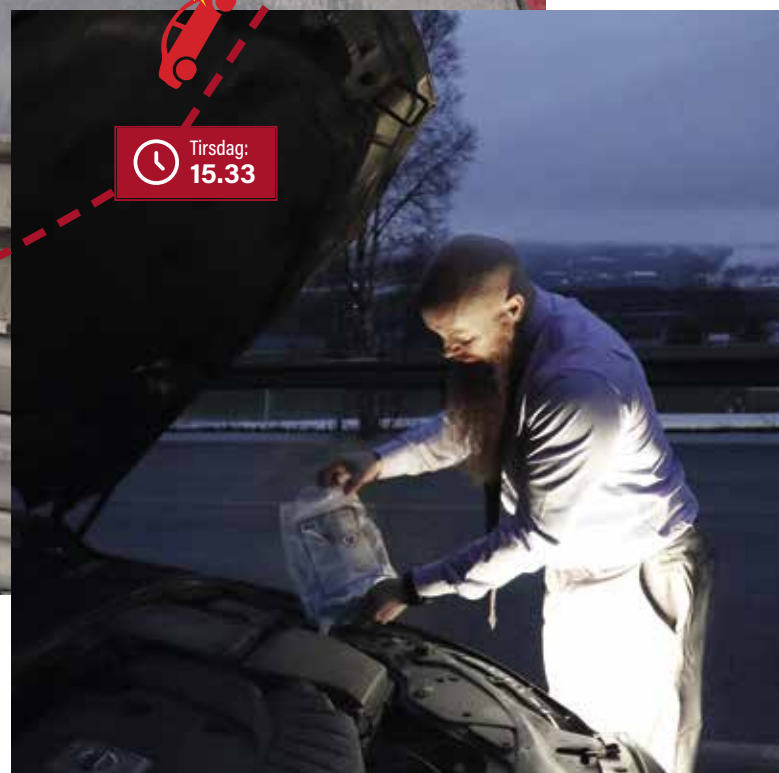


FIN UTSIKT: Deler av veien mellom Steinkjer og Brønnøysund snirkler seg forbi både fjorder og fjell, For jobb-reisen kan Theo Dretvik fakturere 6 timer stykkpris og 11 timer halvt reisesalær. Han var borte hjemmefra i 27,5 timer.



▲ BENYTTER SJANSEN: Det er timevis mellom bensinstasjonene på E6 i Nordland så når det endelig kommer en, synes Dretvik det er greit å legge inn en rask stopp.

► FULL KONTROLL: En halvtime før beregnet hjemkost er ruten så skitten at advokaten må ut for å skifte spylevæske som han selv sagt har tatt med.



— Samtidig er jeg nok en litt annerledes advokat, og følger i stor grad hjertet. Jeg er glad i å bistå dem som har havnet i utfordringer der de trenger min hjelp. Helt nye oppdrag ute i distriktene prøver jeg derimot å unngå. Det tar for mye tid, og blir rett og slett et tapsprosjekt, sier Dretvik.

Han er innforstått med at han som advokat i en by som Steinkjer er nødt til å reise.

— Drømmen min er å kunne jobbe som forsvarer på tilnærmet heltid, det er det jeg synes er aller mest interessant. Å reise til Mosjøen, Brønnøysund,

Namdal og Fosen er noe vi som advokater her i vårt distrikt må akseptere er en del av jobbhverdagen vår. Samtidig vet jeg jo at det ligger masse arbeid på kontoret jeg veldig gjerne skulle ha gjort, sier advokaten.

Uken før hadde han to store rettsaker. — Vi har ikke sekretær her, så vi gjør mye av det administrative arbeidet selv, sier Dretvik.

FRYKTER NEDLEGGELSE

Om Inntrøndelag tingrett i Steinkjer, der Dretvik har de fleste av sakene sine, blir lagt ned, slik Domstolkommisjo-

nen foreslår, betyr det mest sannsynlig kroken på døren for strafferettsvirksomheten i Libertus. Det gjelder også om det blir opprettet en administrativ domstol-enhet med mulighet til å sette rett i Steinkjer. Advokaten mener domstoler bør være fullverdige.

— Innenfor strafferetten vil det ikke være liv laga for sånne som meg lenger da. Miljøene vil forflytte seg, og da vil det kreve såpass mye reising til Trondheim, at jeg vil tro det blir vanskelig. Jeg ønsker ikke være noen dommedagsprofet, men det vil åpenbart være vanskelig å drive en fornuftig og god

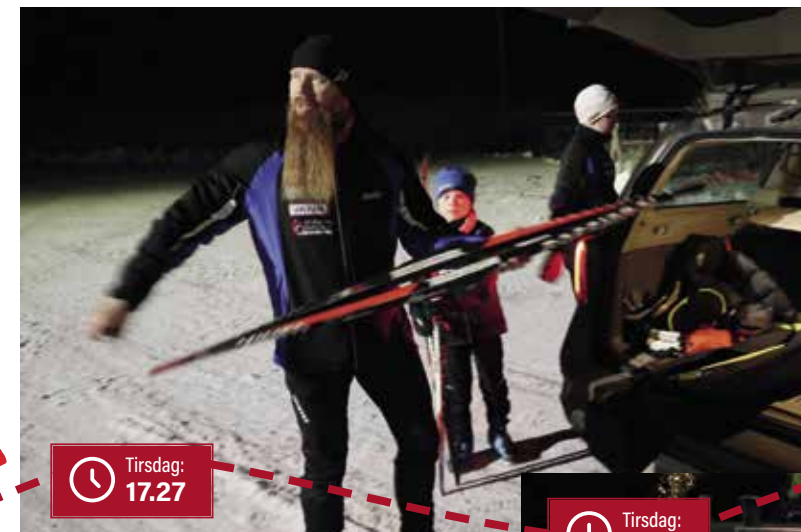
TILBAKE: Nesten tretti timer etter avreise til den snøe to timer lange saken, er Theo Dretvik tilbake på kontoret.

Tirsdag: 15.56



MER ARBEID: På kontoret har arbeidet allerede hopet seg opp. — Du tar ikke sånne saker som jeg hadde i dag hvis du ikke er interessert i folk eller i rettssystemet.

Tirsdag: 15.58



Tirsdag: 17.27

TRENINGSTID: Ettersom retts-saken bare varte til klokken 1045, er tidsskjemaet godt i rute til at advokaten rekker en rask tur hjemom for å plukke opp sønnene til kveldens skitrening.



Tirsdag: 18.10

GODE FORHOLD: På Petter Northug stadion i hjembygda Inderøy er Theo Dretvik klar for ukens første skitrening.

advokatvirksomhet innenfor strafferechtspleien i Steinkjer uten en domstol her, sier Dretvik.

At det kan være utfordringer med å opprettholde domstoler med få dømmende årsverk, er advokaten enig i.

— Hvis det bare er to ansatte ved en domstol, kan det være vanskelige å opprettholde rettssikkerheten, og et fagmiljø som tar riktige avgjørelser. Men jeg har faktisk ennå til gode å oppleve dårlige dommere eller dommerfullmek-tiger over tid. De kan ha en litt uheldig opptreden i starten, men som regel blir det korrigert, og de fleste gjør en god

jobb ganske raskt, mener advokaten.

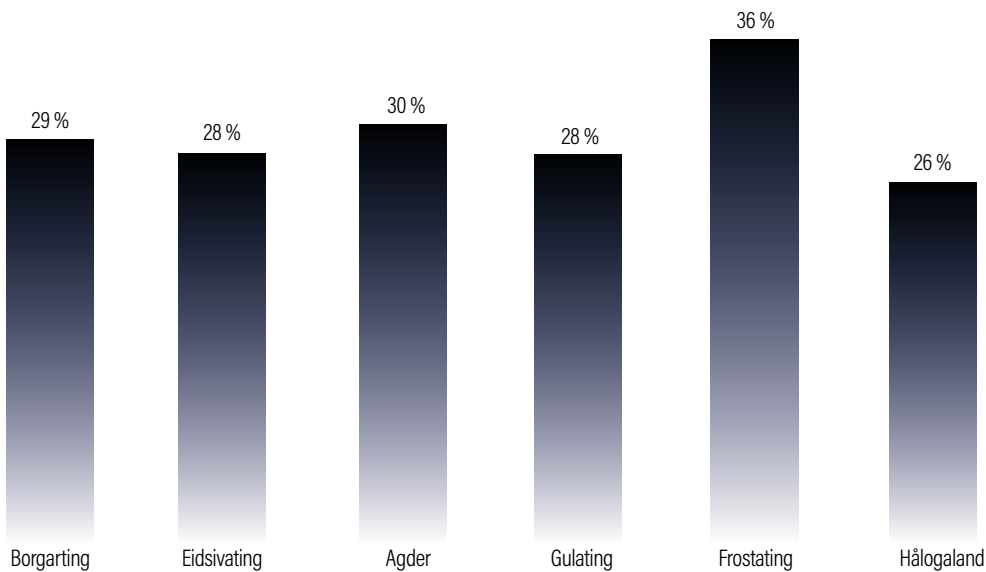
Uten en domstol i hjembyen vil Dretvik måtte kutte ned på straffesaker, og fri rettshjelp-saker, og vri virksomheten over mot en annen type jus.

— Men det er absolutt ikke det jeg ønsker. Jeg har en forkjærlighet for strafferetten, og å bistå de aller svakeste. Det var derfor jeg jobbet i politiet i sin tid også. Når du har et engasjement blir det en glede å hjelpe. For meg er det en ære å kunne gi en hjelpende hånd til de som har mistet alt, og mye mer interessant enn å jobbe med de mest blankpolerte i samfunnet, sier Dretvik. •

”
Jeg har en forkjærlighet for strafferetten, og å bistå de aller svakeste. Det var derfor jeg jobbet i politiet i sin tid også.

Det reelle utvalget av advokater minsker, derav minsker rettsikkerheten.

Fra rapporten *Reisesalær til besvær*



68 MILLIONER kroner spart hvert år

På nyåret kommer Justisdepartementets evaluering av hvordan halveringen av reisesalæret har slått ut for norske advokater.

TEKST: NINA SCHMIDT OG THEA N. DAHL

Jeg taper på det, kan ikke leve av det.

Fra rapporten *Reisesalær til besvær*

Stortinget vedtok i budsjettinnstillingen for 2016 at reisesalær-kuttet skulle evalueres etter tre år. Vista analyse har fått i oppdrag å foreta evalueringen, og i høst gikk en spørreundersøkelse ut til et utvalg advokater. Resultatet av evalueringen skulle etter planen ha vært klart nå i desember.

— Rapporten fra evalueringsarbeidet skal foreligge i januar. Vista analyse har fått noe forlenget tid på grunn av en forsinkelse i innhenting av data, opplyser Kristoffer Sivertsen (Frp), statssekretær i Justis- og beredskapsdepartementet.

43 MILLIONER SPART

Halveringen av reisesalæret trådte i kraft i januar 2017. Samme år sparte staten 44,3 millioner

kroner på kuttet i reisesalæret til norske advokater, ifølge tall Advokatforeningen har innhentet fra Domstoladministrasjonen. Den største besparelsen kom i Frostating lagdømme, som reduserte kostnadene med 36 prosent.

Advokatbladet har forsøkt å finne ut hvor mye staten sparte i 2018 og hittil i år.

— Vi har dessverre ikke noen analyse av hvordan reisesalæret har slått inn, forteller seniorrådgiver Iwar Arnstad i Domstoladministrasjonen (DA).

FÆRRE SAKER

Ifølge tall fra DA, brukte staten 48 millioner kroner mindre i 2018 enn i 2017 på postene «straffesaksutgifter» og «fri sakførsel» til forsvarsadvokater og bistandsadvokater. Men besparelsen

DISTRIKTSOPPRØR mot halvering av reisesalæret

Halvering av salæret for nye saker opprørte mange advokater i distriktene. Advokatene var ikke enige om at det var en god idé, og mange tapte penger.

Advokatene var ikke enige om at det var en god idé, og mange tapte penger. Advokatene var ikke enige om at det var en god idé, og mange tapte penger.

Distriktsopprør mot reisesalær-kuttet i 2018. Faksimile fra Advokatbladet februar 2018.

Advokat Mette Julie Sundby i Forsvarergruppen deltok i en høring på Stortinget om salærsatsen. Faksimile fra november 2018.

- Vi forventes å stille i arresten enten det er søndag eller første juledag

Høringssaker, lange ventetider, og å være tilgjengelig 24/7 gjorde advokatene til mange advokater var prisen på offentlig rettshjelp. Advokatene var i tillegg i en vanskelig situasjon. Ivar Arnstad i Justisdepartementet har ikke noe svar på dette.

Har ikke lenger råd til sekretær etter reise-kuttet

Advokat Kjetil Nilsen i Alta har tapt stort. Faksimile fra Advokatbladet oktober 2018.

kan ikke tilskrives halveringen i reisesalæret alene.

— Det har vært en stor nedgang i antall saker for domstolene, så dette kan være hovedårsaken til reduksjonen, sier Arnstad.

Han viser til at det i 2017 var 14.939 meddommersaker i norske tingretter. I 2018 var antallet 14.395, en reduksjon på 544 saker. I 2018 var tallet 13.361 meddommersaker, altså hele 1034 saker færre enn året før.

FÆRRE REISER

Advokatforeningen gjorde i 2018 sin egen evaluering av reisesalær-kuttet, og publiserte rapporten *Reisesalær til besvær*. Ifølge rapporten, har regjeringen estimert at kuttet i reisesalæret vil gi en besparelse på 68 millioner kroner årlig.

Advokatforeningens undersøkelser viser at over halvparten av respondentene som berøres av kuttene, velger å påta seg færre saker som krever reise etter at reisegodtgjørelsen ble halvert.

Undersøkelsene viser også at det kun er 13 prosent som har valgt å arbeide mer mens de er på reise etter halveringen. Hvorfor det ikke er flere skyldes blant annet føring av bil, samt diskresjons- og taushetsplikt.

Snitt har advokater en faktureringsgrad på drøye 70 prosent, og om lag halvparten av inntektene går til drift av advokatvirksomheten. En advokat som jobber på offentlig rettshjelpsats, sitter igjen med 562 kroner i timelønn. Når advokaten er på reise på halv sats, blir det altså ingen ting igjen i time-lønn, ifølge Advokatforeningens beregninger. •

Fra rapporten *Reisesalær til besvær*

Sakene bli mindre attraktive å ta på seg. Virker som om departementet har bestemt seg for å spare penger uten å ta hensyn til realiteten til de som rammes. Det er jo et rent inntektstap.

VIL SAKSØKE OPPDRETTERE for å stanse hundeavl

Dyrebeskyttelsen Norge forbereder søksmål mot Norsk kennelklubb, samt utvalgte rasehund-klubber og -oppdrettere, for å avle frem hunder med alvorlige og smertefulle helseproblemer som vesentlig svekker deres livskvalitet.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

Det er illustrerende at landbruks- og matminister Olaug Bollestad i år har brukt masse ressurser på en diarésykdom som rammet et tyvetalls hunder. Mens alle hunder av rasen cavalier king charles spaniel får hjertesvikt, uten at noen reagerer. Sykdommen medfører mye lidelse, sier Åshild Roaldset, daglig leder i Dyrebeskyttelsen Norge, og veterinær av yrke.

Advokatbladet møter henne og Eva Hustoft, rådgiver i Dyrebeskyttelsen, hos deres

advokater, advokat Emanuel Feinberg og advokatfullmektig Dagny Ås Hovind i advokatfirmaet Glittertind i Oslo. Det er de samme advokatene som representerer Natur og Ungdom i klimasøksmålet mot Staten for brudd på Grunnloven § 112.

SYSTEMATISKE BRUDD

Sammen med sitt advokat-team har Dyrebeskyttelsen i lengre tid forberedt et søksmål for å få stanset det de mener er alvorlige, systematiske og planlagte brudd på dyrevernloven § 25. Der heter det at «avl skal fremme egenskaper som gir robuste dyr med god funksjon og helse».

— At det foregår avl av raser med store helseproblemer, er velkjent, og noe som er godt dokumentert og debattert. Vi har gjentatte ganger tatt opp dette både med Mattilsynet og med Norsk kennelklubb. Men ingen ting skjer, sier Roaldset.

Engelsk bulldog. Fransk bulldog. Mops. Cavalier king charles spaniel. Bostonterrier. Dette er et utvalg av kortsnutede hunderaser — såkalte brachycephaliske raser — der individene ofte lider av alvorlige helseproblemer.

— Cavalier king charles spaniel er predisponert for 25 arvelige sykdommer. Mange individer har svært stor sykdomsbyrde. Og rasen engelsk bulldog klarer i det store og hele hverken å føde naturlig eller pare seg. Rasen har også allergier, hudfoldproblemer og en så høy frekvens av sykdommer at det er vanskelig å forstå at avl av den ikke kvalifiseres som lovbrudd, sier Åshild Roaldset.

PRESS I SKALLEN

Den populære cavalieren, som den gjerne kalles, lider oftere enn andre hunder av syringomyelia, et syndrom som påvirker hjernen og ryggmarg ved at den bakre delen av hodeskallen blir for trang for hjernen, noe som skaper unormalt press.

«Symptomene inkluderer sensitivitet og smerter



— Informasjon er ikke nok. Det har vært kjent i en årrekke at raser som bulldog, mops og cavalier king charles spaniel lider av alvorlige helseproblemer, sier fra v. Eva Hustoft og Åshild Roaldset i Dyrebeskyttelsen Norge. Her med sine advokater Dagny Ås Hovind og Emanuel Feinberg. Nå vil de gå rettens vei for å stanse videre renraset avl av visse kortsnutede hunderaser.

rundt hode, nakke, eller skuldre, ofte inkludert av at hunden klynker eller gråter kombinert med regelmessig kløing i området rundt øret, nakke, skulder», heter det på Norsk cavalierklubbs hjemmeside. Og videre «det finnes ingen behandling for denne lidelsen».

Rasen rammes også tjue ganger oftere enn andre små hunderaser av lidelsen endocardiose, som fører til pusteproblemer, hoste og kronisk hjertesykdom og påfølgende død, ifølge The International Animal Welfare Science Society.

I tillegg til pusteproblemer har bulldog og mops også problemer med sine karakteristiske utstående øyne. Disse kan rett og slett falle ut av posisjon.

VIL HA SLUTT PÅ INNAVL

Dyrebeskyttelsen Norge mener at løsningsen for de utsatte rasene er enkel: Såkalte renrasede hunder fra raser med stor sykdomsbyrde og høy grad av innavl, må pares med friske individer fra andre raser for å få slutt på innavl og helseskadelige eksteriortrekk.

— Både oppdrettere, rasehund-klubbene og Norsk Kennel Klubb er mer opptatt av hundenes utseende og ideen om renraset, enn av hundens helse og velvære. De forsvarer seg med at de må følge regelverket til den internasjonale kennelklubben. Dette mener vi er et meningsløst argument, sier Roaldset.

Dyrebeskyttelsen er også kritisk til at Mattilsynet ikke griper inn for å forhindre videre avl av sykelige rasetrekk.

— Mattilsynet fører tilsyn og forvalter lovverket. Oppdrettere, med raseklubber-

nes velsignelse, driver med systematiske og ønskede lovbrudd. Da synes vi det må kunne forventes at Mattilsynet griper inn, sier Roaldset.

VARSLER PÅ MESSE

Under den store hundemessen Dogs4All i fjor gikk Dyrebeskyttelsen til aksjon, og varslet Mattilsynet om 18 hunder som de mente måtte gis tilsyn og utredes for operasjon på grunn av sine helseproblemer. I etterkant fikk Dyrebeskyttelsen innsyn i tilsynsrapporter for syv av disse hundene.

— Tilsyn og innsyn er noe vi har fått til det siste halvåret, og dette er en del av et litt større bilde knyttet til det arbeidet som gjøres, poengterer advokat Emanuel Feinberg.

— Et grunnleggende argument er at helseutfordringene til disse rasene har vært godt kjent i mange år. Et samstemt fagmiljø, bestående av veterinærer og forskere, mener det er helt hårreisende at praksisen får fortsette, sier Feinberg.

Dyrebeskyttelsen har ikke avgjort hvilke rasehund-klubber og oppdrettere de kommer til å saksøke.

— Vårt langsiktige mål er å få til varige, strukturelle endringer i måten familiedyr avles på, og for å oppnå dette, ønsker vi at det rettes et rettslig avlsforbud mot enkelte raseklubber og oppdrettere etter dyrevernloven § 25. Vi er ikke ute etter å skape mest mulig problemer for den enkelte oppdretter. Først og fremst vil vi ta hensyn til dyrene, ikke til oppdretterne, sier Åshild Roaldset.

De forventer å ha et søksmålsvarsel klart på nyåret. •



FORBUD KREVER LOVENDRING

— Mattilsynet er svært opptatt av problemstillingen, men legger til grunn at det er lov å ha disse rasene i Norge, og å avle på dem. Et forbud krever en lovendring, sier seksjonssjef Torunn Knævelsrud i Mattilsynet.

Mattilsynet har fått i oppdrag fra Landbruks- og matdepartementet å utarbeide en forskrift om avl av hund, og hvilke krav som skal settes til oppdretter.

— Et nytt krav vil bli at oppdretter har en avlsplan som han eller hun må dokumentere at etterfølges.

Forskriften vil gi en mer objektiv og konkret målemetode i tilsynet av oppdrettere, sier Knævelsrud.

Holdningsendringer, både hos publikum som etterspør kortsnutede hunder, hos oppdrettere, og ikke minst hos dommere på utstilling, som premierer kortere og kortere snuter, må til for å bedre situasjonen, mener hun

— IKKE ULOVLIG

— I forbindelse med tidligere beskyldninger fra Dyrebeskyttelsen Norge har vi i møte med Mattilsynet spurt direkte om de anser avl av mops og bulldog som brudd på dyrevelferdslovens § 25, og fått et tydelig nei på dette. Det er Mattilsynet som er den myndigheten som fører tilsyn med at alle følger regelverket slik de skal, sier Marianne Ono Njåten, assisterende direktør i NKK.

NKK jobber på mange fronter for å styrke sunn avl, blant annet et prosjekt for å ta hensyn til BOAS-syndromet (Brachycephalic Obstructive Airway Syndrome) i avlsarbeidet, utviklingen av et verktøy til bruk for utstillingsdommere som identifiserer overdrevne eksteriør- og mentaltrekk som kan påvirke hundens helse, og en lang rekke andre krav, forteller hun.

– Fakturerbare timer og kapitalbegrensninger står i veien for innovasjon

I statssekretær Kristoffer Sivertsens ferske masteroppgave gir han en lunken anmeldelse av advokatbransjens bruk av legal tech og evne til innovasjon. Likevel er han optimist, og mener ingen er for sent ute – ennå.

TEKST OG FOTO: THEA N. DAHL

Kristoffer Sivertsen (Frp) i Justis- og beredskapsdepartementet er statssekretær for Jøran Kallmyr, og har nylig fullført en mastergrad i økonomi og administrasjon ved Universitetet i Stavanger.

Han har også bakgrunn som advokat i LIGL advokater, og førstehåndserfaring med advokatroboten IDA. Gjennom sin ferske mastergrad har han nettopp sett nærmere på bruken av legal tech og innovasjon i norske forretningsjuridiske firmaer.

Undersøkelsene, som endte i en masteroppgave, konkluderer blant annet med at fakturerbare timer og kapitalbegrensninger kan stå i veien for innovasjon.

– Advokatfirmaene er avhengige av å få omsetning og butikken til å gå rundt. Derfor er det svært sjeldent at advokatfirmaer kan fokusere ressurser helt og fullt på forsknings- og utviklingsaktiviteter. Først og fremst handler det om en «melk og brød»-tilnærming, mens satsing på innovasjon kommer etterpå, sier Sivertsen.

UTBYTTE VS. INVESTERINGER

Ifølge Sivertsen er det flere klosser på bremsen. Begrenset tilgang på intern kapital og restriksjoner for tilførsel av ekstern kapital med dagens advokatlovgivning, er den ene. Den andre er advokatfirmaenes frykt for å satse på legal tech. Dermed havner fakturerbare timer fort i veien for innovasjon, mener han.

– Dette gjør at nye leverandører av juridiske tjenester kan ha et konkurransefortrinn når de kan dedikere sin satsing i mye større grad på forsknings- og utviklingsaktiviteter, sier han.

– Mener du at den nye advokatlovgivningen bør gi rom for å få inn eksterne eiere i advokatbransjen?

– Masteroppgaven identifiserer at noen advokatfirmaer ser dette som en utfordring. Jeg gleder meg til å lese rapporten fra Copenhagen Economics som kommer i desember, og som vil gi et bredere grunnlag for den type vurderinger, svarer han.

Rapporten han viser til er bestilt av Justisdepartementet (les mer på side 43).

Kapital er viktig, men hos advokater har man gjerne en annen tankegang som gjør at man må ta noen avveininger. Skal man bruke midlene man har tjent inn på utbytte eller investeringer i firmaet, spør Sivertsen.

– Det handler om hvor mye man prioriterer advokater til å jobbe med juridiske problemstillinger, og hvor mye man prioriterer at de skal jobbe med teknologiske løsninger. Kjøper man en teknologi utenfra må man likevel putte jussen sin inn i det, og gjøre det til det juridiske produktet man skal ha. Det er din kunnskap som må inn, og prioriterer man ikke dette nok, prioriterer man heller ikke å ta det videre.

AD HOC-PREGET TILNÆRMING

I masteroppgaven har Sivertsen intervjuet åtte advokatfirmaer. Blant dem finner vi bedrifter som EY Law, BAHN Leap og Wikborg Rein. Han finner at innovasjon er spredd rundt i organisasjonene, og at flere har en ad hoc-preget tilnærming til den.

– Det er varierende hvor involvert ledelsen er. Legal tech med implisitt kunnskap blir i tillegg kjøpt fra eksterne aktører. Det gjør at det kan bli



Illustrasjonsfoto: Phonlamai Photo, Istock

et spørsmål om investeringskostnader mot antall kroner i utbytte.

Sivertsen mener advokatfirmaer i liten grad har en formell struktur for forskning- og utviklingsaktiviteter.

– Dette skiller seg ikke ut fra øvrige kunnskapsintensive tjenester i sammenlignbare bransjer. Uansett gjør det at advokatfirmaer er avhengige av å kjøpe legal tech og å tilegne seg kunnskap fra eksterne aktører, sier han.

GJERDESITTERNE

Advokatfirmaene som ikke fokuserer på innovasjon eller bruk av legal tech, uttrykker en usikkerhet om hva de får igjen for bruk av teknologi - og hvor de skal med den. De er «gjerdesittere» som ikke hopper på bølgen før den er nærmere stranden, påpeker han.

– De vet at de må ta høyde for det som kommer, men holder tilbake til de har bedre svar på hva de faktisk får igjen for investeringene. Man-

ge advokatfirmaer som fortsatt sitter på gjerdet, risikerer å falle kraftig bakpå dersom de hopper på legal tech-bølgen for sent. Nye leverandører av juridiske tjenester gjør at selv den mest tradisjonelle familierettsadvokaten må forholde seg til legal tech og konkurransen som følger, sier Sivertsen.

INGEN ER FOR SENT UTE - ENNÅ

Sivertsens er likevel optimistisk på vegne av advokatbransjen.

– Det er noen som har begynt å ta dette aktivt i bruk, men foreløpig er det fremdeles mye snakk. Snakk er bra, men på et eller annet tidspunkt må det skje noe mer – og det tror jeg kommer.

– Jeg tror vi kommer til å se en mer tilgjengelig og effektiv advokatbransje, og helt andre leveransmåter enn nå, og at norsk advokatbransje vil bli styrket. Det vil fortsatt være behov for advokater for å gjøre konkrete vurderinger. Jeg tror ennå ikke vi har kommet så langt at vi kan begynne å snakke om at noen er for sent ute. •



– Jeg liker ikke å gjøre repetitive ting som egentlig kunne vært gjort mye enklere og raskere, sier Kristoffer Sivertsen, statssekretær i Justisdepartementet.



Kristoffer Sivertsen har master i rettsvitenskap, og er også nylig utdannet siviløkonom fra Handelshøgskolen ved UiS. Han har vært bystyreprerzentant og leder for Stavanger Frp mens han var advokat i advokatfirmaet LIGL, før han i slutten av mai ble utnevnt som statssekretær for Jøran Kallmyr.

En rekke advokater har uttalt seg kritisk til forslaget om å frata internadvokater taushetsplikt.



KRITISK: Bettina Banoun, skatteadvokat, Wiersholm



KRITISK: Audun Moen, juridisk direktør, DNB.



KRITISK: Marte Røv, advokat, Equinor



KRITISK: Siv Blanca Børge-Ask, leder av utvalget for internadvokater

Advokatforeningen advarer: Uten taushetsplikt = ingen internadvokatordning

Advokatforeningen kritiserer et nytt lovforslag om å frata internadvokater taushetsplikten, og mener det vil kunne få svært negative konsekvenser.

TEKST: THEA N. DAHL

Nylig utløp fristen for å inngi hørings-svar til Skatterådgiverutvalgets nye lovforslag om skatterådgiveres opplysningsplikt og taushetsplikt. Her foreslås det blant annet at internadvokater skal unntas fra taushetsplikten - et forslag som har vært gjenstand for sterk kritikk etter at det ble kjent.

Advokatforeningen er blant dem som forsvarer taushetsplikten til landets 1295 internadvokater, og markerer seg som «sterkt uenig» i sitt hørings-svar.

«Forslaget ser ikke ut til å være begrunnet med at dagens internadvokatordning har vist seg å være problematisk fra et uavhengighetsperspektiv. I stedet ser forslaget ut til å ha sin bakgrunn i skattemyndighetenes ønske om mest mulig innsyn hos skattyterne, og at de i den anledning ikke ønsker at internadvokaters taushetsplikt skal utgjøre en innsynshindring, verken rettslig eller praktisk.»

SAMFUNNSØKONOMISK UHELDIG

Foreningen mener det vil kunne få svært negative konsekvenser om internadvokater mister sin sterke taushetsplikt.

«Slik Advokatforeningen ser det, vil ikke internadvokater kunne fortsette å yte arbeidsgiveren (klienten) juridisk bistand på en tilfredsstillende måte dersom de generelt sett fratas den sterke taushetsplikten. Som fremholdt av Høyesterett er

en forutsetning for god advokatbistand at enhver som søker slik bistand, kan stole på at ikke noe av det som blir meddelt advokaten bringes videre.»

Foreningen frykter blant annet at et potensielt tap av taushetsplikten i realiteten vil bety at internadvokatordningen forsvinner.

«Dette gjelder uavhengig av om internadvokaterne får beholde advokattittelen eller ikke. Dette vil blant annet kunne medføre at eksterne advokater engasjeres til et oppdrag (...) fordi klienten ønsker å kunne kommunisere i fortrolighet med sin advokat. Dette vil være en samfunnsøkonomisk uheldig løsning. Dette vil etter Advokatforeningens syn slå svært negativt ut for både de private bedriftene og det offentlige.»

«UNØDVENDIG OG UFORHOLDSMESSIG»

Advokatforeningen mener skattemyndigheten ikke har påvist et reelt behov for å sløyfe internadvokaters taushetsplikt for den egentlige advokatvirksomheten. I tillegg kommenterer foreningen at skattemyndighetene likevel vil få tilgang til informasjon med den foreslåtte opplysningsplikten om skattearrangementer - selv om taushetsplikten forblir urørt.

«Etter Advokatforeningens syn vil det dermed både være unødvendig og uforholdsmessig å avskaffe internadvokaters sterke taushetsplikt som følge av at skattemyndighetene ønsker minst mulig innsynshindringer hos skattyterne.» •

! Uten sterk taushetsplikt, vil det bli vanskelig for internadvokater å prosedere saker for domstolene, da motparten kan kreve juridiske råd fremlagt som bevis, noe som også vil få betydning for regjeringsadvokaten og kommuneadvokatkontorene, ifølge Advokatforeningen.



Fagsidene er skrevet av lagdommer i Borgarting lagmannsrett, **Per Racin Fosmark**. Han har over 25 års erfaring som advokat, og har møterett for Høyesterett. Fosmark er leder av Reklamasjonsnemnda for Eiendomsmeglingstjenester og redaktør av Lovdatas sivile flaggsaker. Han skriver også merknader i Lovdata.

E-post: per.racin.fosmark@domstol.no

Telefon: 21 55 85 56



Advokatrett: Når en klagesak er bragt inn for domstolene, kan saken ikke behandles av Disiplinærnemnden

Høyesteretts ankeutvalg tok i kjennelse 22. oktober 2019 – **HR-2019-1948-U** – stilling til om et søksmål fra en advokat med krav om fastsettelsesdom for advokat-salær skulle avvises etter tvisteloven § 1-3 fordi fastsettelsen av salæret var til behandling i Disiplinærnemnden. Bakgrunnen for saken var at Disiplinærutvalget kom til at salæret var for høyt, men advokatfirmaet påklaget beslutningen til Disiplinærnemnden. Advokatfirmaet tok deretter ut forliksklage med krav om fastsettelsesdom for at det innbetalte salæret var rettmessig. Forliksrådet innstilte behandlingen under

henvisning til at saken var til behandling i Disiplinærnemnden. Advokatfirmaet tok deretter ut stevning for tingretten. Tingretten avviste saken, men lagmannsretten kom til motsatt resultat, og advokatens tidligere klients anke til Høyesterett ble forkastet. Ankeutvalget kom til at når en salærsak er bragt inn for domstolene, kan den ikke behandles av Disiplinærnemnden da saken er litispending, jf. advokatforskriften § 5-3 siste ledd (avsnitt 22). Disiplinærnemnden må da avvise saken. Dette gjelder også hvor klagen er sendt før saken bringes inn for domstolene.

Konsekvensene av dette er at en advokat som er klaget inn for Disiplinærnemnden, vil kunne forhindre videre behandling av disiplinærsaken ved å fremme en forliksklage eller ta ut stevning, jf. NOU 2015: 3 med forslag til ny advokatlov side 315 og Geir Woxholth, God advokatskikk (2018) side 96. Det må være en lovgiveroppgave å regulere om klagemuligheten i disiplinærsystemet skal være uttømt eller ferdig behandlet før klienten eller advokaten kan ta ut søksmål for domstolene (avsnitt 22). I NOU 2015: 3 er dette foreslått.



Strafferett: Trusler mot stortingsrepresentant

Høyesterett avsa 17. oktober 2019 enstemmig dom – **HR-2019- 1922-A** – som gjaldt spørsmålet om tre tekstmeldinger sendt til stortingsrepresentant Abid Q. Raja (Venstre) og en etterfølgende videotale lagt ut på strømmetjenesten YouTube ble rammet av straffeloven § 115 om angrep på de høyeste statsorganers virksomhet og § 263 om trusler. Domfelte var i lagmannsretten dømt til fengsel i to år og tre måneder for trusler fremsatt mot Raja i en videotale på YouTube.

Truslene var rettet mot ham som stortingsrepresentant og innebar derfor også et angrep på de høyeste statsorganenes virksomhet. Anken fra domfelte knyttet til lagmannsrettens forståelse av innholdet i videotalen førte ikke frem. Høyesterett, som tolket utsagnene som del av rettsanvendelsen, kom til at videotalen inneholdt alvorlige trusler om straffbare forhold, herunder trusler om dødsstraff. Hverken den religiøse konteksten, eller domfeltes yrings- og religionsfrihet,

kunne lede til straffrihet. Høyesterett var enig med aktor i at riktig straff var fengsel henimot tre år, men satte likevel straffen til fengsel i to år og seks måneder, som var i samsvar med aktors påstand. Dommen gir god veiledning for anvendelsen av straffeloven § 115 om angrep på de høyeste statsorganenes virksomhet og § 263 om trusler, samt for straffutmålingen i slike saker.

Dommere: Steinsvik, Ringnes, Matheson, Kallerud og Matningsdal.



Nye lover:

1. JANUAR 2020

(flere ikrafttredelser ventes)

Finansdepartementet:

LOV-2019-06-21-31 om Norges bank og pengevesenet mv. (sentralbankloven). To §'er trådte i kraft 1. juli 2019. Sentralbankloven 1985 oppheves. Norges Banks oppgaver er betydelig endret siden dagens sentralbanklov ble vedtatt. Blant annet er pengepolitikken lagt om fra fastkurs til inflasjonsmål, og banken har fått oppgaven med å forvalte Statens pensjonsfond utland. Gjeldende styringsstruktur for Norges Bank videreføres i stor grad med tillegg av en komité for pengepolitikk og finansiell stabilitet. Bankens oppgaver og virkemidler videreføres også.

LOV-2019-06-21-32 om offisiell statistikk og Statistisk sentralbyrå (statistikkloven), delt ikrafttredelse. *Samferdselsdepartementet:*

LOV-2019-06-21-70 om havner og farvann (havne- og farvannsloven). Havne- og farvannsloven 2009 og lov om losordningen 2014 oppheves. Havne- og farvannsloven er en særlov om havnevirksomhet, farvannsforvaltning og sikkerhet og fremkommelighet i sjøområder ut til territorialgrensen, samt på Svalbard med enkelte tilpasninger.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet:

LOV-2017-06-16-64 om overføring av ansvar for kollektivtransport. Ansvaret for kollektivtransport kan på bestemte vilkår overføres fra fylkeskommunen til kommunen, jf. § 2. **LOV-2018-06-22-83** om kommuner og fylkeskommuner (kommune-loven), delt ikrafttredelse.



Norges Banks oppgaver er betydelig endret siden dagens sentralbanklov ble vedtatt.



Lovendringer:

1. NOVEMBER 2019

Justis- og beredskapsdepartementet:

LOV-2012-01-20-04 om pågriping og overlevering til og frå Noreg for straffbare forhold på grunnlag av ein arrestordre (arrestordreloven), delt ikraftsetting. Det gjelder den delen av arrestordreloven som gjelder nordisk-europeisk og i tillegg ny forskrift. En avtale om arrestordre mellom Norge og EU trådte i kraft 1. november 2019, og overlevering av lovbreakere vil nå kunne skje betydelig raskere enn etter det tidligere systemet.

LOV-2019-11-01-71 om endringer i straffeprosessloven (påtalemyndighetens uavhengighet m.m.). Påtalemyndighetens uavhengighet er lovfestet, herunder at ingen kan instruere påtalemyndigheten i enkelt saker eller omgjøre påtalemyndighetens avgjørelser. Kongen i statsråds generelle instruksjons- og omgjøringsmyndighet overfor riksadvokaten er opphevet. Bestemmelsene om at Kongen i statsråd har eksklusiv påtalekompetanse i saker om straffbare handlinger begått av embetsmenn og andre tjenestemenn ansatt av Kongen er også opphevet. Samtidig ble det vedtatt endringer i Påtaleinstruksen for å bringe denne i samsvar med straffeprosesslovens bestemmelser, jf. FOR-2019-11-01-1459.

1. JANUAR 2020 (flere endringer ventes)

Barne- og familiedepartementet:

LOV-2017-03-31-13 om endringer i barne-loven (likestilt foreldreskap), § 35, hele loven i kraft. Dette innebærer felles foreldreansvar for alle. § 35 vil fra 1.1.2020 lyde: "Foreldre som ikkje er gifte, har foreldreansvaret saman for sams barn. Dersom foreldra ikkje bur saman, og mora ønskjer foreldreansvaret aleine, kan ho gje melding til folkeregistermyndigheita innan eitt år frå farskapen vart fastsett. Tilsvarande gjeld der faren ikkje ønskjer sams foreldreansvar. Når ein av foreldra har gjeve slik melding, får mora foreldreansvaret aleine. For sambuande foreldre som flyttar frå kvarandre, gjeld reglane i § 34 andre leddet tilsvarande."

Samferdselsdepartementet:

LOV-2019-06-21-66 om endringer i yrkestransportlova (ekspressbuss).

LOV-2019-06-21-68 om endringer i veglova mv. (overføring av fylkesveiadministrasjon), hele endringsloven i kraft.

Kulturdepartementet:

LOV-2019-06-21-57 om endringer i diskrimineringsombudsloven og likestillings- og diskrimineringsloven (etablering av lavterskeltilbud for behandling av saker om seksuell trakassering og en styrking av aktivitets- og redegjørelsesplikten). Selv om dagens lovverk gir beskyttelse mot diskriminering og trakassering, viser undersøkelser og #Metoo-kampanjen at omfanget av seksuell trakassering er omfattende, og at dette skjer på de fleste samfunnsområdene. For å løse disse utfordringene er det derfor nødvendig med et lavterskeltilbud og et styrket veilednings- og hjelpetilbud for personer som utsettes for seksuell trakassering. Aktivitets- og redegjørelsesplikten skal være et viktig verktøy for å nå målet om reell likestilling.

Finansdepartementet:

LOV-2018-12-20-110 om endringer i skatteforvaltningsloven, hele endringsloven i kraft.

LOV-2019-06-21-35 om endring i inndelingsloven.

LOV-2019-06-21-36 om endringer i skat-tebetalingsloven, hele endringsloven i kraft.

Arbeids- og sosialdepartementet:

LOV-2019-06-21-24 om endringer i arbeidsmiljøloven (varsling). Varslingsbestemmelsernes virkeområde er utvidet til også å omfatte visse grupper som ikke er arbeidstagere i lovens forstand. Elever, verne- og tjenestepliktlige, pasienter, personer under opplæring og deltagere i arbeidsmarkedstiltak skal være omfattet av varslervernet i arbeidsmiljøloven når de utfører arbeid i virksomhet som omfattes av loven. Begrepene «kritikkverdige forhold» og «forsvarlig fremgangsmåte» er helt sentrale i varslingsreguleringen, og innholdet i de to grunnbegrepene er lovfestet. Dette skal gjøre det enklere å forstå hvilke forhold varslingsreglene gjelder for, og hvordan man skal gå frem når man varsler. Varslingsreguleringen avgrenses mot ytringer som kun gjelder arbeidstagers eget arbeidsforhold, noe som er i tråd med gjeldende rett. Arbeidsgiver skal for det første ha plikt til å sørge for at varselet innen rimelig tid blir tilstrekkelig undersøkt. Arbeidsgiver skal



En avtale om arrestordre mellom Norge og EU trådte i kraft 1. november 2019

videre ha en særlig plikt til å påse at den som har varslet har et fullt forsvarlig arbeidsmiljø. Dersom det er nødvendig, skal arbeidsgiver sørge for tiltak som er egnet til å forebygge gjengjeldelse mot varsleren. Det fremgår hva som innholdsmessig ligger i forbudet mot gjengjeldelse som i henhold til gjeldende rett skal forstås meget vidt. Den som er blitt møtt med gjengjeldelse skal ha rett til å kreve erstatning for sitt økonomiske tap uten hensyn til arbeidsgivers skyld (objektivt ansvar). Ansvarsgrunnlaget blir dermed likt med det som gjelder ved krav om oppreisningserstatning i slike tilfeller.

LOV-2019-06-21-25 om endringer i folketrygdloven, samordningsloven og enkelte andre lover, hele endringsloven i kraft.

LOV-2019-06-21-26 om endringer i lov om Statens pensjonskasse, samordningsloven og enkelte andre lover (ny tjenestepensjon for ansatte i offentlig sektor). Nye regler for opptjening og uttak av alderspensjon fra offentlig tjenstepensjonsordning for personer født fra og med 1963.

Helse- og omsorgsdepartementet:

LOV-2017-06-16-55 om endringer i helselovgivningen (overføring av det offentlige tannhelsetjenesteansvaret, lovfesting av kompetansekrav m.m.), delt ikrafttredelse.

LOV-2019-06-21-43 om endringer i pasient- og brukerrettighetsloven og tannhelsetjenesteloven (styrking av pasient- og brukerombudsordningen mv.), hele endringsloven i kraft.

LOV-2019-06-21-45 om endringer i helse- og omsorgstjenestelova (dagaktivitetstilbud til heimebuande personar med demens).

Landbruks- og matdepartementet:

LOV-2019-06-21-62 om endringer i reindriftsloven (tilgjengeliggjøring av reinntall og obligatorisk individmerking), delt ikrafttredelse.

Justis- og beredskapsdepartementet:

LOV-2019-05-24-17 om endringer i Svalbardloven m.m. (tilpasning til ny kommunelov), delt ikrafttredelse.

LOV-2019-06-21-51 om endringer i straffeprosessloven mv. (ankesiling). Endringene i §§ 318 og 321 får ikke anvendelse for saker der anke til lagmannsretten er fremsatt før 1. januar 2020. Dette gjelder også ved ny behandling etter opphevelse der anke til lagmannsretten er fremsatt før 1. januar 2020. Der-

som straffeforfølgning mot flere personer har vært forent i samme sak, og minst én har fremsatt anke før 1. januar 2020, får endringene i §§ 318 og 321 ikke anvendelse for andre som er straffeforfulgt som medskyldige i samme handling.

Kommunal- og

moderniseringsdepartementet:

LOV-2017-06-16-66 om endringer i ekteskapsloven og bustøttelova m.m. (oppgaveoverføring til kommunene), hele endringsloven i kraft.

LOV-2018-06-22-84 om endringer i inndelingsloven (nye fylkesnavn).

LOV-2019-04-13 om endringer i eigarskjonslova m.v. (korttidsutleie, skjerpa ervervsavgrensing og eigarskiftegebyr). Korttidsutleie av hele boligseksjonen i mer enn 90 døgn årlig er ikke tillatt, jf. § 24 nytt syvende ledd. Med korttidsutleie menes utleie i inntil 30 døgn sammenhengende. Grensen på 90 døgn kan fravikes i vedtektene og kan i så fall settes til mellom 60 og 120 døgn.

Ervervsbegrensningen vedrørende kjøp av boligseksjoner er skjerpet, jf. § 23 første og nye andre og tredje ledd. Formålet er å fange opp indirekte kjøp av boligseksjoner og redusere faren for oppkjøp av boligseksjoner via «stråmenn». Det er regulert hva som skal regnes som indirekte kjøp, hvor § 23 andre ledd viser til konsoliderings- og identifikasjonsreglene i aksjeloven.

Eierskiftegebyr: Sameiet kan kreve at den som avhender en seksjon, betaler et gebyr på opptil fire ganger rettsgebyret for arbeid som må gjøres i forbindelse med eierskiftet og eventuell godkjenning av erververen. Det kan ikke avtales at andre enn den som avhender seksjonen, skal betale gebyret, jf. ny § 63 a. Eierseksjonssameier og borettslag blir dermed likestilt.

Kunnskapsdepartementet:

LOV-2018-12-20-121 om endringer i statsborgerloven (avvikling av prinsippet om ett statsborgerskap). Løsning fra annet statsborgerskap vil ikke lenger være et vilkår for å ha krav på norsk statsborgerskap, og norske borgere vil ikke lenger automatisk miste sitt norske statsborgerskap ved erverv av annet statsborgerskap ved søknad eller uttrykkelig samtykke. Ny bestemmelse om gjenerverv for personer som tidligere har mistet sitt norske statsborgerskap på grunn av prinsippet om ett statsborgerskap.



EU-domstolen: Fjerning av støtende innhold fra Facebook m.m.

EU-domstolen avsa 3. oktober 2019 dom – **C-18/18** - som kort er omtalt slik i europalov.no: «Ifølge EU-domstolen kan europeiske domstoler beordre Facebook og lignende sider til å fjerne krenkende innhold fra sine plattformer på globalt plan. Det gjelder også innhold kopiert fra andre brukere. Det er Østerrikes høyesterett som har bedt EU-domstolen om en fortolkning i forbindelse med en sak mot Facebook. En tidligere politiker fikk opprinnelig medhold i at Facebook måtte blokkere visse nedsettende kommentarer slik at østerrikere ikke kunne se dem, men vedkommende har siden krevd at forbudet også må gjelde internasjonalt. Facebook er kritisk til dommen og sier i en uttalelse at den undergraver prinsippet om at et land ikke har rett til å påtvinge et annet land sine nasjonale regler om ytringsfrihet.»

Advokatrett:

Reduksjon av salærkrav



Høyesteretts ankeutvalg har i kjennelse - **HR-2019-1899-U** - uttalt at hvis det er aktuelt å redusere en advokats salærkrav både ut fra salærforskriften § 7 (nedsettelse av salæret) og § 12 (skifte av forsvarer/advokat), må retten gi en klar anvisning om hvilken bestemmelse som er benyttet og knytte sin begrunnelse til denne (avsnitt 21). Ankeutvalget uttalte også at avkortning etter § 12 forutsetter at retten ved skifte av forsvarer har tatt uttrykkelig forbehold om at skiftet kan føre til avkortning i den nye forsvarers salær. Da dette er en sentral bestemmelse som det må antas at alle advokater kjenner til, er det tilstrekkelig å henvise til salærforskriftens regler om forsvarerskifte (avsnitt 26).

»



Erstatningsrett: Krav om erstatning for straffeforfølging som har endt i frifinnelse

Høyesterett avsa 24. oktober 2019 enstemmig dom - **HR-2019-1969-A** - som gjaldt erstatning for straffeforfølging som endte i frifinnelse (Transocean-saken), jf. straffeprosessloven § 444 først ledd bokstav a. Spørsmålet var om en advokat som var deltager i et indre selskap kunne kreve erstattet tapt overskuddsandel i selskapet, noe Høyesterett kom til. Selskapsdeltageren/advokaten var påført et tap som var uavhengig av om selskapet var påført skade, og staten var erstatningsansvarlig for dette tapet.

Advokaten var partner i Ernst & Young (EY) fra 1990 frem til han i 2016 sluttet i henhold til aldersgrensen. Den 11. mars 2005 ble han sammen med flere andre sikket for brudd på ligningsloven § 12-1, jf. § 12-2 i Transocean-saken. Han ble frifunnet ved Borgarting lagmannsretts

dom 14. januar 2016. Gjennom perioden fra advokaten ble sikket til han gikk av, nedla han en betydelig arbeidsinnsats for å forsvare seg mot anklagene. Dette medførte redusert arbeidsinnsats for og inntjening til EY. Advokaten fremmet krav om å få erstattet sin faktiske tapte overskuddsandel i EY IS. Kravet var ikke basert på et mulig inntektsbortfall for EY, men på at han var påført et tap som følge av redusert overskuddsandel i selskapet. Selskapet hadde i medhold av partneravtalen og selskapsavtalen kunnet redusere hans overskuddsandel basert på at hans arbeidsinnsats for og inntjening til EY var tilsvarende redusert i den aktuelle perioden. Advokaten hadde dermed lidt et tap som var uavhengig av om EY var påført skade. Man kan merke seg at den såkalte skiltmakerdommen, Rt-2004- 1816, var

sentral under ankeforhandlingen, men Høyesterett kom til at denne dommen ikke løste saken (avsnitt 47-51). Dommen gir god veiledning for grensen mellom selskapstap og den enkelte selskapsdeltagers særtap.

Dommere: Normann, Noer, Arntzen, Bull og justitiarius Øie.

”

Dommen gir god veiledning for grensen mellom selskapstap og den enkelte selskapsdeltagers særtap.

Strafferett: Straffbar publisering av opplysninger om egne barn på Facebook

Høyesterett avsa 5. november 2019 enstemmig dom – **HR-2019-2038-A** – som gjaldt spørsmål om mors publisering av opplysninger om sin egen datter på sosiale medium krenket privatlivets fred, jf. straffeloven § 267. Publiseringen på Facebook var bilder, videoklipp og dokumenter som viste datterens sårbare situasjon. Bakgrunnen for saken var at barnevernet hadde besluttet å overføre omsorgen fra mor til kommunen, og moren hadde i den forbindelse opprettet en Facebook-gruppe, «B skal hjem». Publiseringen skjedde som ledd i kampen for å få datteren hjem.

Høyesterett kom til at publiseringen krenket straffeloven § 267 om privatlivets fred. Ytringsfriheten måtte i dette tilfellet vike for personvernet. Hverken datteren (10 år) eller moren kunne samtykke til offentliggjøring slik at denne ikke var rettsstridig. Dommen har betydning for grensen mellom privatlivets fred og ytringsfriheten.

Dommere: Høgetveit Berg, Noer, Bergsjø, Thyness og Indreberg.

”

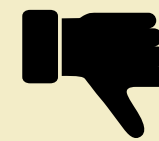
Dommen har betydning for grensen mellom privatlivets fred og ytringsfriheten.

Strafferett: Straffutmåling ved overtredelse av innreiseforbud etter utvisning

Høyesterett avsa 6. november 2019 enstemmig dom – **HR-2019-2044-A** – hvor det sentrale spørsmålet var om det ved straffutmålingen var grunnlag for å gå under det angitte normalstraffenivået for overtredelse av innreiseforbudet etter vedtak om utvisning. En 39 år gammel mann var i lagmannsretten dømt til fengsel i ni måneder for overtredelse av innreiseforbud etter utvisning, jf. utlendingsloven § 108 tredje ledd bokstav e, jf. § 71 andre ledd. Høyesterett tok utgangspunkt i de klare uttalelsene i lovforarbeidene om at normalstraffenivået for førstegangsbrudd på innreiseforbudet ikke skal være mindre enn fengsel i ett år. Formildende omstendigheter kan i en viss utstrekning vektlegges ved utmålingen, men adgangen til å gå under normalstraffenivået er snever. Ved den konkrete vurderingen la Høyesterett til grunn at hverken det aktverdige formålet med innreisen (dåp av nevø), utvinningsgrunnlaget eller domfeltes tilknytning til bostedslandet ga tilstrekkelig grunn til å fravike normalstraffenivået. Straffen ble fengsel i ett år. Dommen viser at rommet for dommerskjønnet er markert mindre enn i saker uten tilsvarende klare anvisninger på normalstraffen fra lovgiver.

Dommere: Steinsvik, Thyness, Matheson, Bergsjø og Møse.

Arbeidsrett: Skriftlig advarsel til lærer etter ytring på Facebook



Den såkalte lektordommen – **Rt-1982-1729** - bygger på og tilsier at det gjelder et strengere eller særlig krav til læreres lojalitetsplikt ved vurderingen av en arbeidstagers ytringsfrihet. Sivilombudsmannen publiserte 10. oktober 2019 en uttalelse - **SOM-2018-4777** - hvor en lærer hadde blitt ilagt en skriftlig advarsel for en kommentar hun på fritiden hadde skrevet til et innlegg på Facebook. Ombudsmannen kom til at ytringen var vernet av ytringsfriheten, jf. Grunnloven § 110, EMK artikkel 10 og SP artikkel 19, og ombudsmannen bad kommunen om å trekke advarselen tilbake.

Ombudsmannen har en grundig gjennomgang av de rettslige utgangspunkter for ansattes ytringsfrihet. I tidligere uttalelser er det lagt til grunn at arbeidsgiveren som utgangspunkt ikke har adgang til å reagere på en offentlig ansattes ytringer, med mindre det foreligger en åpenbar risiko for skade på arbeidsgiverens legitime og saklige interesser, jf. **SOM-2006-12**, **SOM-2007-32** og **SOM-2014379**. Offentlige ansatte har et vidt spillerom - både i form og innhold - for offentlig å gi uttrykk for sin mening. Det gjelder også ytringer som arbeidsgiveren oppfatter som uønskede, uheldige eller ubehagelige.

I den konkrete vurderingen går ombudsmannen grundig inn på den ulovfestede lojalitetsplikten, og vurderer også lektordommen, som kommunen hadde vist til som grunnlag for advarselen. Konklusjonen ble at det særlige kravet til lærere som Høyesterett har oppstilt i lektordommen, og som innebærer en viss begrensning i hva lærere fritt kan ytre seg om også på fritiden, ikke kunne få avgjørende betydning i saken for ombudsmannen. Læreren hadde ikke opptrådt i strid med den ulovfestede lojalitetsplikten som gjelder for arbeidstagere i offentlig virksomhet.



Selskapsrett: Søksmålsrett om gyldigheten av årsmøtevedtak i samvirkelag

Høyesteretts enstemmige kjennelse i avdeling 22. oktober 2019 - **HR-2019-1954-A** - tok stilling til forholdet mellom søksmålsbetingelsene i samvirkeoven § 56 og tvisteloven § 1-3. Saken gjaldt søksmål om gyldigheten av et årsmøtevedtak i et samvirkeforetak. Et varamedlem til styret mente at han urettmessig ikke var blitt gjenvalgt til dette vervet da det fortsatt gjenstod ett år av hans tjenestetid. Etter at saken kom opp for retten, var det avholdt nytt årsmøte og nytt styrevalg, og samvirkelaget krevde at saken skulle avvises da det gjaldt et fortidig forhold, men fikk ikke medhold.

Etter å ha gått grundig inn på forarbeidene til samvirkeoven § 56 og juridisk litteratur, kom Høyesterett til at § 56 må tolkes på samme måte som aksjeloven § 5-22, da § 56 har sitt forbilde i denne bestemmelsen. Dette innebærer at § 56 må forstås slik at bestemmelsen gir anledning til søksmål også om et årsmøtevedtak som er avløst av ett nytt vedtak på neste årsmøte (avsnitt 40).

Dommere: Bull, Steinsvik, Høgetveit Berg, Matheson og Indreberg.

Sivilprosess: Norsk eller spansk rett



Høyesterett avsa 18. oktober 2019 enstemmig dom – **HR-2019-1929-A** – som gjaldt lovvalg i en tvist om det økonomiske oppgjøret etter at en avtale om kjøp av en leilighet i Spania ble kansellert. En norsk privatperson bosatt i Norge hadde inngått avtale med et spansk selskap om kjøp av leilighet i Spania. Kjøperen ønsket senere å kansellere avtalen. Det ble inngått en egen «termineringsavtale» om å sette strek over kjøpsavtalen mot at nordmannen betalte erstatning. Partene ble ikke enige om erstatningsoppgjøret etter denne avtalen, og tvisten ble brakt inn for Stavanger tingrett. Det er rettskraftig avgjort at Stavanger tingrett har kompetanse til å behandle saken, jf. Luganokonvensjonen artikkel 15 nr. 1 bokstav c, jf. artikkel 16 om forbrukervernet i det land der forbrukeren bor. Partene ble imidlertid ikke enige om lovvalget – det vil si om tvisten skulle avgjøres på grunnlag av norsk eller spansk rett.

Høyesterett kom til at tvisten skal avgjøres etter norsk rett. Et hovedspørsmål i saken var om hele avtaleforholdet – det vil si kjøpsavtalen og termineringsavtalen – skulle bedømmes samlet ved avgjørelsen av lovvalgsspørsmålet. Høyesterett mente at EUs forordning om lovvalg i kontraktsforhold – Roma I-forordningen – artikkel 12 ikke talte mot å la termineringsavtalen alene være styrende for lovvalget. Termineringsavtalen var inngått mellom en privatperson og et spansk selskap som rettet sin næringsvirksomhet mot Norge, og var da en forbrukeravtale etter forordningens artikkel 6 nr. 1. Dette talte for å avgjøre saken etter norsk rett. Det ble også lagt vekt på at saken hadde nær tilknytning til Norge, blant annet fordi eierinteressene i det spanske selskapet i det alt vesentlige var norske, at de fleste tapspostene knyttet seg til de norske eiernes kostnader, og at termineringsavtalen ble satt opp av selgers norske advokat.

Dommere: Arntzen, Matheson, Noer, Steinsvik og Matningsdal.

”

Partene ble imidlertid ikke enige om lovvalget – det vil si om tvisten skulle avgjøres på grunnlag av norsk eller spansk rett.

Plan- og bygningsrett:

Rekkevidden av reguleringsplan som forbyr vinterbrøyting av vei



Høyesterett avsa 14. november 2019 enstemmig dom – **HR-2019-2102-A** - som gjaldt spørsmålet om en begjæring til jordskifteretten om bruksordning for vinterbrøyting av vei i et større hytteområde kunne fremmes når reguleringsplanen for området inneholder forbud mot slik brøyting, jf. jordskifteloven § 3-17 sammenholdt med plan- og bygningsloven 2008 § 12-4 og § 1-6. Høyesterett kom til at en reguleringsplan som forbød fast vinterbrøyting av vei i et hytteområde var bindende for hytteeierne, ettersom veien ikke tidligere hadde vært brøytet om vinteren. Hytteeierne mente reguleringsplanen ikke kunne hindre opstart av vinterbrøyting fordi det med eiendommene fulgte en uinnskrenket privat rett til helårsvei. Høyesterett pekte på at det etter plan- og bygningsloven bare er eksisterende virksomheter som er beskyttet mot bestemmelser i en reguleringsplan uten ekspropriasjon. Ettersom lagmannsretten fant det bevist at veien ikke tidligere hadde vært brøytet fast om vinteren, var det privatrettslige innholdet av veiretten uten betydning. Da hytteeiernes krav ville være i strid med reguleringsplanen, var et materielt vilkår for jordskifteløsning ikke oppfylt, jf. jordskifteloven § 3-17. Kravet om bruksordning ble derfor nektet fremmet. Dommen er viktig og avklarar om private, ikke benyttede rettigheter kan ha vern mot bestemmelser i en reguleringsplan. Avgjørelsen avklarar også hva slutningen skal gå ut på når et materielt vilkår for jordskifteløsning ikke er oppfylt.

Dommere: Matheson, Møse, Webster, Steinsvik og Matningsdal.

Strafferett:

Samfunnsstraff ved grovt underslag?



Høyesterett avsa 18. oktober 2019 enstemmig dom – **HR-2019-1935-A** – som gjaldt straffutmåling for grovt underslag og reiste spørsmål om det er grunnlag for å anvende samfunnsstraff. Domfelte hadde tilegnet seg arbeidsgivers inntekter fra utleie av fast eiendom ved å endre kontonummer for kundens betaling til sin egen private konto. Både tingretten og lagmannsretten idømte samfunnsstraff i 240 timer, subsidiært fengsel i syv måneder. Spørsmålet for Høyesterett var om samfunnsstraff kunne anvendes. Det straffbare forhold hadde sitt utspring i domfeltes økonomiske problemer etter å ha tapt penger på pengespill over internett. Det underslåtte beløpet var på 620 000 kroner og ble underslått over en periode på seks måneder. Domfelte hadde tilstått, betalt tilbake det underslåtte beløpet, fått kontroll over sin spillelidelse og gjort en rekke konkrete endringer i livet for å unngå å bli fristet til å spille. Høyesterett kom til at disse omstendighetene i dette tilfellet ikke var tilstrekkelig til å idømme samfunnsstraff, men at fengselsstraffens lengde burde settes til seks måneder.

Dommere: Normann, Thyness, Høgetveit Berg, Indreberg og justitiarius Øie.



EU-domstolen:

Kan en munk praktisere som advokat?

EU-domstolens fortolkningsdom i sak **C-431/17** gjaldt spørsmålet om advokatsamfunnet i Hellas kunne nekte en munk oppføring i deres register over advokater, men den begrunnelse at det å ha status som munk ikke er forenlig med advokatyrket, jf. direktiv 98/5/EF (advokatdirektivet) art. 3 (2). Søkeren var nå munk i et kloster i Hellas, men var registrert som advokat i sitt hjemland. Domstolen kom til at advokatdirektivet art. 3 (2) skal tolkes slik at nasjonal lovgivning ikke kan forby en advokat, som har status som munk og som er registrert hos hjemlandets kompetente myndighet, å la seg registrere hos vertslandets advokatsamfunn. Omtale av dommen i EuroRett nr. 16/2019.



Obligasjonsrett:

Foreldelse av krav mot advokatfirma og ansvarlig advokat

Høyesterett avsa 5. november 2019 enstemmig dom – **HR-2019-2034-A** – som gjaldt spørsmål om foreldelse av krav fra en psykolog om erstatning og tilbakebetaling av salær mot et advokatfirma og den ansvarlige advokaten. Kravene bygde på rådgivningen i forbindelse med inngåelsen av en avtale med staten om motregning i utbetalte refusjonsbeløp. Høyesterett kom til at kravene var foreldet. Det ble lagt til grunn

at foreldelsesspørsmålet også for erstatningskravet ble regulert av foreldelsesloven § 3, fordi kravet sprang ut av kontrakt, jf. foreldelsesloven § 9 nr. 3. Treårsfristen i foreldelsesloven § 2, jf. § 3 var utløpt da foreldelse ble avbrutt. Psykologen fikk heller ikke medhold i at kravene var i behold etter bestemmelsen om tilleggsfrist i foreldelsesloven § 10 nr. 1.

Dommen gir god veiledning om foreldelse i rådgivningsforhold og om frist-

utgangspunktet i foreldelsesloven §§ 3 og 10 nr. 1. Andre viktige dommer: **Rt-1998-740** (Advokatdom I), **Rt-2000-679** (Ideal), **Rt-2001-1702** (Advokatdom II), **Rt-2002-286** (KPMG) og **Rt-2007-220** (Sedal).

Dommere: Bergsjø, Steinsvik, Thyness, Møse og Indreberg.

Juss, militærmakt og gråsoner

Hva sier jussen om bruk av militærmakt i krisesituasjoner? Hva er tillatt i en «gråsone» som for eksempel terrorangrepet 22.juli? Dette har jusprofessor Sigmund Simonsen skrevet bok om.

TEKST: EMIL GJØRVAD OG NINA SCHMIDT

Sigmund Simonsen har ønsket å klargjøre når, og på hvilke vilkår, militærmakt kan brukes. I boken Til forsvar av landet tar han til orde for at Forsvaret i gitte situasjoner må kunne gripe inn uten at krig har brutt ut og uten bistandsanmodning fra politiet.

– Forsvaret har enormt mange ressurser og kapasiteter som politiet og det sivile ikke har, men som sivilsamfunnet kan ha nytte av i nødsituasjoner. Mitt hovedbudskap er at Forsvaret må være trygge på at de har lov til å treffe tiltak som er nødvendige og rimelige til forsvar av landet. Forsvaret har et selvstendig ansvar for landets forsvar, og trenger ikke bistandsanmodning fra politiet om tiltak treffes for dette formålet i fred, krise og krig, sier Simonsen.

Han er jusprofessor ved Høgskulen på Vestlandet og professor II ved NTNU i Trondheim.

Frem til 2012 var han allmennpraktiserende advokat med eget firma, men sluttet for å arbeide som instruktør og forsker ved Luftkrigsskolen i Trondheim, en avdeling under Forsvarets høgskole, der han underviste offiserer i militærrett og krigens folkerett frem til i fjor.

DE VIKTIGE GRÅSONENE

Et hovedtema i boken er hva som gjelder i situasjoner Simonsen kaller «gråsoner»; altså der det ikke er erklært krig eller væpnet konflikt, men der en slags krigstilstand har oppstått som følge av for eksempel terror – som 22.juli 2011 – eller opprør eller statskupp.

– Jeg opplevde til stadighet å bli utfordret av offiserene på hvordan de skulle te seg i denne gråsonen. Jeg opplevde at spørsmålet var uavklart, noe også andre forfattere har anerkjent, og begynte derfor å forske på det. Jeg synes situasjonen er uholdbar; vi må vite når vi kan starte forsvar av landet vårt. Eksemplet som stadig vekk dukket opp i undervisningen, var 22. juli, sier Simonsen.

– Mye av det vesentlige i boken handler om hva har man lov til å gjøre hvis man er i tvil om krisens omfang, sier han.

Føringene 22.juli-kommisjonen la fram –

at Forsvaret må avvente avklaring fra politisk ledelse eller bistandsanmodning fra politiet – gir ikke noen løsning på gråsoneproblematikken, fremholder Simonsen.

– Jeg mener at vi ikke kan ha det slik. I tidskritiske gråsonetilfeller hvor det er uklart om hendelsen er av sivil eller militær art, må løsningen bli at både politi og forsvar agerer øyeblikkelig og samtidig i henhold til sine handleplikter. Da må etatene samvirke og koordinere sin innsats, sier han.

– Forsvaret har som kjent veldig få hjemler i lovtekst, men for maktbruk må man ha hjemler. Dette var noe man kanskje ikke var så påpasselig med tidligere. Men nødretten gjelder også for Forsvaret, sier Simonsen.

KRIG VS. VÆPNET KONFLIKT

I boken drøfter han § 26 i Grunnloven.

– Den sier at styresmakten kan begynne krig til forsvar av landet. Hva betyr det? I Norge har vi brukt mye tid å diskutere dette krigsbegrepet, og for meg som jobber med dette til daglig, synes jeg det er underlig, ettersom krig er et begrep vi veldig sjeldent bruker. I folkeretten, for eksempel, brukes uttrykket «væpnet konflikt». Men å begynne krig kan ikke være det eneste virkemiddelet regjeringen har i verktøykassen sin. En rimelig fortolkning av Grunnloven sier at det finnes andre, mildere alternativer, sier han.

Fordi man i den juridiske gråsonen tenker at politiet skal kontrollere alt som skjer før en eventuell krig er et faktum, risikerer vi at Forsvaret blir sittende på sidelinjen og vente på politiet, fremholder Simonsen.

– Ytterligere er risikoen at Forsvaret kommer for sent på banen. Og de to beste eksemplene på dette er 9. april 1940, da Tyskland invaderte, og igjen; 22. juli. Derfor er påstanden til 22-juli kommisjonen for enkel. Verken jussen eller virkeligheten er så grovkornet at tesen om at politiet har myndighet i indre forhold og Forsvaret i ytre forhold, og at Forsvaret var rettslig forpliktet til å avvente bistandsanmodning, holder vann, sier han. •



TIL FORSVAR AV LANDET
Rettslige rammer og gråsoner i fred, krise og krig.
Forfatter: Sigmund Simonsen
Forlag: Fagbokforlaget 2019
Sider: 400
Pris: 599 kroner



Sigmund Simonsen har skrevet bok om når, og på hvilke vilkår, militærmakt kan brukes.
Foto: Privat

Ti forslag for å styrke uskyldspresumsjonen

– Uskyldspresumsjonen har sin pris, men verdien er høyere, sa Jens Johan Hjort.

Uskyldspresumsjonen er under press, og det er særlig to forhold som truer, ifølge Advokatforeningen: Effektiviseringspresset i strafferettspleien og økonomi.

TEKST: THEA N. DAHL FOTO: MONICA KVAALE

I Advokatforeningens tradisjonsrike årstale rettet leder Jens Johan Hjort fokus mot uskyldspresumsjonen - eller «selve armeringen i det systemet som skal hindre at uskyldige blir dømt», slik han beskrev den.

For å oppsummere kveldens klare budskap kort: Uskyldspresumsjonen er under betydelig press.

– Uskyldspresumsjonen bringer legitimitet til et system som et opplyst folk kan tro på. Målet er en rettfærdig prosess, sa Hjort innledningsvis foran rundt 160 tilhørere på Grand hotell i Oslo.

SELVINKRIMINERINGSVERNET

Det er påtalemyndigheten som har bevisbyrden i en straffesak, og den mistenkte har rett til å forholde seg taus, minnte Hjort om. Likevel kan forklaringsnekt bli brukt mot deg slik straffeprosessloven ser ut i dag.

– Det kan legge et utilbørlig press på den mistenkte for å forklare seg. I realiteten kan det som begynte som en rettssikkerhetsgaranti bli til et redskap for påtalemyndigheten.

Samtidig kan også erstatningen for uberettiget straffeforfølgning settes ned om man forholder seg taus. Hjort var klar på at dette bør fjernes som et rettslig grunnlag for å avkorte erstatningen, samt på at selvinkrimineringsvernet for foretak bør fortsette å bestå.

TILSTÅELSEDDOMMER UTBREDT

– Når du får tilbud om strafferabatt for å tilstå, kan det være fristende å veie rabatten opp mot det du antar er risikoen for å bli dømt – uten hensyn til om du faktisk er skyldig. Hvor rettsikkert er egentlig dette? Også tiden i varetekt kan bidra til falske tilståelser – ikke minst der denne utføres i isolasjon.

– Dommerne må huske på at uskyldspresumsjonen ber dem ha som utgangspunkt at påtalemyndigheten tar feil. Kanskje må domstolene

trenes i å stille flere kritiske spørsmål til politiet i rettsmøtet. Tillit til myndighetene og mangel på kritisk tenkning synes å være blant de ting som førte til NAV-skandalen. Dette gjelder oss alle.

INGEN ERSTATNING UTEN DOM

– Straffeprosesslovutvalget har foreslått et ensrettet system. Altså at dersom man frifinnes i strafferettslig forstand, kan man heller ikke bli idømt erstatningsansvar. Og at man kan supplere en slik ordning med en statlig garantiordning. Man kan stille spørsmål ved om dette er riktig ressursbruk, sa Hjort.

– Jeg mener svaret er ja. Til tross for at dette vil koste penger, bør hensynet til et rent resultat i straffesaken veie tyngst. •

Les mer om årstalen på Advokatbladet.no!



- Reglene om varetekt må utformes i retning av mindre unødvendig fengsling.
- Vi bør få et ensrettet system for erstatning tross frifinnelse.

- Isolasjon under varetekt må reduseres til et minimum.
- Den nye straffeprosessloven må signalisere at taushet aldri kan tale i noens disfavør.
- Erstatning for uberettiget straffeforfølgning bør ikke settes ned fordi man ikke har forklart seg.
- Selvinkrimineringsvernet for foretak bør bestå.
- Arbeidet med å forbedre politiets avhørsmetoder må fortsette.
- En domfellelse bør ikke baseres på troverdighetsvurderinger alene.
- Det må utvises måtehold i bruken av administrative sanksjoner i stedet for straff.
- Forslaget om sivilrettslig inndragning må skrinnlegges.



Justisminister Jøran Kallmyr holdt takk for maten-talen.

Advokatloven skal tilpasses teknologi-utviklingen

Justisdepartementet vurderer hvordan den nye advokatloven skal ta høyde for nye legal tech-løsninger, og har bestilt en analyse fra Danmark om eierskap i advokatbransjen.

TEKST: NINA SCHMIDT FOTO: MONICA KVAALE

Det fortalte justisminister Jøran Kallmyr da han talte under Advokatforeningens årstalemiddag.

– Mange av dere venter på en ny advokatlov. Det skal være en fremtidsrettet lov, for det er mange endringer som skjer i samfunnet vårt. Advokatbransjen er i endring, vi får inn nye løsninger og robotisering, bare tenk dere hvordan en eiendomstransaksjon kommer til å bli i fremtiden. Og due diligence blir ikke det samme - med utallige timer skrevet ned, for å sjekke alle mulige forhold, sa Kallmyr.

Departementet ønsker å ta høyde for utviklingen i den nye advokatloven.

– Nye legal tech-løsninger er kommet til som vi er nødt til å vurdere nøye, før vi kommer med forslag til hvordan advokatloven skal være. Derfor har vi inngått en avtale med Copenhagen Economics om analyse av adgangsregulering i markedet for juridiske tjenester og eierskapsregulering for advokatforetak. De skal komme med en rapport i løpet av desember i år. Jeg gleder meg til vi får rapporten, den blir veldig interessant, sa Kallmyr.

INTERESSEKONFLIKTER

Mange vanskelige spørsmål skal besvares i den nye advokatloven, fremholdt han.

– Ett av spørsmålene er; er det sikkert at en amerikansk eier ville ha akseptert advokater i Norge som sa nei til store oppdrag på grunn av

interessekonflikt? Nå setter jeg det litt på spissen, men det er denne typen problemstillinger vi er nødt til å vurdere. Vi ser frem, også her, til et godt samarbeid med Advokatforeningen. Dette håper jeg skal bli en god ny lov, og jeg håper at jeg blir den første justisministeren som får på plass en ordentlig lov for advokater, sa Kallmyr.

Han tok også opp isolasjon i norske fengsler.

– Kritikken fra Sivilombudsmannen må vi gjøre noe med. Vi jobber med en rekke tiltak. Vi ser på politiarrestforskriften, på muligheten for at vi skal ha mer samvær mellom fanger, og på lovverket knyttet til hvordan vi kan klare det, samtidig som vi også skal ivareta fangenes behov for trygghet. Dette er krevende, og jeg ser frem til et godt samarbeid, både mellom Advokatforeningen og andre, for å få til gode løsninger, sa han.

FYRER LØS

Temaet for årstalen er kjempeviktig, og både media og politikere har en del å gå på, mente Kallmyr.

– Uskyldspresumsjonen er noe som alle er enige om, når vi snakker om den, men som både journalister og politikere ofte glemmer når vi for eksempel skal analysere hvorfor saker blir henlagt. Og når vi da får mikrofonen stukket opp i ansiktet og skal kommentere henleggelsesprosenter og slike ting, da er det ikke mye snev av uskyldspresumsjonstankegang. Da er det bare å fyre løs, sa Kallmyr. •



Det skal være en fremtidsrettet lov, for det er mange endringer som skjer i samfunnet vårt.

Advarte mot overfladiskhet



Tor-Aksel Busch

– Lever vi i fristelsens og grådighetens tidsalder? Er det slik at vi måler alt i penger etter samme skala, gir det i så fall et endimensjonalt samfunn hvor det er lett å tape, lett å rangere mennesker, spurte Tor-Aksel Busch da han holdt tale under årstalemiddagen.

TEKST: NINA SCHMIDT, THEA N. DAHL OG HENRIK SKJEVESTAD FOTO: MONICA KVAALE

Er det en fare for at ressurssterke bekrefter hverandre, og forsterker marginaliseringen av utsatte grupper, spurte han.

– Gir vi det offentlige ansvar for alt gjennom et rettighetssamfunn, blir vi alle klienter, er det slik at to be or not to be erstattes med to have or not to have? Er vi for mye opp-tatt av skallet, for lite av kjernen? Gårsdagens

helter fant løsninger, dagens helter er de som avslører feil og mangler, sa Busch.

– Mitt anliggende i dag er kun å reise disse spørsmålene for mulig ettertanke. Intet tre vokser inn i himmelen.

Busch, som gikk av som riksadvokat 1. november, fikk stående applaus for talen. •

Les reaksjoner på årstalen.

Politisk press

JØRAN KALLMYR (Frp),
justisminister

– Rent juridisk lider ikke uskyldspresumsjonen noen nød, men den er utsatt for et politisk press. Det er eksempelvis liten forståelse i volds- og voldtektssaker, der det stilles spørsmål ved hvorfor det er så mange anmeldelser, men få domfellelser. Jeg synes dette temaet er viktig og tidsaktuelt, og Hjort tok opp en del ting som er vanskelig rent juridisk, slik som selvinkrimineringsprinsippet.



Ikke bare fine ord

TONE LJOSÅ, kretsleder i
Oppland krets, EIRIK MYHRE,
nestleder Sør-Rogaland krets
og INGELIN MØRKEN GUNDERSEN,
kretsleder i Hordaland og Sogn
og Fjordane krets

– En veldig aktuell og spennende tale. Flott at det brukes visuelle virkemidler for å holde på lytterne. Bruken av avisoppslag gjør at talen ikke bare blir fine ord, men får tyngre vekt ikke bare for advokater, men ikke minst hos politikere og media. Vi håper talen kan brukes ute i kretsene også.



Til ettertanke

PAUL MØLLERUP, administrerende
direktør i Danske Advokater

– Jeg er her for å se om jeg kan låne inspirasjon til et tilsvarende arrangement i Danmark. Det er en riktig god idé å samle justistopper, og budskapet virker til ettertanke, og det tas opp problemstillinger som er viktige å diskutere. Diskusjonen for når noe befinner seg i forvaltningssporet, og i straffesporet, og risikoen for selvinkriminering i det forvaltningsmessige sporet, den kjenner vi for eksempel fra konkurranse-lovgivningen i Danmark. Et arrangement som dette har vi bruk for, det er ganske få steder igjen der det er rom for en opplyst debatt som dette.



Dypt problematisk

LENE VÅGSLID (Ap),
leder i Justiskomiteen

– I en polarisert debatt trenger vi å bli påminnet om rettsstatspolitikken. Talen hadde mange gode forslag til tiltak som vi i justiskomiteen må følge opp, for eksempel at du i dag kan bli frikjent i straffesporet, men dømt til å betale erstatning i det sivile. Det er jeg enig i at er dypt problematisk i mange sammenhenger.



Holder en liberal fane blafrende

HARALD STANGHELLE,
redaktør i Aftenposten

– Jeg synes det er veldig viktig at Advokatforeningen tar opp dette temaet, for det er veldig få som gjør det. Vi hadde en lang periode en slags liberal vind i strafferettspleien og i dekning av straffesaker og rettssaker, men den er der ikke i samme grad som tidligere, derfor er det veldig viktig at noen holder den fanen blafrende.

– Kritikken i talen mot media er helt berettiget, det er mye av mediedekningen av kriminalitet som er verdt å kritisere, men jeg er litt overrasket over at han ikke gikk grundigere til verks. Det er mye i dagens medie verden som hadde vært verdt en kritisk kommentar eller to.



17.mai og høytid

PETER FRØLICH,
justispolitisk talsperson for Høyre

– Et tankevekkende tema. Jeg er veldig uenig i Advokatforeningens leders syn på sivilrettslig inndragning, han har ikke sett elementene i det norske forslaget, og det blir litt prematurt å karikere det som et amerikansk inspirert forslag. Vi skal ha gode rettssikkerhetsmekanismer i det norske forslaget. Men ellers er det mye bra i talen, spesielt om media og uskyldspresumsjonen i et litt utvidet begrep. Dette var en nyttig og viktig påminnelse også til andre enn bare til rettsapparatet og jurister, jeg håper det var noen journalister og redaktører i salen som merket seg det.

– Jeg er veldig opptatt av at vi skal bevare prinsippene rundt den frie bevisvurderingen; at dommerne må, og skal, stå fritt til å vurdere de bevisene som er brakt foran dem, uten politiske føringer eller andre restriksjoner. En absolutt regel om at man ikke skal kunne vurdere troverdighet alene er et brudd på dette fine prinsippet.

– For øvrig et strålende, helt fantastisk arrangement, høytid og 17.mai for alle justisnerder!



Enig om skrinlegging

MAGNUS MATNINGSDAL,
dommer i Høyesterett

– Ett av forslagene har jeg stor sans for; å skrinlegge forslaget om sivilrettslig inndragning. Jeg er veldig skeptisk til å innføre en slik ordning. Vi har allerede utvidet inndragning, og det mener jeg er tilstrekkelig.



- Hårreisende

MORTEN GOLLER, managing
partner i Wiersholm

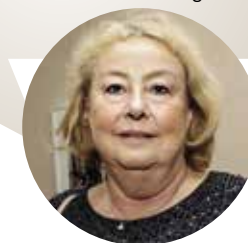
– Jeg er enig med Advokatforeningen i at uskyldspresumsjonen er under press. Man ser det også på forslaget om å frata internadvokater taushetsplikten, som jeg opplever som et utslag av noe av det samme. Det er helt hårreisende. Den må man virkelig beskytte.



Bra med debatt

TORIL MARIE ØIE,
høyesterettsjustitiarius

– Jeg synes at talen tar opp viktige problemstillinger som det er bra å få søkelys på og debattert, særlig når man jobber i rettsvesenet. Det er hyggelig at Advokatforeningen inviterer så bredt til dette arrangementet, som jeg synes det er fint å få med seg.



- Yrkesskadd

JØRN SIGURD MAURUD,
riksadvokat

– Jeg likte talen. Men jeg er ikke helt sikker på hvilken plass uskyldspresumsjonen har i disse erstatningssakene. Jeg tenker nok litt annerledes enn Hjort i enkelte av disse spørsmålene, men det kan nok være en yrkesskade hos meg - og tilsvarende hos ham.





LEDET 4 ÅR HVER

Jan Villum: 1982-1985

Hans Stenberg-Nilsen: 1985-1988

Pål W. Lorentzen: 1988-1991

Bjørge Ven: 1994-1997

Helge Aarseth: 2000-2003

Berit Reiss-Andersen: 2008-2012

Erik Keiserud: 2012- 2016

– Et strålende arrangement, og gøy å få være med, slår de syv tidligere lederne fast. Fra v. Jan Villum, Hans Stenberg-Nilsen, Pål W. Lorentzen, Helge Aarseth, Bjørge Ven, Erik Keiserud og Berit Reiss-Andersen.

7 tidligere ledere:

– Rett søkelyset mot advokatstanden

Sosiale medier er blitt en folkedomstol, advarer Erik Keiserud. Bjørge Ven mener forretningsadvokater burde gi en skjerv til enker og faderløse. Les hva syv tidligere ledere av Advokatforeningen mener om årstalen – og deres forslag til hva Advokatforeningen bør jobbe med fremover.

TEKST: NINA SCHMIDT FOTO: MONICA KVAAL

De syv advokat-topene som møttes på Årstale-arrangementet har til sammen ledet Advokatforeningen i nesten tre tiår. Alle syv er enige om at årets årstale om uskyldspresumsjonen, var en god tale.

– Det var både nyttig og tankevekkende, spesielt i en tid der opinionen er svært opp tatt av plassering av skyld, sier Jan Villum (88), som i dag er pensjonist.

Hans Stenberg-Nilsen (88), en advokat som har hatt over 1200 saker i Høyesterett og er utnevnt til ridder av 1.klasse av St. Olavs orden, tror at talens understreking av at en mistenkt skal kunne nekte å forklare seg, uten at dette blir brukt mot ham eller henne, kanskje bryter med den alminnelige rettsfølelsen.

– Mange vil nok være overrasket over at det ikke skal være noen konsekvens av å la være å forklare seg i egen straffesak. Den faste lære om at man skal snakke sant, er inngrodd gjennom årtier. Og noen vil nok se litt annerledes på årstalens budskap hvis det skal overføres til sivile saker, sier han.

TANKEKORS

Erik Keiserud (73), partner i Hjort, mener at uskyldspresumsjonen særlig er truet i sosiale medier.

– Det er et tankekors at vi kan ha de beste systemer for at rettsvesenet skal sikre uskyldspresumsjonen, men det hjelper lite hvis utviklingen med beskyldninger og uthengninger fortsetter i sosial medier, som langt på vei er blitt en egen folkedomstol, sier han.

Berit Reiss-Andersen (65),

partner i DLA Piper, mener talen egentlig var et angrep på en viss sløvhets som kan manifestere seg i en velfungerende rettsstat.

– At det er så bra hos oss, vi vet hva vi gjør, og vi bruker disse store begrepene som uskyldspresumsjonen og påtalemyndighetens bevisbyrde. Men dette er formularer som en kanskje glemmer å gi reelt innhold. Denne talen var en kraftig påminnelse på hvilken realitet som ligger i disse begrepene, sier hun.

200 PROSENTS ØKNING

På spørsmål om hvilke tema som fortjener oppmerksomhet i neste års årstale, foreslår Jan Villum å rette fokuset mot økningen i advokat-tettheten.

– Da jeg var formann, hadde Advokatforeningen om lag to tusen medlemmer, og befolkningen var på drøye fire milli-

”

Dette ville føles godt for samvittigheten, samtidig som det ville bedre advokatstandens anseelse.



– Advokatforeningen inviterer maktens kvinner og menn til årsmøtemiddagen. Det er bra, men kanskje kunne de utfordres noe mer, foreslår Pål W. Lorentzen.

Jeg undrer meg på om vi er i ferd med å innføre rettslig segregering.

ANNONSE

Ledig kontorplass til flere advokater

SVP advokatene er et advokatfirma med fem advokater som har hovedvekt på fast eiendoms rettsforhold. Vi flytter nå til nye og større lokaler i Arbins gate i Oslo. Vi får da ledige kontor plasser og vi søker etter en eller flere advokater som ønsker å leie kontor i kontor fellesskap. Partnerskap kan vurderes.

Ta kontakt med Alf Erik Vollen eller Line Parelius for mer informasjon.
vollen@svpadvokatene.no/parelius@svpadvokatene.no eller på telefon 22 60 50 50

ADVOKATFIRMAET

STADHEIM VOLLEN PARELIUS DA

oner mennesker. Nå har vi om lag åtte tusen advokater og 5,3 millioner mennesker, som betyr at advokattettheten faktisk har økt med hele to hundre prosent. Hva har dette å si for samfunnsutviklingen? Hvordan endrer advokatrollen seg? Hvordan påvirkes rettsliggjøringen? Dette er et tema som jeg tror det ville være interessant å se nærmere på, sier Villum.

Også Pål Lorentzen (78), advokat i kontor fellesskap med Erland, Verling & Co i Bergen, mener Advokatforeningen gjerne kan rette søkelyset mot advokatstanden.

– Den har gjennomgått store endringer de siste førti årene, noe utvilsomt til det bedre, men slett ikke alt. Et kritisk søkelys på omgivelsene bør kunne følges opp med et kritisk perspektiv på standen selv, sier han.

LIKHEIT FOR LOVEN?

Berit Reiss-Andersen har et svært konkret forslag, nemlig

temaet: «Er alle like for loven?»

– Jeg undrer meg på om vi er i ferd med å innføre rettslig segregering. Er det vanskeligere å vinne rett hvis du er NAV-klient eller narkoman? Behandler vi forbrytelse begått av utlendinger mye strengere enn tilsvarende forhold begått av norske nordmenn? Som ett års fengsel for å bryte innreiseforbudet, sier hun.

Helge Aarseth, advokat i Larhammer Aarseth advokatfirma i Molde, ønsker seg det utvidede rettskildetilbudet som tema for en senere årstale.

RIK OG VELLYKKET?

Advokatbladet spurte også de syv om hva de mener er den viktigste saken Advokatforeningen bør jobbe med i 2020.

Björg Ven (73) er partner i Haavind, og ble i 1994 valgt til Advokatforeningens første kvinnelige leder. Hun mener foreningen bør jobbe enda mer med og for advokatprofesjonen.

– Og med spørsmål som advokatstandens uavhengighet, vern om taushetsplikten, advokatetikken, men også at ikke pengene skal styre hele vår profesjon. I dag er det jo slik at jo mer du tjener, desto mer blir du sett på som en vellykket advokat, sier Ven.

– Da jeg begynte som advokat i et ganske stort firma i Oslo for 45 år siden, var vellykkede forretningsadvokater også opptatt av å stille seg til rådighet og hjelpe «enker og faderløse» for en rimeligere penge. Nå har de største forretningsadvokatfirmaene som policy ikke å ta imot personklienter. Når advokater tjener så mye som vi gjør, kunne det gjort seg med litt rimeligere, men godt, advokatarbeid også for folk som trenger hjelp, mer enn de programfestede pro-bonoordningene gir plass til, sier Ven.

FØLES GODT

– Dette ville føles godt for samvittigheten, samtidig som det ville bedre advokatstandens anseelse. Men selvfølgelig noe som ikke er lett å selge overfor foreningens forretningsadvokat-medlemmer, sier Ven.

Arbeidet for å få en ny advokatlov med nytt tilsyns- og disiplinær system, kampen for å forbedre fri rettshjelp-ordningen og å øke den offentlige salær satsen, å arbeide for at taushetspliktreglene lovfestes, samt å opprettholde et kritisk søkelys på myndighetenes maktutøvelse, er andre temaer Advokatforeningen bør prioritere, ifølge de tidligere lederne. •

REISEFRAVÆR ER FORTSATT TIL BESVÆR

Opposisjonspartiene slapp nylig sine alternative budsjettforslag. SV og Senterpartiet foreslår begge å øke bevilgningene til reisegodtgjørelsen. Rødt sier rett ut at de ønsker å reversere kuttet.

Regjeringen vil derimot vente på evalueringen, som Vista analyse arbeider med i disse dager, før de konkluderer. Man kan spørre seg hvorfor de hverken evaluerte eller drøftet spørsmålet med Advokatforeningen før de gjennomførte kuttet. De visste antakelig at begge deler ville møte motbør.

Advokatbladet har i denne utgaven lagt ut på reise med en advokat som har fått merke kuttet på kroppen. Han bekrefter de observasjonene vi gjorde i rapporten «Reisefravær til besvær», som lå klar allerede i 2018. Advokater taper penger på halveringen. Akkurat det er ikke så overraskende. Det at tapet er så stort at flere advokater og firmaer allerede har kuttet ut slike saker, eller vurderer å kutte dem ut, er dramatisk.

Jeg sliter fremdeles med å forstå argumentene som ble brukt den gangen kuttet kom. Jeg stiller også spørsmål ved hvordan regjeringen fremdeles kan stå inne for en så begrenset forståelse for advokaters hverdag. Vi kan jobbe mer mens vi reiser, sier det. Dere, medlemmene, har svart med å vise bilder fra trange tog og fly, der saksdokumenter på ingen måte kan leses, eller telefonsamtaler gjennomføres, uten å bryte med personvern hensyn og advokaters taushetsplikt. Og dere har vist bilder av bilturer i uvær der det ikke er mulig å jobbe uten å være en fare for trafikksikkerheten. Trenger vi egentlig å vente på en evaluering for å forstå at regjeringens argumenter på ingen måte holder vann?

Advokatforeningen har etterlyst en rettsstatspolitikk. Kutt som dette illustrerer hvorfor. Vi som samfunn må snakke om hva slike kutt gjør med våre borgeres rettssikkerhet. For hva skjer når advokater i nærmiljøet ikke lenger kan ta saker med store utgifter til reise? Fritt advokatvalg er et viktig rettssikkerhetsprinsipp, men da må man faktisk ha advokater å velge mellom.

Ja, dette handler om advokaters lønn. Selvsagt

gjør det det. Det er likevel provoserende når vårt engasjement i saken reduseres til griskhet. Vi har vist at en halvering av reisegodtgjørelsen i praksis betyr at advokaters arbeidsreiser gjøres gratis. Jeg vet ikke om noen andre yrkesgrupper som blir bedt om å foreta arbeidsreiser uten kompensasjon. Vi bor nå en gang i et langstrakt land der det er en uttalt politikk at folk skal få bo der de ønsker, og likevel ha tilgang til de samme tjenestene som folk i sentrale områder. Vi har nylig sett et bunadsopprør mot

sykehusnedleggelse. Når lokalsamfunn mister sine advokater, mister de nok mer enn de er klar over. Ikke bare går det ut over rettssikkerheten til befolkningen, men de mister også viktige støttespillere for det lokale næringslivet. Er det på tide med et opprør for lokaladvokaten også?

Det imponerer meg virkelig at så mange av våre medlemmer tar på seg å reise nærmest gratis for å ivareta sine klienters rettssikkerhet. Dette vitner om en idealisme jeg kjenner igjen fra studiene. Mange av oss valgte jussen fordi vi var opptatt av rettssikkerhet og rettferdighet. Vi jobber lange uker fordi vi føler ansvar for klientene våre, og brenner for faget vårt. Jeg håper regjeringen tar med seg tilbakemeldingene fra advokatene inn i neste budsjetttrunde. Det er noe stort over å innrømme egne feil, og det er på tide at regjeringspartiene erkjenner at dette var et fullstendig feilslått kutt. I motsatt fall kan de ryke og reise.

JENS JOHAN HJORT,
leder av Advokatforeningen
hjort@advrp.no



– FINANSDEPARTEMENTETS TOLKNING AV ADVOKATERS RAPPORTERINGSPLIKT ETTER HVITVASKINGSLOVEN FREMSTÅR URIKTIG



Av JON PETTER RUI, leder av Hvitvaskingslovutvalget, professor ved UiB og UiT

DJeg viser til nyhetssak publisert i Advokatbladet 11. oktober i år. Det fremgår her at Finansdepartementet etter forespørsel fra Tilsynsrådet for advokatvirksomhet har skrevet et brev, hvor det redegjøres for hvordan hvitvaskingsloven § 26 tredje ledd skal forstås de lege lata. Assisterende direktør i Tilsynsrådet, Dag Eriksen, fremholder at brevet fra Finansdepartementet «gir en god avklaring», og at «Tilsynsrådet er gitt medhold i sin forståelse av regelverket». Paragraf 26 tredje ledd gjør unntak fra advokaters plikt til å rapportere til Økokrim ved mistanke om hvitvasking og terrorfinansiering, og har slik ordlyd: «Advokater... skal ikke oversende opplysninger som de mottar eller innhenter om klienten når de fastslår en klients rettsstilling eller bistår en klient i forbindelse med rettergang».

URIKTIG OG KONSTRUERT

Finansdepartementet legger til grunn at hvitvaskingsloven som ble vedtatt 15. oktober 2018 er en videreføring av den rettsstilstand som gjaldt etter hvitvaskingsloven av 2003. Altså hvitvaskingsloven som gjaldt før vi fikk 2009-loven. Departementet mener at forarbeidene til de tidligere lovene, og da «særlig 2003-loven», har stor vekt ved tolkingen av hvitvaskingsloven av 2018.

At det ikke er forarbeidene til

2018-loven, men 2003-loven som har rettskildemessig betydning ved tolkingen av 2018-loven, forankres av departementet i én setning fra forarbeidene: «Utvalget foreslår å videreføre unntaket fra rapporteringsplikt for advokater med enkelte språklige endringer... Endringen er ikke ment å innebære noen realitetsendring» (NOU 2016:27 s. 116 annen spalte).

Når utvalget viser til at unntaket fra rapporteringsplikt videreføres, er det naturligvis ikke en henvisning til loven fra 2003, men til loven som gjaldt da utvalget avga sin innstilling: 2009-loven. Herunder hvordan unntaket fra rapporteringsplikt for advokater etter 2009-loven måtte tolkes, og da særlig i lys av EMK artikkel 8. Dommen Michaud mot Frankrike fra 2012 er helt sentral. Den omtales utførlig i lovforarbeidene (NOU 2016:27 s. 117-118).

Dommen slår fast at borgernes rett til konfidensiell korrespondanse med advokat har et sterkt vern etter EMK artikkel 8. Det trekkes snevre grenser for den rapporteringsplikt som kan ilegges advokater. I tillegg forutsettes det etablert prosessuelle rettssikkerhetsgarantier for advokaters rapportering. Avgjørelser fra EMD er som kjent relevante rettskilder med stor vekt ved fastlegging av gjeldende norsk rett. Gjeldende rett da utvalget avga sin innstilling var altså klart annerledes enn det som var rettskildebildet da 2003-loven ble forberedt.

UTFØRLIG DRØFTET

Forarbeidene til gjeldende lov drøfter forholdet mellom rapporteringsplikten og advokaters taushetsplikt ganske utførlig (NOU 2016:27 s. 115-119). Et samlet utvalg uttaler blant annet følgende (s. 119):

«Utvalget bemerker at den formålsbestemte tolkingen som skal anvendes ved tolkingen av lovforslaget... i stor grad er sammenfallende med den til-

svarende formålsbestemte tolkingen av straffeprosessloven § 119 og tvisteloven § 22-5 om hva som omfattes av bevisforbudet i forbindelse med en rettssak. Her omfatter retten til konfidensiell rettslig bistand «den egentlige advokatvirksomhet— juridisk bistand og rådgivning i og utenfor rettergang», se blant annet Rt. 2008 side 645, Rt. 2010 side 1638, Rt. 2012 side 868, Rt. 2012 side 1601, Rt. 2012 side 1639, Rt. 2014 side 297 og Rt. 2014 side 773.»

«Bevisforbudet i straffeprosessloven § 119 regulerer advokaters taushetsplikt i forbindelse med en straffesak. Straffeprosessloven avveier her hensynet til et riktig resultat i en straffesak mot hensynet til vern av kommunikasjon mellom blant annet advokater og klienter. Ut fra sammenhengen i rettssystemet er det ikke naturlig at rapporteringsplikten etter hvitvaskingsloven gjør større inngrep i vernet av kommunikasjon mellom advokat og klient, enn det som kan gjøres i straffeprosessen.»

Det som her uttales, anså utvalget for å være rettsstilstanden etter 2009-loven. Dersom man tar utvalget på ordet (noe som jo er vanlig), er det som uttales her, bestemmende også for hvordan tolkingen av unntaket for advokaters rapporteringsplikt etter 2018-loven skal forstås.

HAR FORMODNINGEN MOT SEG

Motsatt har det formodningen sterkt mot seg at utvalget tok sikte på å gå tilbake til rettsstilstanden etter 2003-loven. For det første er det som uttales i sitatene ovenfor, uforenlig med det som sies i forarbeidene fra 2003. For det andre: Dersom utvalget hadde ment å gå tilbake til rettsstilstanden fra 2003-loven, ville det vært tilstrekkelig å si dette med én setning. For det tredje: Dersom utvalget skulle ha ment å videreføre rettsstilstanden fra 2003-loven, ville drøftelsene av unntak fra rapporteringsplikten for advokater over fire

spaltesider (NOU 2016:27 s. 115-119) vært bortkastet og verdiløst.

På denne bakgrunn fremstår departementets tolking som uriktig. Etter min oppfatning er den også et konstruert forsøk på å trekke snevrere grenser for borgernes rett til konfidensiell rettslig bistand, enn det er rettskildemessig grunnlag for.

Finansdepartementet tar Høyesteretts kjennelse i Rt. 2010 s. 1638 til inntekt for at vernet av borgernes rett til konfidensiell rettslig bistand er snevrere etter hvitvaskingsloven, enn etter prosesslovgivningen. Det vises til én setning, hvor Høyesterett omtaler rapporteringsplikt etter hvitvaskingsloven som et «unntak» fra advokaters taushetsplikt. Departementet mener at når ordet «unntak» er brukt i setningen, blir det «selvmotsigende samtidig å si at advokaters taushetsplikt er til hinder for rapportering av mistenkelige forhold etter hvitvaskingsloven».

Utsagnet impliserer at Høyesterett, ved å bruke ordet «unntak», har tatt stilling til forholdet mellom retten til konfidensiell rettslig bistand (taushetsplikt) og rapporteringsplikt etter hvitvaskingsloven.

”

Finansdepartementet kan ikke i et brev, etter at loven er vedtatt og lovgiverviljen etablert, endre den ved å skrive et brev til en annen del av den utøvende makt.

URETT MOT HØYESTERETT

Jeg synes at dette er å gjøre urett både mot Høyesterett og alminnelige rettskildeprensipp. For det første: Det kan ikke med rimelighet forventes at Høyesterett ved denne setningen har gjort en prinsipiell vurdering og avsagt et prejudikat for at rapporteringsplikten etter hvitvaskingsloven går videre, enn bevisforbudet etter prosesslovgivningen.



Faksimile fra Advokatbladet nr. 3 og 4 i år.

For det andre unnlater Finansdepartementet å ta i betraktning at Høyesterett faktisk avgir uttalelser som går mot den tolking departementet mener er gjeldende rett. Sakens hovedspørsmål var om reglene om advokaters taushetsplikt er til hinder for at et advokatfirma pålegges å utlevere til Økokrim opplysninger om hvem som er mottakeren av overføringer over firmaets klientkonto. Ett av tolkingsspørsmålene var følgende: Er en pengeoverføring som skjer som en integrert del av en advokats egentlige advokatvirksomhet, vernet av taushetsplikten? Høyesterett besvarte spørsmålet bekreftende.

Aktor hadde anført til støtte for det motsatte; at pengeoverføringer over en advokats klientkonto, som ledd i å fastslå en klients rettsstilling, ikke var omfattet av unntaket fra rapporteringsplikt etter hvitvaskingsloven 2009 § 18. Straffeprosesslovens regel om taushetsplikt i prosess måtte da tolkes på samme måte, slik at det var samsvar mellom de to regelsettene.

OMFATTES AV UNNTAKET

Høyesterett var imidlertid uenig med aktor i at pengeoverføringer over en advokats klientkonto som ledd i å fastslå en klients rettsstilling, ikke var omfattet av unntaket fra rapporteringsplikt etter hvitvaskingsloven. Etter en analyse av hvitvaskingslovens bestemmelser og uttalelser i forarbeidene, uttalte førstvoterende med tilslutning fra de øvrige dommerne (avsnitt 40):

«Det må kunne slutes av denne uttalelsen at transaksjoner som har direkte tilknytning til en rettssak eller

et forlik, omfattes av unntaket. Hvitvaskingsloven er på denne bakgrunnen et tolkningsmoment til støtte for at pengeoverføringer omfattes av bevisforbudet i straffeprosessloven § 119. Til tross for at hensynet til effektivt å kunne bekjempe hvitvasking av utbytte av straffbare handlinger og finansiering av terrorisme ble ansett som tungtveiende, var det under lovforberedelsen allmenn enighet om at det måtte gjøres temmelig vidtgående unntak for advokater. Jeg viser særlig til den nevnte proposisjonen kapittel 3 og punkt 6.3. Loven bygger ellers på at behovet for hvitvasking er størst ved finansielle transaksjoner som faller utenfor advokaters egentlige virksomhet, se proposisjonen punkt 6.3.4.»

Høyesterett legger her for det første til grunn at opplysninger om transaksjoner som har direkte tilknytning til en rettssak eller rettsforlik, omfattes av unntaket fra rapporteringsplikt etter hvitvaskingsloven. For det annet er det holdepunkter her for at det er sammenfall mellom avgrensingen av unntaket fra rapporteringsplikt etter hvitvaskingsloven og bevisforbudet, slik lovforarbeidene til hvitvaskingsloven nettopp legger til grunn: Høyesterett bruker hvitvaskingslovens bestemmelse om unntak fra rapporteringsplikt for å tolke straffeprosessloven § 119.

I tillegg fremheves i siste setning at hvitvaskingsloven bygger på at behovet for hvitvasking er størst ved finansielle transaksjoner som faller utenfor advokaters «egentlige advokatvirksomhet». Ikke å nevne denne delen av Høyeste-

»



I mai meldte Tilsynsrådet at det stilte tilsyn i bero i påvente av avklaring fra Finansdepartementet.

retts avgjørelse, er uakseptabel rettskildebruk. I en domstol ville en slik selektiv eller ufullstendig bruk av en høyesterettsavgjørelse som rettskilde, sannsynligvis blitt slått ned på.

IKKE EN RETTSKILDE

Da hvitvaskingsloven 2018 ble behandlet av departementet, hadde det ingen merknader i proposisjonen til utvalgets vurderinger av unntaket for advokaters rapporteringsplikt. Når loven så vedtas av Stortinget, følger det av vår rettskildetradisjon at det som fremkommer i forarbeidene, anses som uttrykk for lovgivers vilje. Finansdepartementet kan ikke i et brev, etter at loven er vedtatt og lovgiverviljen etablert, endre den ved å skrive et brev til en annen del av den utøvende makt. I så måte er brevet ikke noen rettskilde. Det er ikke annet enn et uttrykk for hvordan den utøvende makt vurderer forståelsen av § 26 tredje ledd. Brevet gir derfor etter min oppfatning ikke noen «god avklaring» av tolkingsspørsmålet, slik Eriksen fremholder.

TAUSE OG UKLARE

Uansett hva man skulle mene om hva som er riktig eller gal tolking: Finansdepartementet og Tilsynsrådet fokuserer mye på hvordan § 26 tredje ledd ikke er å forstå. Det er imidlertid mindre hjelp å få for advokater for å få grep om hvordan departement og tilsyn mener at bestemmelsen skal forstås. Departementet gir ingen veiledning. Det konstateres kun at «avgrensingen av unnta-

ket kan reise tolkingsspørsmål, som til dels kan være vanskelig å ta stilling til».

Overtredelse av § 26 kan sanksjoneres med overtredelsesgebyr på inntil ni millioner kroner. Departementet valgte i tillegg (i strid med lovutvalgets anbefaling) å kriminalisere overtredelse av bestemmelsen, med fengsel i inntil ett år. Det er her et klart misforhold mellom bruk av statens mest alvorlige sanksjoner, og de krav som med rimelighet må stilles til klarhet og forutberegnelighet ved bruk av slike virkemidler. Når departementet mener at uttalelser i forarbeider som avklarer rettslige grenser ikke kan legges til grunn, bør det kunne forventes at det positivt angis og presiseres hva man mener er riktig tolking.

Tilsynsrådets veileder er heller ikke tilfredsstillende. Den er svært kortfattet på dette punktet. Den inneholder til dels motstridende utsagn om gjeldende rett. Det som skrives, er stort sett angivelse av typetilfeller, som ikke gir veiledning ut over nettopp de konkrete typetilfellene. Siden domstolene kun vil få anledning til å avklare de rettslige grensene i de tilfeller påtalemyndigheten tar ut tiltale for overtredelse av § 26, eller Finanstilsynet ilegger overtredelsesgebyr, vil det etter all sannsynlighet bli få muligheter for avklaring gjennom domstolene. Det blir da opp til Tilsynsrådets skjønn ved utøvelse av tilsyn å løse tolkingsspørsmål «som det til dels kan være vanskelig å ta stilling til», jf. Finansdepartementets brev.

Med dette som bakgrunn og grunnlag, skal advokater balansere mellom å ivareta klientens rett til konfidensialitet på den ene side, og risiko for sanksjoner og straff for unnlatt rapportering på den andre. Med den risiko en advokat løper bare ved å bli eksponert

for straff- og sanksjonsansvar som ledd i utøvelsen av sin virksomhet, er det klart at balanseringen i grensetilfeller (og også i de klarere) vil falle ut i disfavør av klienten og i favør av myndighetene. Dette er uholdbart.

VEIEN VIDERE

Hvordan skal landets advokater håndtere situasjonen? Som leserne av Advokatbladet vet, er det i en rettsstat ikke den utøvende makt selv, men domstolene som avklarer tvister mellom borgere og den utøvende makt om sistnevntes inngrepskompetanse. Spørsmålet om rekkevidden av borgernes rett til konfidensiell rettslig bistand og myndighetens ønske om tilgang til informasjon fra advokater vil derfor først få avklaring når domstolene har fått anledning til å ta stilling til det.

Siden overtredelse av § 26 er både straffesanksjonert og kan møtes med overtredelsesgebyr, vil spørsmålet måtte få sin avklaring enten i en straffesak mot en advokat for overtredelse av bestemmelsen, eller i form av ugyldighetssøksmål som følge av vedtak om ileggelse av overtredelsesgebyr. Med tanke på at de fleste advokater driver virksomhet for å skaffe seg et utkomme, vil en slik prosess være en stor belastning, som - forståelig nok - ikke mange er villig til å ta. Spørsmålet er både prinsipielt og praktisk viktig. Før en advokat sender en rapport til Økokrim om mistenkelig transaksjon, bør Advokatforeningen konsulteres i forkant, slik nestleder i Advokatforeningen, Susanne Munch Thore, har tatt til orde for.

På noe sikt vil etter all sannsynlighet Justis- og beredskapsdepartementet ved utarbeidelsen av proposisjon til ny advokatlov bidra til at en rimelig balanse blir gjenopprettet mellom borgernes rett til konfidensiell rettslig bistand, jf. Grunnloven § 102 og EMK artikkel 8, og tilsynsmyndighetens behov for opplysninger om hvitvasking og terrorfinansiering. Spørsmålet om advokaters rapporteringsplikt har nær sammenheng med andre spørsmål som Justis- og beredskapsdepartementet vil vurdere. Ett er opprettelse av en ordning hvor advokater rapporterer om mistanke om hvitvasking via Advokatforeningen. Et annet er Tilsynsrådets adgang til konfidensielle opplysninger ved tilsyn på advokatkontor. •

DOMSTOLKOMMISSJONEN STILLER GODE SPØRSMÅL, MEN GIR IKKE ENDELIGE SVAR



Av ASLAK RUNDE og ODDVAR MØLLERLØKKEN, advokater i Advokatfirmaet Thallaug, Lillehammer

Domstolkommissjonen anbefaler i NOU 2019:17 å redusere antall tingretter i Norge fra 60 til 22. Større rettskretser skal gi mer fleksible, effektive, tilgjengelige og faglig sterke domstoler for å sikre likebehandling og rettssikkerhet. Ingen kan være uenige i slike honnørord. Rapporten inneholder da også mye bra; det er nødvendig med strukturendringer.

Når kommisjonen skal plassere ut domstolene svikter det imidlertid. Kommisjonen har beregnet et teoretisk antall domstoler som vurderes som optimalt, og deretter plassert disse ut på norgeskartet. Kartet stemmer ikke alle steder med terrenget. Kommisjonen kan umulig ha satt seg fullstendig inn i alle lokale forhold. Det kunne man heller ikke forvente. Her gjenstår det derfor et arbeid for domstolstrukturen kan anses forsvarlig ferdigbehandlet.

Forslaget om å nedlegge både tingretten og jordskifteretten på Lillehammer kan tjene som et godt eksempel. Geografi, reiseavstander og lokale forhold kan her umulig ha blitt inngående vurdert. Forslaget innebærer at det ikke vil være domstoler annet enn i periferien av den nye store rettskretsen, og medfører at over 75 prosent av befolkningen i Gudbrandsdalen vil få mer enn to timers reisevei til nærmeste domstol.

Rettssikkerhet handler også om tilstedeværelse og tillit, og det er et eldgammelt juridisk prinsipp at man skal bli dømt av likemenn. Hvordan blir muligheten for det når både fagdommere, og kanskje også meddommere, kommer

fra en engere geografisk krets som kanskje ikke engang vil være bosatt i rettskretsen fordi avstanden til Oslo er så kort?

Etter vårt skjønn har det egenverdi at flest mulig av oss har mulighet for å støtte på dommere, meddommere og andre aktører på butikken og i lokalmiljøet ellers. Bare da kan den forankring på grunnplanet som domstolene har i dag opprettholdes.

Det er på mindre steder også uheldig å legge hovedsetet for tingrett og jordskifterett til samme by som ankeinstansen. I Oslo og andre storbyer kan slik samlokalisering være formålstjenlig. I småbyer, slik det er foreslått for Innlandet, kan det bli et problem. Selv om dommere har høy integritet og helt sikkert vil ha de beste intensjoner, tror vi tilliten hos befolkningen vil bli svekket også av at alle rettsinstanser samles i en og samme småby, kanskje til og med i de samme lokalene. At saker fra Lesja og Vågå skal avgjøres i to instanser femti minutter fra Oslo skaper ikke tillit på Innlandet. Er dette aspektet for Innlandet tingrett vurdert av kommisjonen?

Å samlokalisere tingrett og jordskifterett kan ha mye for seg. Men for Innlandet fremstår det som merkelig at en av landets største jordskifteretter, som i dag ligger på Lillehammer, skal bli flyttet til Hamar bare fordi man på et teoretisk plan mener at hovedsetene skal samlokaliseres. Hvor dypt har kommisjonen gått inn i dette?

Lillehammer og Gudbrandsdalen vil med forslaget bli stående helt uten både tingrett og jordskifterett. Dette berører store geografiske arealer i norsk sammenheng. På det nedleggingstruede arealet er det i dag store og tunge juristmiljøer, særlig lokalisert til Lillehammer: Fylkesmann og Statens Vegvesen med sine juristmiljøer, Høyskolen med bachelor i rettsvitenskap og etter hvert trolig også master, tre hundre justuderter, Fylkesnemnda for sosiale saker, en av landets største jordskifteretter og et tungt advokatmiljø. Det finnes neppe mange andre eksempler på en

slik juridisk «infrastruktur» så langt fra en storby. Domstolene er nerven i dette kompetansemiljøet, som med kommisjonens forslag vil forvitte og trekke mot sentrale strøk. Kommisjonen har ikke tatt slike hensyn.

Tinghuset på Lillehammer er dessuten relativt nytt, i front på sikkerhet og IKT, og med plass til å romme det nødvendige antall dommere etter kommisjonens retningslinjer med enkel ombygging.

Vi er nokså sikre, men fremdeles ikke

”

Det burde være i alle advokaters interesse å ivareta en best mulig domstolstruktur i Norge.

helt overbevist, om at også ovennevnte samfunnshensyn blir innlemmet og vurdert gjennom en politisk behandling av rapporten. Det er i rettssikkerhetens navn helt nødvendig.

Vi merker oss ellers at det fra sentralt hold i advokatmiljøet er lite engasjement, slik det eksempelvis var da forslag til ny advokatlov lå på bordet. Rettssikkerheten ser ut til å bli overlatt til distriktene.

Det burde være i alle advokaters interesse å ivareta en best mulig domstolstruktur i Norge. Vi etterlyser derfor engasjement også fra sentralt hold. Det gjenstår nemlig et stort fylkesvis arbeid før domstolstrukturen i Norge kan anses ferdigbehandlet på en forsvarlig måte. •

PROVOSERES AV DÅRLIG LOVGIVNING

Å være advokat er blitt vanskeligere, mener Hanne Harlem. Hun blir Norges første kvinnelige sivilombudsmann når hun begynner i sin nye jobb 1. februar.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

»
«Den lovgivnings-
teknikken
som ble valgt
i NAV-saken
er det også
lett å bli
provosert av.

Høyesteretts avgjørelse i gruppesøks-
målet om Oslos eiendomsskattemodell
ble en tankevekker, forteller kommune-
advokat Hanne Harlem i dette intervjuet.
Hun har aldri vært redd for å stå for egne
meninger, og kan fort bli irritert over dårlige løsnin-
ger, for eksempel uklare lover, bekjenner hun.

**Hva synes du er det mest spennende med ditt
kommende verv som sivilombudsmann?**

— Det er rett og slett oppgaven i seg selv. Jeg har
hele livet vært opptatt av de oppgavene vi som sam-
funn må løse i fellesskap. At de gjøres best mulig er
viktig. Dermed blir det å bidra til at forvaltningen
gjør ting riktigere, meningsfullt for meg.

**Hva trakk du frem ved deg selv som gode
egenskaper og kvalifikasjoner i jobsøknaden?**

— Jeg la vekt på kombinasjonen av kunnskap og
erfaring, det vil si både faglige kvalifikasjoner,
ledererfaring og bred erfaring fra ulike deler av
forvaltningen. Jeg mener den kombinasjonen er
en styrke for Sivilombudsmannen.

Hvorfor er jobben viktig, etter din mening?

— Jeg tenker det sier seg selv når oppgaven er å
«søke å sikre at det i den offentlige forvaltning
ikke øves urett mot den enkelte borger», som det
sies i ombudsmannsloven. Men for meg er i tillegg
perspektivet at arbeidet skal bidra til at forvaltnin-
gen gjør ting riktigere framover, en viktig del av
motivasjonen.

**Som sivilombudsmann blir din oppgave å
føre tilsyn med forvaltningen, og passe på
at det offentlige ikke begår urett mot den**

**enkelte borger. Du kan komme til å måtte
refse forvaltningens yrkesutøvelse, og bli
oppfattet som brysom. Er dette noe du
gruer deg litt til?**

— Nei. Hvis jeg mener noe er riktig, har jeg aldri
vært redd for å stå for det. Jeg plages mer av den
uroen jeg føler de gangene jeg har gjort eller sagt
noe jeg ikke fullt ut kan stå for. Da må jeg få ryd-
det opp i det så fort som mulig. Men jeg kommer
til være opptatt av å formidle hva som er riktig,
heller enn å understreke det som er feil.

**Er det spesifikke områder i samfunnet du
ønsker å fokusere spesielt på som sivilom-
budsmann?**

— Det er det for tidlig for meg å svare på. Jeg
ønsker ikke minst å diskutere det med alle de som
arbeider hos Sivilombudsmannen, og som helt
sikkert har synspunkter på det.

**Regner du med å få saker fra den pågående
NAV-skandalen på ditt bord?**

— Det er vel mulig. Men for øyeblikket er det så
mange andre som ser på, eller skal se på, forskjel-
lige sider av saken, at det inntil videre antagelig er
godt ivaretatt.

**I løpet av de 57 årene Norge har hatt ordnin-
gen med sivilombudsmenn, er det sterkeste
virkemiddelet overfor forvaltningen - såkalte
særskilte meldinger til Stortinget - bare tatt
i bruk ti ganger. I januar i år leverte din for-
gjenger Aage Thor Falkanger en særskilt mel-
ding om isolasjon og mangel på kontakt i nor-
ske fengsler. Vil du følge opp dette fokuset, og
hva mener du om isolasjon av innsatte?**

»

HANNE HARLEM (55)

TITTEL:

Kommuneadvokat i Oslo

OPPRINNELIG FRA:

Oslo

BOSTED:

Oslo

SIVILSTATUS:

Gift, fire barn på 33, 31,
24 og 15 år

Hanne Harlem har vært byråd i Oslo, assisterende direktør i
Norsk Hydro, justisminister i Jens Stoltenberg I-regjeringen,
universitetsdirektør ved UiO, og styreleder i Helse Sør-Øst
før hun ble kommuneadvokat i Oslo.



3 KJAPPE

Hvem er Norges beste på ditt felt?

– Jeg har ikke noe felt. Arbeidet som kommuneadvokat spenner faglig så vidt at det blir spørsmål om hvem som er den beste generalisten. Men en som jeg har lært mye av, er tidligere regjeringsadvokat Sven Ole Fagernæs.

Har du et faglig forbilde, og i tilfelle hvem?

– Nei. Jeg er ikke skrudd sammen slik. Mange imponerer meg, men det gjør ikke at jeg tenker på dem som faglige forbilder.

Hva brenner du for, rent faglig?

– Jeg blir fort engasjert – og irritert – over dårlige løsninger. Både personopplysningsloven og offentleglova er eksempler på lovgivning som er skrevet slik at det rett og slett blir vanskeligere for dem som faktisk skal bruke reglene, å gjøre det riktig. Den lovgivningsteknikken som ble valgt i NAV-saken er det også lett å bli provosert av. Å utforme regelen tilsynelatende klar, og så «redde seg» ved å vise til at EØS-loven går foran, er ikke greit.

– Det er det opplagt at jeg skal følge opp. Her er det gjort et solid arbeid fra ombudsmannen, som har avdekket alvorlig svikt overfor mennesker underlagt tvang fra samfunnets side.

Du regnes som en pådriver for å styrke taushetsplikten for offentlig ansatte advokater, noe for eksempel Pressens offentlighetsutvalg er kritiske til. Hvorfor mener du at også advokater i det offentlige må ha den samme sterke taushetsplikten som privatpraktiserende advokater?

– Offentlige advokater har samme taushetsplikt som privatpraktiserende advokater. Det jeg som kommuneadvokat har vært opptatt av, er muligheten for klienten, for eksempel byrådet eller en rådmann, har til å unnta fra offentlighet de vurderinger advokaten gjør. Advokatlovutvalget har redegjort godt for de hensyn som tilsier at dette er viktig, også for en offentlig virksomhet.

Tror du at du kan være farget av din lange fartstid i forvaltningen når du for eksempel vil få klager fra journalister på manglende innsyn i offentlige dokumenter?

– Enhver jurist eller dommer har med seg sin kunnskap og erfaring ved rettslige vurderinger.

For egen del har jeg arbeidet mye med offentlig-hetsspørsmål, og har også sammen med andre skrevet en kommentarutgave til loven. Sammen med de ansatte hos Sivilombudsmannen som har arbeidet med innsyn lenge, tror jeg nok vi har gode forutsetninger for å treffe riktig i tolknings-spørsmål også framover.

Utnevnelsen av deg førte til protester fra Rødt og fra Pressens Offentlighetsutvalg. Dette blant annet fordi du som kommuneadvokat kritiserte Sivilombudsmannens lovforståelse i en sak om offentligheten skulle få innsyn i møtenotatene til Oslos byråd i 2015. Samt at du var ansvarlig for rådene Oslo bystyre la til grunn da det ble besluttet å politianmelde Rødt-leder Bjørnar Moxnes for å ha gitt ut Kommune-revisjonens rapport i en sak om en ansatt ved Lindberg omsorgssenter. Er protestene en følge av nettopp manglende rolleforståelse, etter din oppfatning?

– Jeg har ikke lyst til å gå inn i en polemikk med verken Bjørnar Moxnes eller Pressens Offentlighetsutvalg. Men det som er sikkert, er at det særlig for advokater ofte er en del av rollen å argumentere for ett standpunkt, og mot andre.

”

Facebook skyr jeg. Først og fremst fordi følelsen av å måtte kommentere og svare blir en urofaktor for meg.

Du har jobbet som kommuneadvokat i Oslo i snart ni år. Hva har vært den største endringen for embetet i løpet av din tid?

– Det er vel mer nærliggende å trekke fram stabiliteten hos Kommuneadvokaten enn at det har vært store endringer. Men vi er blitt flere, og vi er nok enda mer involvert i rådgivning overfor ledelsen i kommunen. Det skyldes nok både mengden regler, og at oppmerksomheten om regler og regelbrudd stadig øker.

– Juss gjøres ofte til politikk, og politikk gjøres oftere til juss. Eiendomsskattesaken er et eksempel på dette. Det politiske fargeskiftet i Oslo i 2015 har også hatt stor betydning for hvilke rettsområder vi arbeider mye med.

Har kommuneadvokater den statusen de fortjener, synes du?

– Det er det ikke så lett å svare på. Hvem fortjener egentlig hva? Det som er sikkert, er at Kommuneadvokaten er viktig i Oslo. Vi er etterspurt, respektert og blir lyttet til. Samtidig tror jeg nok det er mange som ikke helt ser hverken hvor juridisk variert og interessant arbeidet hos kommuneadvokaten er, eller hvor samfunnsmessig orientert det er.

– Særlig er det lett å overse hvor mye privatrett det også er i en kommune. Det gjør det mer variert enn for eksempel hos Regjeringsadvokaten. Det er selvsagt også svært tilfredsstillende at de som søker jobb hos kommuneadvokaten hører til det absolutte toppsjiktet når det gjelder kvalifikasjoner.

Hva er den vanskeligste saken kontoret har jobbet med i år, og hvorfor var den vanskelig?

– Jeg må nesten trekke frem flere. Barnevernssakene er vanskelige for tiden, særlig fordi det har oppstått mye usikkerhet etter dommene fra EMD. Eiendomsskattesaken var vanskelig, fordi den var så viktig for kommunen.

Lærte du noe av den som andre advokater kan ha nytte av å vite om?

– En påminnelse etter eiendomsskattesaken er en opplevelse av stadig mindre forutsigbarhet i hva som til slutt blir gjeldende rett. I spørsmålet om kommunen hadde skrevet ut eiendomsskatt for sent i 2016, delte Høyesterett seg i to. Både flertallet og mindretallet viste til relevante rettskilder for sitt standpunkt, men tilla dem helt ulik vekt. Man blir da sittende igjen med en følelse av at det avgjørende reelt sett er hva hver av dommerne har lyst til å lande på. Det gjør det vanskelig å være advokat og på forhånd å si noe om hva som er gjeldende rett.

Hva er det viktigste valget du har tatt i din karriere som har ført deg dit du er i dag?

– Det må være at jeg forlot en politisk aktiv rolle, og deretter at jeg vendte tilbake til jussen.

Hvis du skal gi et råd til unge advokater på starten av sin karriere, hva vil det være?

– Prøv litt forskjellige typer arbeid og

steder. Da blir du bedre kjent med deg selv og hva du trives med og er flink til. I tillegg må du huske at det er venner og familie som er den varige tråden i livet ditt, så ta vare på dem.

Du er lillesøsteren til hele Norges «landsmoder» Gro. Har dette vært en fordel eller en ulempe for deg?

– Det er sammensatt. Men alt i alt tenker jeg vel at det både har vært fordeler og ulemper.

Hvor aktiv er du i sosiale medier?

– Jeg er stadig inne på Instagram, men legger sjelden ut noe. Facebook skyr jeg. Først og fremst fordi følelsen av å måtte kommentere og svare blir en urofaktor for meg.

Hvilke TV-serier følger du med på?

– Det varierer. Jeg er glad i krimserier. De skal helst ha avsluttende episoder. I hverdagen bruker jeg ofte heller tid på spill på telefonen. Jeg var blant annet litt pinlig bitt av Pokemon-basillen. •

ANNONSE




Ønsker du å vite mer om vår nye karriereportal, gå inn på: karriere.finansavisen.no eller ta kontakt med oss:

karriere@finansavisen.no
23 29 63 00

Finansavisen.no



– Mange advokater har
kremteproblemer

Nina Helleland hjelper advokater som vil utvikle stemmen sin. Ifølge henne er det spesielt én uvane mange bør gjøre noe med.

TEKST OG FOTO: HENRIK SKJEVESTAD

”
Når du
snakker
med stresset
stemme,
påvirker det
relasjonene du
får med andre
mennesker.

Nina Helleland er logoped og driver bedriften Stemmecoaching, som hjelper klienter til å utvikle gode tale- og stemmevaner slik at de kan formidle budskapet sitt på en sterk og naturlig måte.

På kundelisten har hun ofte advokater, og nylig holdt Helleland kurs for advokater i regi av Juristenes utdanningscenter (JUS).

STRESSEDE ADVOKATER

Ifølge Helleland, som selv har vært til stede i rettsaler for å lytte til hvordan aktørene bruker stemmen sin, kan mange advokater med fordel utvikle stemmebruken.

– Mange advokater kan bli mye mer oppmerksom på at stemmen faktisk er et viktig instrument. Kanskje har det noe å gjøre med at de ikke helt vil innrømme at de trenger å jobbe med formidlingen sin? Det stresset mange advokater opplever setter seg på stemmen med en gang, sier Helleland.

Som advokat kan mye prating gjennom en lang arbeidsdag være en utfordring.

– På slutten av en dag man for eksempel har vært i retten, kan man gjerne kjenne at stemmen nesten er borte. Dette vil oppleves veldig ubehagelig. Jeg forsøker å lære kursdeltagerne å bruke stemmen på en måte som gjør at de blir mindre slitne, roligere, og mer til stede når de prater, sier Helleland.

SNAKK PÅ UTPUST

Ifølge stemme-coachen er god pust nøkkelen for å lykkes.

– Målet bør hele tiden være å snakke på ut-pust. Når man klarer det, kan man kjenne hvor deilig det er, det vil oppleves mye mer rolig enn det motsatte.

Også kroppsholdningen er viktig, enten man står eller sitter, og man bør fokusere på å snakke «fra magen», ikke fra halsen, påpeker hun.

– Det vil hjelpe deg å få en bedre stemme.



ØVELSER FOR EN FÅ EN TYDELIGERE STEMME

Dette trenger du: En liten glassflaske, et plastrør på cirka 30 cm, litt varmt vann.

- Det anbefales å gjøre en oppvarmende pusteøvelse. Sitt godt på en stol med bena godt plantet ned i gulvet. Slapp av i hofter og i knærne, og begynn å trekke oppmerksomheten til pusten.
- Følg pusten din fra bunnen av magen. På innpust reiser magen seg, på utpust senker den seg. Sitt og følg pusten din, og legg merke til fornemmelser i kroppen. Cirka 15-20 minutter er veldig bra, 5-10 minutter er også bra!
- Fyll en flaske med 4-5 cm varmt vann.
- Reis deg opp. Sørg for at du står godt på gulvet i en god og avspent holdning, og kjenn at du kan slippe til tyngdekraften.
- Sett røret inn forbi tennene, unngå å bite på røret, og slapp av i kjeven idét du lukker munnen rundt røret.
- Start med å blåse bobler og legg merke til pusten. Kjenn at du får tak på utpustmusklene nederst i magen imens du trekker magen inn på utpust. Innpust kommer spontant ved at du slipper magen og pusten til.
- Lag en stemme; en avspent lyd som er naturlig mørk uten at du presser.
- Kjenn at kropp, pust, og stemme blir én og samme handling. Kjenn at du er åpen i bryst og hals mens du gjør det.
- Gjør øvelsen i cirka 5 min, og kjenn på effekten etterpå.
- Du skal deretter prøve å overføre denne pusteteknikken til vanlig stemmebruk. Dette tar tid, men her er det kun øvelse som gjør mester!

Kilde: Nina Helleland



Se video på Advokatbladet.no!



Ifølge Helleland er det en ting man aller helst bør unngå når man skal prate: Unødvendig kremting.

– Mange advokater jeg har observert har kremteproblemer, de føler at de hele tidene må kremte før de snakker. Å kremte er en uvane som vil opprettholde irritasjon på stemmen, og noe man absolutt bør unngå – selv om man har slim i halsen. Når man kremter er man med på å produsere slim i halsen, og å skrape bort slimlagene som skal beskytte stemmebåndene, sier Helleland, som heller oppfordrer til å drikke rikelig med vann.

FÅR NY STEMME

De fleste som kommer på kurs får en aha-

opplevelse den første timen, ifølge Helleland.

– Etter å ha vært her et par ganger kan du få en stemme som er veldig annerledes enn den du hadde tidligere, men det trenger ikke ha noe med at du kjenner deg uerfaren eller utrygg. Jeg har flere eksempler på folk som sier de blir misforstått grunnet stemmebruk, for eksempel at de høres strenge eller krasse ut, uten at de egentlig er det.

Kursdeltagerne har problemer med alt fra mumle-stemme og hes stemme til en for lys stemme.

– Når du snakker med stresset stemme, påvirker det relasjonene du får med andre mennesker. Ikke bare i jobbsammenheng, men også privat, sier Helleland. •



Nina Helleland holder stemme-kurs blant annet for advokater.

TILLATELSE TIL Å VÆRE ADVOKAT VED HØYESTERETT			
	Anette Fjeld, Deloitte Advokatfirma AS OSLO		Sten Foyn, Advokatfirmaet Haavind AS OSLO
	Birgitte Bie Mørkved, Advokatfirmaet Mageli ANS HAMAR		Karl Inge Rotmo, LOs juridiske kontor Region Midt-Norge TRONDHEIM

NYINNMELDTE	
Advokatfullmektiger	
Aaberg Vilde Vagstein Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers AS OSLO	
Aalaei Yasaman Austin Lyngmyr & Co advokatfirma AS OSLO	
Agerup Lilly Arbeidsrettsadvokatene Harald Pedersen OSLO	
Birkelund Nora Bratteteig Advokatfirma DLA Piper Norway DA OSLO	
Bjørge Eirik Svingen Advokatfirmaet Campbell & Co AS TRONDHEIM	
Dalaker Andreas Advokatfirmaet Glittertind AS OSLO	
Demirbas Elif Advokatfirma Suleiman & Co OSLO	
Eliassen Susanne Advokat Thea W. Totland (Barneadvokatene) OSLO	
Falkanger Julie Bertheussen Advokatfirmaet Wiersholm AS OSLO	
Farstad Fredrik Advokatfirmaet Campbell & Co AS GJØVIK	
Forbes Sebastian Advokatfirmaet Wiersholm AS OSLO	
Frøseth Benedikte Wikborg Rein Advokatfirma AS OSLO	
Føyen Robin Welhaven Deloitte Advokatfirma AS OSLO	
Gammeltvedt Emma Dahl Gammeltvedt Advokatfirma AS OSLO	
Haavik Elise Codex Advokat Oslo AS OSLO	
Hamre Trine Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers AS BERGEN	
Hedin Fride Advokatfirmaet Wiersholm AS OSLO	
Horne Odin Kristoffer Bjerkan Advokatfirmaet Wiersholm AS OSLO	
Huseby Erlend BDO Advokater AS OSLO	
Kittelsrud Gjermund Advokatfirmaet Ræder AS OSLO	
Kjelløkken Elias Advokatfirmaet Thommessen AS OSLO	
Krogstad Maren Gjems Advokatfirmaet Thommessen AS OSLO	
Lidtveit Anne Liv Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers AS KRISTIANSAND S	
Lie Simen Kahrs LYNX Advokatfirma DA OSLO	
Lippert Maria Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers AS OSLO	
Løberg Lene Helena Langseth Advokatfirma DA OSLO	
Malik Haroon Deloitte Advokatfirma AS OSLO	
Mikkelsen Ann-Kristin Sveberg Advokatfirmaet Nicolaisen & Co ANS JESSHEIM	
Ness Petter Andreas Breck Ernst & Young Advokatfirma AS BERGEN	
Nybø-Sørensen Dag Thomas Inventura Advokat AS Bergen FYLLINGSDALEN	
Nymoen Ingviild LYNX Advokatfirma DA OSLO	
Nymoen Martin Svensson Nøkleby Advokatfirma ANS DRAMMEN	
Olsen Petter Sletta IBF Legal AS OSLO	
Pettersen Malin Nybrodahl Advokatfirmaet Hammervoll Pind AS STAVANGER	

Ramstad Anne Katrine Advokatfirmaet Wiersholm AS OSLO
Reiermark Lotte EA Advokatfirma AS OSLO
Røysland Trine Advokatfirmaet Guttorm Jakobsen AS OSLO
Sand Kristine Ravlo Advokatfirmaet Økland & Co DA LILLESTRØM
Sandal Sondre Andersen Advokatconsult BERGEN
Sandbekk Tiril Charlotte Advokatfirmaet Wiersholm AS OSLO
Sara Ole Morten Olli Advokat Leif Strøm TRONDHEIM
Skjerve Arve Advokatfirmaet Wiersholm AS OSLO
Søreide Silje Sentrumsadvokaten DA BERGEN
Toverud Karoline Advokatfirmaet Halvorsen & Co AS LILLESTRØM
Tvedten Sindre Sentrumsadvokaten DA BERGEN
Uggerud Simen Armand Rime Advokatfirma DA OSLO
Varhaug Simen Wikborg Rein Advokatfirma AS OSLO
Westgård Arne Moss Advokatfirmaet Wiersholm AS OSLO
Yussupova Firoza Advokatfirma Suleiman & Co OSLO
Ødegård Ida Moen Advokat Marte Svarstad Brodtkorb OSLO
Østvold Mathias Moen Arbeidsrettsadvokatene Harald Pedersen OSLO

Fullmektig hos internadvokat
Eriksrud Lars Kåsine Protector Forsikring ASA OSLO
Grutle Helene Rognstad Protector Forsikring ASA OSLO
Hjemli Mikkel Tyskeberg Protector Forsikring ASA OSLO
Johannessen Morten Onsagers AS OSLO
Råsberg Ingeborg Alme Protector IP AS OSLO
Utengen Jon Andreas HELP Forsikring AS OSLO

Fullmektig hos organisasjonsadvokat
Dieserud Grete Parat OSLO
Garvoll Nora Køber Norsk Industri OSLO
Hjeldsbakken Silje Letmolie KA Kirkelig arbeidsgiver- og interesseorganisasjon OSLO

Privatpraktiserende advokater
Beckstrøm Audun Advokat Henjum AS OSLO
Husjord Eli Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig Trondheim AS TRONDHEIM
Totland Hallvard KPMG Law Advokatfirma AS HAUGESUND

GJENINNMELDTE
Advokatfullmektiger
Brunstad Karoline Moen Wikborg Rein Advokatfirma AS OSLO
Dragvold Emil Advokatfirmaet Thommessen AS OSLO
Holth Susanna Codex Advokat Oslo AS OSLO

Internadvokat
Dolve Jarran HELP Forsikring AS OSLO
Gottschalk Mette Haaland Nordea Bank AB (publ), filial i Norge OSLO
Waldrop Mette Fana Sparebank BERGEN

Organisasjonsadvokat
Jansson Agnete Velde Industri Energi STAVANGER
Jourdan-Andersen Birgitte Energi Norge OSLO

Privatpraktiserende advokater
Apold Eli Johanne SANDS Advokatfirma DA OSLO
Ellensen Siren Advokatfirmaet Thommessen AS OSLO
Skjåkødegård Ragna Flækøy Deloitte Advokatfirma AS OSLO
Søland Jon Advokatfirmaet SGB Storløkken AS OSLO
Trygstad Kristian Jåtog Advokatfirmaet Mageli ANS OSLO



Informasjon om jobb-bytter hentes fra Advokatforeningens medlemsregister. Du kan også sende informasjon direkte til redaksjonen@advokatbladet.no



ADVOKAT DAG THOMAS HANSSON har sluttet som partner i Advokatfirma DLA Piper Norway DA i Oslo og tiltrådt som partner i Kluge Advokatfirma i Oslo.



ADVOKAT IRENE LUNDEKER har sluttet i SANDS Advokatfirma DA og begynt i forretningsjuridisk avdeling i Hovedorganisasjonen Virke.



ADVOKAT ODD ROAR TVEDT har sluttet som partner i Kluge Advokatfirma AS i Oslo og tiltrådt som partner i Advokatfirmaet Ræder AS i Oslo.



ADVOKAT ESPEN LYNNGMO har sluttet i BDO Advokater AS i Tromsø og begynt i KPMG Law Advokatfirma AS i Tromsø.



ADVOKAT LEONARD NESDAL har sluttet i Advokatfirmaet Velund & Co i Kristiansund og begynt i Advokatfirmaet Negota AS i Oslo.



ADVOKAT STIAN SCHIE har sluttet i Indem Advokatfirma AS i Oslo og begynt i EA Advokatfirma AS i Oslo.



ADVOKAT ANDREA WISLØFF har sluttet som partner i Svensson Nøkleby Advokatfirma ANS i Drammen og tiltrådt som partner i Advokatfirma Kildebo AS i Drammen.



ADVOKAT MARTIN ROVE har sluttet som partner i Advokatfirmaet Selmer AS i Oslo og begynt i Orkla ASA i Oslo.



ADVOKAT SILJE WOLLAN EINUM har sluttet i Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig AS i Oslo og tiltrådt som partner i Advokatfirmaet Schjødt AS i Oslo.



ADVOKAT LINN MOASTUEN har sluttet i Dalan Advokatfirma DA i Oslo og begynt i Advokatfirmaet Frøysaa & Bjørkgård AS på Lysaker.



ADVOKAT AGNETE BUSENGDAL SOMMERSET har sluttet i Advokatfirmaet Lippestad AS i Oslo og begynt som juridisk direktør i KS Bedrift.



ADVOKAT FREDRIK EDVARSDEN har sluttet som partner i Svensson Nøkleby Advokatfirma ANS i Drammen og tiltrådt som partner i Advokatfirma Kildebo AS i Drammen.



ADVOKAT FREDRIK KLEBO-ESPE har sluttet som partner i KPMG Law Advokatfirma AS i Oslo og startet som senioradvokat i Advokatfirma DLA Piper Norway DA i Oslo.

ANNONSE



Juridisk oversetterekspertise

Våre erfarne statsautoriserte translatører gir deg rask og profesjonell service.

Kontakt oss gjerne på tlf. 55 30 17 30, post@allegro-as.no eller www.allegro-as.no.



Bred juridisk erfaring og kompetanse. Kontakt oss på tlf. 810 33 333 eller post@translator.no

Frist for innsendelse til neste utgave er 3. januar. Spalten er kun for medlemmer av Advokatforeningen.

Annonseinformasjon

27000 lesere (TNS Gallup 2019)

Annonsestørrelser	Priser
1/1 side 216x286	20.800 kr
1/2 side 176x123	15.500 kr
1/4 side 176x58/116x83	10.250 kr
1/6 side 56x23/116x58	6025 kr

Se vår MEDIEFOLDER på advokatbladet.no/annonser

Kontakt vår annonseselger
Salgsfabrikken AS
Jernbanevegen 13, 2260 Kirkenær

Charles Bratli: charles@salgsfabrikken.no
Mobil 919 03 597

advokatjobb.no
en tjeneste fra Advokatforeningen

OPPLEVER TALENTFLUKT TIL STORBYENE

Advokater og jurister flokker seg til byene, der utvalget av ulike juriststillinger er stort, konstaterer advokat Margrethe Framnes Neset på Stord. Å rekruttere de beste hodene lokalt, er blitt en utfordring.

TEKST OG FOTO: GEORG MATHISEN

Stord er Hordalands nest største by, og i kommunesenteret Leirvik bor det cirka fjorten tusen innbyggere. På Stord ligger flere store bedrifter og et sterkt næringsliv. Samlet har de tre største bedriftene i kommunen, Kværner, Wärtsilä og Leirvik, om lag tre tusen ansatte. Men storindustrien sitter ofte med egne juridiske avdelinger, og velger større advokatfirmaer i større byer.

Men ikke alle er små på Stord. Advokatfirmaet Responsa, der Margrethe Framnes Neset jobber, har for eksempel avdelinger både i Haugesund og på Voss, og advokater som er engasjert flere steder i regionen. En av dem er til og med nyvalgt ordfører.

Margrethe Framnes Neset holder til på Responsas hovedkontor i et næringsbygg litt utenfor Leirvik sentrum. Firmaet har tolv advokater, og en filosofi om at ingen enkeltadvokat kan være spesialist på alle juridiske fagområder.

– Hva er den største utfordringen i firmaet ditt akkurat nå?

– Gjennomtrekk av personer. De som har sluttet her, med unntak av advokat Linn Therese Erve, som er blitt ordfører i Sveio, har sluttet til fordel for arbeid i større byer. Dette er en ulempe i Distrikts-Norge. De aller fleste på Stord-kontoret vårt er fra Stord. Også for jurister som ikke jobber

som advokat, er det et langt større utvalg av stillinger i de større byene. Det er et problem, for vi vil jo ha de beste kandidatene.

– Og den største utfordringen for bransjen som helhet?

– Akkurat nå er det sentraliseringen og sammenlåingen av tingretter som vi kjenner mest på, noe som igjen henger litt sammen med det første spørsmålet. Vi har Sunnhordland tingrett her på Stord, men det er foreslått at den skal legges under Haugaland tingrett i Haugesund. Det betyr mindre tilgjengelighet for folk flest. Alle bor ikke i større byer. Hvis det skal være sånn at advokater må reise til større byer med én gang vi skal i retten, blir det dyrt for klientene.

– Den største saken du har jobbet med det siste året, hva handlet den om?

– Jeg kom tilbake fra permisjon i juni, og da hadde jeg vært borte i et år. De sakene jeg jobber med, har omtrent like stort omfang.

– Er det utviklingstrekk i advokatyrrket som du er kritisk til?

– Jeg begynte å jobbe i 2011, men jeg ser en prisøkning i løpet av disse årene. Jeg føler at kostnadsoppgavene er større nå, og timeprisene høyere, enn de var for noen få år tilbake. Det er uheldig for parter som ikke har anledning til å gå til advokat.

– Og trekk du synes er positive?

– Digitalisering og automatisering. Ting går raskere, og vi bruker mye mindre tid på venting.

Det gjør at vi får svart med én gang og ikke trenger å vente på at noe kommer i posten. Samtidig blir tenkesettet, arbeidet og vitenskapen den samme.

– Hva er den viktigste politiske saken for Advokatforeningen å jobbe med i år?

– Salærsatsen er for lav i forhold til hva timeprisene ellers er. Men også vilkårene for fri rettshjelp. Da tenker jeg på inntekts- og formuesgrensene. De er ganske lave, og det er ikke så mange som har rett på fri rettshjelp lenger.

– Hvordan reagerer du på forslaget til ny advokatlov?

– Jeg er positiv til ny advokatlov, men det er kanskje uheldig å fjerne prosedyrekravet. Du skal takle presset, at det skjer ting i siste liten, at det dukker opp et vitne. Hvis ikke du har kjent på den følelsen før du står der som ferdig advokat, er det uheldig.

– Hvordan tror du at advokathverdagen din vil forandre seg i løpet av de neste fem årene?

– Fem år går veldig fort. Det blir begrenset med endringer, vil jeg tro, men det er enkelte ting som i enda større grad blir digitalisert. Jeg tror ikke det blir kjempestore forandringer, bortsett fra eventuell sentralisering og sammenslåing av tingretter.

– Hvor lenge har du arbeidet som advokat på Stord?

– Jeg begynte her som advokatfullmektig i 2011; i samme firma. Da kom jeg fra siste året i Australia, der jeg tok en Master of Laws ved Bond University. Den fikk jeg godkjent som mastergrad her i Norge.

– Og hvor er drømmestedet å praktisere som advokat?

– Familien bor jo her. Jeg kunne fint bodd et år en annen plass i verden, men igjen setter utdanningen en viss begrensning på hvor jeg kan jobbe. Jeg er ikke fremmed for å jobbe i utlandet selv om borte er bra, men hjemme best. I Australia kunne jeg fint vært et år til.

– Hvem er den svakeste parten i den norske rettsstaten, synes du?

– De som ikke har tilstrekkelige økonomiske ressurser til å reise sak, og som ikke har rett på fri rettshjelp. Det er et gap der, etter mitt syn. Det er ikke så lett bare å cashe ut 100.000 kroner til advokat for en sak.

– Jobber du noe pro bono?

– I utgangspunktet ikke, men det skjer jo. Det hender du kjenner på at du bare må sjekke ut ting for folk.

– Hvis du fikk være justisminister for en dag, hva ville du ha gjort?

– Det er selvsagt begrenset hva du får gjort på en dag. Jeg tenker at jeg ville sett nærmere på sentralisering av domstoler og nedlegging, men også på vilkårene for fri rettshjelp. •



Advokatfirmaet Responsa og Margrethe Framnes Neset holder til litt utenfor sentrum av Leirvik, kommunesenteret på Stord.

NAVN: Margrethe Framnes Neset

ALDER: 33 år

STILLING: Advokat i Advokatfirmaet Responsa

SPESIALITET: Arbeider mest med konkurs og skifte

SKREV MASTEROPPGAVE OM: Skrev ikke masteroppgave, men fikk året i Australia, med LL.M. i Corporate and Commercial Law, godkjent som siste året av masteren i rettsvitenskap

FAMILIE: Samboer; en sønn på tre og en datter på ett år

BOSTED: Leirvik

OPPRINNELIG FRA: Rommetveit på Stord

BOKTIPSET

Hvilken bok har gjort sterkest inntrykk på deg, og hvorfor?

– Bortimot umulig å svare kort på dette spørsmålet. Min sterkeste leseropplevelse som barn var «Onkel Toms hytte» av Harriet Beecher Stowe. I voksen alder har både «Skammen» av Bergljot Hobekk Haff og «En av oss» av Åsne Sejerstad gjort inntrykk. Fellesnevneren er nok gode analyser av menneskesynet og hvorfor ting blir som de blir.

Hvordan velger du lesestoff?

– Det varierer, ofte er det tips fra mamma og beleste venninner. Ventetid på flyplasser resulterer også i en del bokkjøp.

Hvis du skal kjøpe en bok til en god venn, hvilken vil du kjøpe?

– En sikker vinner både til hverdag og fest er «Samlede tristesser i utvalg», av Nils-Fredrik Nielsen. Mørk og morsom lyrikk.

Leser du e-bøker?

– Nei.

Hvilken er den neste boken du skal lese?

– Første bok i triologien «Byens spor» av Lars Saabye Christensen. Venter også i spenning på neste bok fra Lars Mytting i Søsterklokkene-triologien.

Kan du anbefale en fagbok?

– Jeg er for tiden opptatt av NOU 2019:17 Domstolstruktur, og leser denne med et kritisk blikk. Det bør flere gjøre. Som advokat i distriktet er man avhengig av et velfungerende og tilstedeværende rettsvesen. En nedleggelse av Vesterålen tingrett, og flere timers reisevei til nærmeste domstol, er uholdbart både for våre innbyggere og næringslivet.

Hvem vil du utfordre – og hvorfor?

– Min venninne Marie Vaale-Hallberg. Hun er muligens den mest kulturelle advokaten jeg kjenner, og har helt sikkert meninger også om bøker.



Hanne Elise Skare med datteren Elise under sykkeløpet Arctic Race of Norway i sommer, der målgangen var på Hadseløyas fjell Storheia (504 moh).

HVEM: Hanne Elise Skare, 42 år

TITTEL: advokat/partner

ARBEIDSSTED: Advokatfirmaet Øraker AS på Melbu

Gift med Marius, og har to barn på ni og elleve. Flyttet i 2011 tilbake til Stokmarknes i Vesterålen etter 16 år i Oslo, og fornøyd med dette livsvalget. Etter et par år som dommerfullmektig startet hun som advokat på Melbu. Hun synes noe av det beste med å jobbe nettopp i Vesterålen er den store variasjonen i arbeidsområder. I tillegg til å være sammen med familien er løping, yoga og østepop blant hennes favorittsysler.

50 år siden

SATSER PÅ PRESSEOMTALE

ENGASJEMENT AV PRESSEKONSULENT

Hovedstyret uttalte i møte 29. september 1969 at det var stemt for å knytte en PR-konsulent til Sekretariatet, og besluttet å be om Informasjonsutvalgets syn på spørsmålet. Saken har vært drøftet med utvalget som hadde gått inn for at man som en forsøksordning engasjerte en pressekonsulent. Hovedstyret vedtok å søke å engasjere en pressekonsulent.

SLITER MED REKRUTTERING TIL JUSSEN

YRKESVEILEDNING FOR JURISTER

Foreningen hadde i brev til Justisdepartementet av 29. juni 1968 anmodet departementet om å søke utgitt en orienterende brosjyre om de muligheter det juridiske studium gir for derved å øke søkningen til det juridiske studium. Justisdepartementet antok at Jurisforbundet måtte være rette vedkommende til å utgi en slik brosjyre (...). Juristforbundet hadde på sin side svart at det var meget interessert i å stå som hovedredaktør av brosjyren.

Det videre arbeid med saken har foreløpig stoppet opp idet Juristforbundet ikke hadde sett seg i stand til å gjøre noe med mindre man fikk tilskudd fra det offentlige.

Advokatbladet nr. 10, 1969

ADVOKATANSVAR

I denne spalten omtaler vi rettssaker rettet mot advokater, og advokaters ansvar. Spalten lages av advokat **Toralf Wågheim** ved Advokatfirmaet Riisa & Co. i Bergen. Wågheim er forfatter av boken Advokaters erstatningsansvar.

Henvendelser til redaksjonen@advokatbladet.no

HR-2019-2034-A

Advokatansvar og foreldelse

En psykolog inngikk avtale med staten om å tilbakebetale mottatt refusjon, selv om tilbakebetalingskravet fra staten var foreldet. Psykologen saksøkte deretter advokaten som bistod ved avtaleinngåelsen, men et erstatningskrav mot advokaten var foreldet.

Dette fremkommer i en dom fra Høyesterett av 5. november 2019 (HR-2019-2034-A). Bakgrunnen for saken var at en psykolog hadde fått krav fra det offentlige om tilbakebetaling av mottatte refusjonsbeløp som staten mente var feilaktig. Etter bistand fra advokat, inngikk psykologen avtale med staten om tilbakebetaling, og om adgang for staten til å motregne i fremtidige refusjonsbeløp.

Psykologen fikk senere bistand fra annen advokat, og det ble nå anført at statens tilbakebetalingskrav var foreldet. Staten fastholdt sitt krav, og psykologen tok ut søksmål. I Rt. 2015 s. 678 kom Høyesteretts flertall til at statens tilbakebetalingskrav var foreldet, men at kravet likevel kunne benyttes til motregning i fremtidige ytelser som følge av avtalen som psykologen hadde inngått med staten, jf. foreldelsesloven § 26 bokstav a.

Psykologen fremsatte da krav om erstatning mot advokaten som hadde bistått ved avtaleinngåelsen, og anførte at advokaten hadde vært uaktsom. Advokaten avviste kravet. Psykologen tok ut søksmål. For tingretten ble saken delt til særskilt pådømmelse om kravet var foreldet. Saken gikk helt til Høyesterett.

FRISTUTGANGSPUNKTET

Det første spørsmålet var om fristutgangspunktet reguleres av foreldelsesloven § 3 eller § 9 nr. 1, altså om et

erstatningskrav mot advokaten «springer ut av kontrakt». I tidligere rettspraksis har det vært sprikende om foreldelse ved rådgivningsansvar er vurdert etter § 3 eller § 9 nr. 1. Høyesterett legger til grunn at advokaten hadde påtatt seg et oppdrag for psykologen. Partene hadde følgelig en avtale om rådgivningstje-

”
Høyesterett legger til grunn at advokaten hadde påtatt seg et oppdrag for psykologen.

nester mot betaling. Selv om tidligere rettspraksis ikke var entydig, la førstvoterende til grunn at: «Jeg kan vanskelig se det annerledes enn at et krav fra klienten som bygger på at en advokat har utført sitt advokatoppdrag på en ansvarsbetingende måte, nettopp har sin bakgrunn i avtalen med klienten». Et krav måtte således anses å springe ut av kontrakt, og foreldes da etter § 3.

FRISTSTART ETTER § 3

Høyesterett viser til at foreldelsesloven § 3 nr. 2 angir at krav som oppstår ved mislighold foreldes «fra den dag da misligholdet inntreffer». I kjøps- og entrepriserettslige avtaleforhold er dette antatt

å være overleveringstidspunktet. Tidligere rettspraksis har imidlertid lagt til grunn at for rådgivningsansvar anses mislighold inntrådt når et tap er lidt, eller når virkningen av et råd har inntrådt. Førstvoterende viser videre til at juridisk teori har drøftet om tapstidspunktet som friststart i rådgivningstilfellene bør opprettholdes. Slik saken lå an for Høyesterett, fant førstvoterende ikke grunn til å gå nærmere inn på dette spørsmålet. Ved avgjørelsen av saken tok førstvoterende utgangspunkt i at «...foreldelsesfristen for erstatningskrav i rådgivningstilfellene starter å løpe når virkningen av det ansvarsbetingende forholdet inntreffer. Virkningen kan ikke sies å ha inntrådt før det objektivt sett har oppstått et tap eller er på det rene at tap vil oppstå. Størrelsen trenger imidlertid ikke være fastlagt, og fristen kan starte å løpe selv om det er usikkert når tapet vil bli realisert». Ved den konkrete vurderingen kom Høyesterett til at virkningen av den ansvarsbetingende rådgivningen inntrådte da staten - basert på avtalen - første gang motregnet med et foreldet krav. Et erstatningskrav mot advokaten var da allerede foreldet da psykologen tok fristavbrytende skritt.

Psykologens anførsel om at foreldelse likevel ikke var inntrådt etter regelen om tilleggsfrist etter § 10 førte heller ikke frem.

Advokaten ble således frifunnet. Sakskostnader ble likevel ikke tilkjent for noen instans. •

										Dommer- tale	↓	Ikke så verst	↓	Matrett	↓	Tidsrom	↓	Gram- matisk form	↓
												Fire		Dvs.					
										Tiltak mot lov- brytere									
										Jule- tradisjon				Omv not Avsi kjennelse					
										Medhold						D.e.			
										Uflaks						Tidligere fylke			
Tidligere domstol	Historisk for- telling	↓	Slad- deren	↓	Tilegne seg Rett	Tynnere	Kalkulere	↓	Bibliotek			Inngjer- dingen					Inter- eksjon		
↳									Fatte			Listen		Fattig- dom					
														M.-navn					
Forsiktig							Elv							Hjerte- kurve					
							Rekker												
Etterlatt kar									Skrotet							Likeledes			
									Gammel							Angå			
Kjenn til Nyttårs- tradisjon					Steng- selet					Skalldyr					Harpiks				
										Hest						Jule- bordet			
↳									Jule- tradisjon						Nevnte			Grønn- saken	
														Bedrifter					
Anlegg					Tresort				Landbr.- produkt					Pro- nomen	Prosesen				
Advokat- oppgave					Språk				Sur						Konge				
	↑	Yppet							Jurist										↓
		Advokat- eiere							Alene										
↳			Omv. grunn- stoff		Lek	Vink				Student							Drikk		
										Blir varmere							Rekken		
Retning														Ytre	Guder				
Lov- giveren															Ekte				
↳							Hunden												↓
							Skin												
Enighet	↑		Sub- junksjon		Blest				Lunge- sykdom		Nummer to			På det stedet				Lang	
Avvise					Asiat														
↳								Organisa- sjon			Smakfull								
								M.-navn			Frukt								
Sliten					Tildelt												Tresort		
					Fisk									Flokk			Tall		
Mynt- enhet			Kadaver						Plante		Fleipete								
			Hvilte								Bekref- telse								
↳							Stenge ute										Hulmål		↓
Matrett	←	←	←	←	←	←	←	←	←	←	←	←	←	←	←	←	←	←	←

Løsningsordet finner du ved å sette sammen bokstavene i de gule rutene til et ord eller et navn.
Send løsningen til **redaksjonen@advokatbladet.no** innen **3.januar 2020**.
Vi trekker ut en vinner som får fem flaxlodd i posten.

Vinneren av kryssordet i nr. 8 / 2019 var Aksel Fossbakken, Oslo.

VI GRATULERER!
Løsningsordet var **MAURUD**.



Sosiale medier



UiT Norges arktiske universitet viste frem et helt spesielt juletre.



Arntzen de Besche inviterte til arbeidsrettskonferanse i Stavanger.



Lund og Co-partner Jon Wessel Aas deltok på Rettspolitisk forening sitt arrangement Rettspolitisk kjepphest.



Tingrettsdommer Kim Heger var både nostalgisk og ironisk på Twitter.



Kim Heger
@kiheger

På dagsnytt nå var det en «privatetterforsker» som har spesialisert seg på overvåking av barn. Han het Thomas Mathiesen Det neste blir vel en ung politiker Nils Christie om strengere straffer.



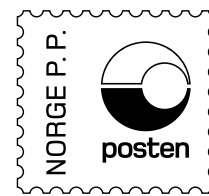
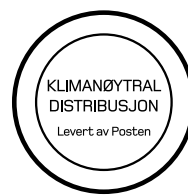
Som en del av kreftkampanjen Movember lot mange av de mannlige advokatene i Hammervoll Pind barten vokse.



Thommessen kunne meddele at Kristine Hyldmo Bjørnvik fra nyttår av blir partner i firmaet.



BAHR arrangerte et seminar om fornybar energi med foredragsholdere fra hele 27 ulike selskaper.



Avsender:
Den norske Advokatforening
Kr. Augustsgt. 9
0164 OSLO

ARNTZEN DEBESCHE

NYE MEDARBEIDERE I 2019 STARTER DU I 2020?



Andrea Tolo Alver



Håvard Akerlie Arntzen



Hanna Bjørhus Askhaven



Christian Backe



Tobias Behncke



Håvard Bergli



Sigurd Dahl Bjune



Tommy Dahlen



Malin Åkvik Granli



Paul Gunnar Hagelund



Henrik Hammersland



Håkon Hauken



Christopher Hestnes



Line Hoven



Andreas Skatvedt Iversen



Maiken Lenes



Vidar Løhre



Hanna Svestad Løkholt



Wenche Maartmann-Moe



Jens Baumann Melberg



Bendik Misund Nedberg



Kristine Farestvedt Nesse



Jon Oscar Njerve



Per Kristian Ramsland



Karl Rosén



Ingvild Anfinsen Sandal



Anne Kathrine Sande



Øystein Skotheim



Liv Slevolden



Berit Svensli Solseth



Ida Collett Sælør



Frode Martin Toftevang



Svein Terje Tveit



Ida Ødegaard